

Talousarvio 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2025–2027

Valtuuston 12.12.2024 hyväksymä
Dnro 234/02.02.00/2024

Sisälllys

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
1.1 KIELDÂHOVDÂ KEJÂSTÂH	5
1.2 KÂ'DDJÂÂ'DTEEI KÏÖČLDÖK	6
1.3 GIELDDAHOAVDDA DILLEGEAHČADEAPMI	7
2. TALOUSARVION RAKENNE.....	8
2.1 Talousarvion suunnitelmaperusteet	8
2.1.1 Talousarvion laadinnan lähtökohdat.....	8
2.1.2 Kuntastrategia	8
2.1.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.....	9
2.1.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta.....	10
2.1.5 Konserniohjaus	10
2.1.6 Kunnan yhteisöjen erityistavoitteet vuosina 2025–2027.....	11
2.2 Yleinen taloudellinen kehitys	14
2.2.1 Kuntatalous.....	14
2.2.2 Toimintaympäristön kehitys.....	15
2.2.3 Työvoima, työllisyys.....	15
2.2.4 Väestörakenteen kehitys.....	16
2.3 Talousarvion sitovuus	18
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	20
3.1 Valtuusto (sis. valtuusto, vaalit ja tarkastustoimi)	22
3.2 Kunnanhallitus.....	23
3.3 Yritys- ja kehittämispalvelut	30
3.4 Kehittämisen- ja yhteistyöhankkeet.....	34
3.5 Sivistyslautakunta	35
3.5.1 Varhaiskasvatus.....	39
3.5.2 Esi- ja perusopetus	43
3.5.3 Lukiokoulutus	48
3.5.4 Kansalaisopisto	49
3.5.5 Kirjasto.....	50
3.5.6 Kulttuuri.....	53
3.5.7 Vapaa-aikatoimi.....	55
3.5.7.1 Liikuntapalvelut	55
3.5.7.2 Nuorisotyö	57
3.6 Tekninen lautakunta.....	61
3.6.1 Tekninen lautakunta/Yhdyskuntasuunnittelu	63
3.6.2 Tekninen lautakunta/Yhdyskuntarakentaminen.....	65
3.6.3 Tekninen lautakunta/Rakennusvalvonta.....	67

3.7 Eläinlääkintä-, maaseutu- ja ympäristöterveyspalvelut	68
3.8 Ympäristönsuojelu	71
3.9. Kohderahoitteisen tehtävän käyttötalousosa	72
3.9.1 Kalatalouden kehittämisrahasto	73
3.9.2 Saariselän kehittämisrahasto	75
3.9.3 Tilapalvelu liikelaitos	76
4. TULOSLASKELMA	77
4.1 Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit	77
4.2 Valtionosuudet	78
4.3 Poistot	78
5. INVESTOINTIOSA	80
6. RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA	91
7. HENKILÖSTÖOHJELMA	95
8. KUNTASTRATEGIAN 2030 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	100

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuotta 2024 on leimannut keskustelu valtion ja hyvinvointialueiden heikon taloustilanteen vaikutuksista kuntien toimintaan. Yksityisen sektorin rahoituskustannusten nousu ja rahoituksen osin heikko saatavuus on puolestaan vaikuttanut investointeihin ja erityisesti asuntotuotantoon, jolla on varsinkin Lapin alueella suora yhteys työvoiman saatavuuteen. Valtiovarainministeriön tämänhetkisen arvion mukaan Suomen talouden taantumun pohja näyttäisi kuitenkin olevan ohitettu. Vuositasolla bruttokansantuote supistuu vielä 0,2 prosenttia, mutta inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investointien ennakoidaan kääntyvän kasvuun ja bruttokansantuotteen kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2025.

Epävarmuudesta huolimatta Inarin kunnan taloudellinen tilanne on pysynyt vakaana ja myös lähitulevaisuus näyttää hyvältä. Tässä tilanteessa on tärkeää keskittyä strategisesti tärkeiden hankkeiden läpivientiin ja katsoa tulevaisuutta useamman vuoden suunnitteluhorisontilla. Talouden- ja toiminnan suunnittelussa on lähdetty siitä, että kunnan taloustilanne pyritään pitämään tasapainoisena myös tulevana vuosina. Vallitsevasta epävarmuudesta huolimatta tähän antavat uskoa positiiviset ennusteet alueella vierailevien matkailijoiden määrästä ja edellä mainitut arviot talouden yleisestä kehityksestä. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 noin 18 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien on arvioitu olevan noin 12,1 miljoonaa euroa, eli noin 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin tälle vuodelle on toteutumassa. Valtionosuuteen sisältyy kuitenkin ensi vuonna kunnan vastuulle siirtyvien TE-palveluiden rahoitus, reilut miljoonaa euroa, eli tosiasiallisesti valtionosuuksien nettomäärä laskee.

Talousarvio on jäämässä noin 0,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi mm. TE-palveluiden rahoituksen takia. Kunnan lainakannan ei ennakoida kasvavan suunnittelukaudella ainakaan merkittävästi, mutta lvalon ja Inarin uusien koulujen leasingvastuut ovat merkittävät. Nettoinvestointeja suunnitellaan vuosille 2025–2027 keskimäärin noin 3,6 miljoonaa euroa vuodessa. Tätä voidaan pitää vallitsevassa tilanteessa erittäin positiivisena asiana.

Lähivuosina kunnan toiminnassa korostuvat elinvoiman kehittäminen ja elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Tämä näkyy selkeästi myös Inarin kunnan uudessa strategiassa ja erityisesti elinkeino-ohjelmassa. Lisäksi kunta käyttää merkittävästi resursseja hyvän yhteistyön varmistamiseen Lapin hyvinvointialueen kanssa. Uusi toimintamalli täytyy hioa sujuvaksi ja sellaiseen muotoon, etteivät kuntalaisten palvelut ainaakaan heikkene aikaisempaan verrattuna.

Inarin kunnan toiminta ja talous ovat edelleen vahvoja vallitsevista epävarmuustekijöistä huolimatta. Haluan kiittää tästä kuntalaisia ja alueen yrittäjiä toimialasta riippumatta sekä korostaa osaavan henkilöstön ja pitkäjänteisen taloussuunnittelun merkitystä Inarin kunnan tulevaisuudelle.

Tommi Kasurinen
kunnanjohtaja

1.1 KIELDÄHOVDÄ KEJÄSTÄH

Ive 2024 lii ennuv savâstâllum staatâ já pyereestvaijeemkuávlui hiäjus ruttâtile vaikuttâsâin kieldâi tooimân. Priivaat sektor ruttâdemkoloï lasanem já ruttâdem uásild hiäjus finnimvuotâ láá vuod vaiguttâm investimân já eromâšávt aassâmviistij pyevtitmân, mii eromâšávt Laapi kuávlust njuolgist vaaigut pargovyeimi finniimân. Staatâruuttâministeriö taan tove áárvu miel Suomâ ekonomia njeeijâm ponne lii tääl lappâdistum. Ihetâásist bruttoaalmugpyevtittâs ucco vala 0,2 prooseent, mutâ ko inflaatio hiidâásm já riântuh njeejih já päikkituáluï puáđuh puáráneh kuáhtulávt pyereest, te päikkituáluï kiävtust orroo puáđuh já kulâttem lasaneh. Ennustâsâi miel investimteh lassaanskyetih já bruttoaalmugpyevtittâs šadda 1,7 prooseent ive 2025.

Epivisesvuodâst huolâhännáá Aanaar kieldâ ekonomâlâš tile lii pissoom stâđisin já meid aldapuátteevuotâ oro lemin pyeri. Taan tiileest lii tehâlâš vuáijud strategisávt teháliï haavâi olášutmân já keččâđ puátteevuodâ maangâ ive vuávám uáinust. Ekonomia já tooimâ vuávámist lep vuálgám tast, ete viggâp toollâđ kieldâ ekonomiatile täsitiädulâžžân meid puáttee iivij. Tääl orroo epivisesvuodâst huolâhännáá toos adeleh osko positiivliih ennustâsah kuávlust jottee mađhâšeiï meereest já ovdil mainâšum áárvuh ekonomia almos ovdánmist. Viäru puáđuh čoggâšuveh ive 2025 áárvui miel suulân 18 miljojn eurod. Staatâuásih láá áárvui miel suulân 12,1 miljojn eurod, ađai suulân 0,8 miljojn eurod eenâb, ko taan ihân lii olášuumin. Staatâuási ana kuittâg sistees kieldâ ovdâsvástádâsân puáttee ive sirdâšuvvee PI-palvâlusâi ruttâdem, pajelâhháá miljojn eurod, ađai tuodâlâvt staatâtorjuï nettomeeri ucco.

Budjet lii päcimin suulân 0,6 miljojn eurod vuálápâsulâžžân ei. PI-palvâlusâi ruttâdem keežild. Kieldâ láiguvuáđu ij ennustâsâi miel stuáru kuittâg merhâšitteht vuávâmpaajeest, mutâ Avveel já Aanaar uđđâ škoovlâi leasingovdâsvástádâsah láá merhâšitteeh. Nettoinvestimteh vuávâjuvvojeï ivvijđ 2025–2027 koskâmiärâlâvt suulân 3,6 miljojn eurod ivveest. Taam puáhtá anneeđ taan tiileest eromâš positiivlâš äššin.

Aldaiivij ääigi tiäduttep kieldâ tooimâst eellimvyeimi ovdedem já iälâttâsráhtus maangâpiälâsubbon toohâm. Taat uáinoo čielgâsávt meid Aanaar kieldâ uđđâ strategiast já eromâšávt iälâttâsohjelmist. Toos lasseen kieldâ kiävttâ merhâšitteht resursijđ toos, ete visâsmit pyeri oovtâstpargo Laapi pyereestvaijeemkuávluin. Uđđâ toimâmvyevi kalga ovdediđ njeybžilin já taggaar háámán, ete kieldâlij palvâlusah iä kuittâg hiäjusmuu ovdebáást.

Aanaar kieldâ toimâ já ekonomia láá epivisesvuodâtahhein huolâhännáá ain kievrâh. Mun halijđâm taa kijtteđ kieldâlijđ já kuávlui irâtteijeid toimâsyergist peerusthännáá sehe tiäduttiđ čepis pargovievâ já systemaatlii ekonomiavuávám merhâšume Aanaar kieldâ puátteevuotân.

Tommi Kasurinen
kieldâhovdâ

1.2 KÄ'DDJÄÄ'DTEEI KIÖČLDÖK

Ee'jj 2024 lij lei'mmjam sagstööllmöš riikk da pue'rrvâjjamvuu'di rââ'žžes tällösvue'jj vaaiktöözziin koo'ddi toi'mmjummsa. Privatt sektor teäggtoškoolai šorrummuš da teäggtožž mättmi paai'ki rââ'žžes vuäžžamvuott lij peä'lstes vaaiktam investâsttmöžžid da aainâs aazzâmpuu't'tummša, ko'st kuuitâg Lappi vuu'dest lij vuöigg öhttvuott reäuggviögg vuäžžamvuö'tte. Riikkväaraiministeria tän poddosa arvvtööllâm mie'ldd Lää'dd tällöžž occnem på'nn kuâsttje'če kuuitâg lee'd räâ'j. Ee'kkää'zrest bruttomeerpuu't'tös čauggai veäl 0,2 prose'nt, leša inflaatio miälglummuš da koorgi jâârglummuš vuâlas öhttna dommtäälai eža pue'rr puäđöuddnöžžin lââ'zste dommtäälai ââ'nnemnalla âârrai puättjid da âânnmöžž. Investâsttmöžžii tosvveet jâârglem šorrnem ârra da bruttomeerpuut'töžž šorrnem 1,7 prose'ntted ee'jjest 2025.

Pannaainâsvuöđâst huölkâni Aanar kää'dd tällöžžlaž vue'kk lij pööššâm nânnsen da ââ'ldmös pue'ttiäi'gg še kuâsttai pue'rren. Tán vue'jjest ööu'dmösân lij tää'vtööttâd strateeglanji tää'rkes ha'ñkköözzi čööđviikkma da kiöččâd puäđlvi'žže määng ee'jj plaanâmhorisoontâst. Täällös- da täimmpiaanmöžžâst lij vuölggum tö'st, što kää'dd tällösvue'jj pöörgât še tuö'll'jed tää'ssteaddast pue'tti ii'jji ääi'j. Vääldest âârrai pannaainâsvuöđâst huölkâni tääz ou'dde ââsk positiivlaž tosvvummuž vuu'dest joo'tti maatke'e'ji mie'rin da ööu'dben looggtöllum ärvvtööllmöžž kuöskee'l tällöžž takai öuddnummuž. Piidpuättji ärvvtöölât nârrjem ee'jjest 2025 nu't 18 miljoonâd eu'rred. Riikkvuässöžzi leät ärvvtöllum lee'd nu't 12,1 miljoon eu'rred, le'be nu't 0,8 miljoon eu'rred jäänab gu tän ee'jj lij teâuddje'men. Riikkvuässö'sse siskkan kuuitâg pue'tti ee'jjest kää'dd va'steemvuö'tte serddjei TJ-kääzkköözzi teäggtoš, på'jjlakka miljoon eu'rred, kää'tt miärkkšâäv tön što tuöttää'ššest riikkvuässöžzi nettomie'rr keäppan.

Tällösarvvlös lij kuâđđje'men nu't 0,6 miljoon eu'rred vue'llpääclvi'žžen jm. TJ-kääzkköözzi teäggtožž diött. Kää'dd läinnvuäđ jeät kuuitâg kiöčču šorrnem plaanâmpââ'jest miärkteeinalla, leša Ä'vvel da Aanar öđđ škoouli leasingva'steemvuöđ lie miärkteei. Nettoinvestâsttmöžžid plaanât ii'jjid 2025–2027 köskkmie'rin nu't 3,6 miljoon eeu'r ööudâst ee'jjest. Vääldest âârrai vue'jjest tän vuei'tet ââ'nned aabâs positiivlaž ä'sšen.

Äâ'ldmös ii'jji ääi'j kää'dd toi'mmjummsäst jie'llemviögg ööudâsviikkmöžž da jie'llemvue'kkraajöžž määngpeällsažvuöđ ârra sâttmöžž miärktös šorran. Tât kuâsttai še čölggsânji Aanar kää'dd öđđ strategiast da jeä'rben jie'llemvue'kkprograammâst. Lää'ssen kâ'dd âânn miärkteeinalla resuursid šiögg öhttsažtuâj ainsmä'ttem öu'dde Lappi pue'rrvâjjamvuu'din. Öđđ toi'mmjem-mall älgg sââjjad soojjli'žžen da nâkam ma'lle, što kää'dd oummi kääzkköžž jie aainâs huânnan ääi'jbid ve'rddee'l.

Aanar kää'dd toi'mmjummuš da tällös öinn-i lie viöus vääldest âârrai pannaainâsvuö'tt-tuejee'jin huölkâni. Haa'lääm spä'ssbööššâd tän ööudâst kää'dd oummid da vuu'd pöörgâsnii'kkid täimmsue'rjest kidd âârkani di kaggâd siltteei tuâjjlažkää'dd da ku'kesäiggaž tällösplanmöžž miärktöžž Aanar kää'dd puäđlvi'žže.

Tommi Kasurinen
kâ'ddjää'dteei

1.3 GIELDDAHOAVDDA DILLEGEAHČADEAPMI

Jagi 2024 áigge lea olu ságastallon stáhta ja buresveadjinguovlluid heajos ruhtadili váikkuhusain gielddaid doibmii. Priváhta sektora ruhtadangoluid loktaneapmi ja ruhtadeami muhtin muddui heajos fitnašuvvan leat fas váikkuhan investeremiidda ja erenomážit vistebuvttadeapmái, mas lea eandalii Lappi eanagottis njuolgo oktavuolta bargofámu oazžumii. Ruhtaministeriija dálá árvoštallama mielde Suoma ekonomiija bissáneapmi orošii goittotge leamen meattá. Jahkedásis bruttoálbmotboahu geahppána vel 0,2 proseantta, muhto inflašuvnna njoahcun ja reanttuid njiedjama álgín ovtas dálloaluid govttolaš buorre sisaboahtoovdánemiin lasihit boaduid, mat leat dálloaluid geavahusas, ja dat maiddá lasiha golaheami. Árvaluvvo, ahte investeremat lassánišgohtet, ja ahte bruttoálbmotbuvtta badjána 1,7 proseantta jagi 2025 áigge.

Eahpesihkarvuodas fuolatkeahhtá Anára gieldda ekonomalaš dilli lea bisson stádisin ja maiddá orru, ahte lagašboahhtevuohta lea buorre. Dán dilis lea dehálaš bidjat deattu strategalaččat dehálaš fidnuid čađadoalvumii ja geahččat boahhtevuhtii mángga jagi plánehorizontta bokte. Ekonomiija- ja doaimma plánemis lea vulgojuvvon das, ahte gieldda ekonomiijadilli geahččaluvvo dollot dássedeattus maiddá boahhtevaš jagiid áigge. Dálá eahpesihkarvuodas fuolatkeahhtá dasa addet jáhku positiivvalaš einnostusat guovllus galledeaddji mátkkálaččaid meriin ja ovdalis namuhuvvon árvoštallamat ekonomiija almmolaš ovdáneamis. Árvoštallo, ahte vearroboadut čoggojit jagi 2025 áigge sullii 18 miljovna euro. Stáhtaossodagat leat árvoštallon leat sullii 12,1 miljovna euro, elege sullii 0,8 miljovna euro eanet go dán jahkái lea ollašuvvamin. Stáhtaossodahkii gullá goittotge BE-bálvalusaid, mat sirdásit boahhte jagi gieldda vástui, ruhtadeapmi badjelaš miljovna euro, elege duodalaččat stáhtaossodagaid nettomearri geahppána.

Bušeahhta lea báhcimin sullii 0,6 miljovna euro vuollebáhcaga beallái ee. BE-bálvalusaid ruhtadeami geažil. Ii einnostuvvo, ahte gieldda loatnavuođđu lassánivčče olu plánenáigodagas, muhto Avvila ja Anára ođđa skuvllaid leasingvásttut leat mearkkašahttit. Nettoinvesteremat leat plánejuvvon jagiide 2025-2027 gaskamearálaččat sullii 3,6 miljovna euro jagis. Dán sáhtá doallat dálá dilis erenomáš positiivvalaš áššin.

Lagaš jagiid áigge gieldda doaimmas deattuhuvvet eallinfámu ovddideapmi ja ealáhusráhkadusa mánggabealagin dahkan. Dát oidno čielgasit maiddá Anára gieldda ođđa strategiijas ja erenomážit ealáhusprográmmas. Dan lassin giella geavaha mearkkašahtti láchkai resurssaid buori ovttasbarggu sihkkarastimii Lappi buresveadjinguovlluin. Ođđa doaibmanmálla galgá spárvet njuovžilin ja dakkár hápmái, ahte gieldda olbmuid bálvalusat eai ainjuo hedjon ovdeža ektui.

Anára gieldda doaibma ja ekonomiija leat ain nannosat dálá eahpesihkarvuodadahkkiin fuolatkeahhtá. Háliidan giitit dás gieldda olbmuid ja guovllu iešguđege doaibmasuorggi fitnodatdoalliid ja maiddá deattuhit čeahpes bargiid ja mearrediđolaš ekonomiijaplánema mearkkašumi Anára gieldda boahhtevuhtii.

Tommi Kasurinen
gielddahoavda

2. TALOUSARVION RAKENNE

2.1 Talousarvion suunnitelmaperusteet

Talouden suunnittelun lähtökohtana on voimassa oleva kuntastrategia, kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, väestöennusteet sekä muut toimintaympäristön mahdolliset muutokset. Talouden ja toiminnan suunnittelussa tulee lisäksi huomioida voimassa oleva Inarin kunnan elin-voimaohjelma sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskelman ja rahoituksen näkökulmista. Talousarviossa tulee osoittaa riittävät resurssit asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osoittaa, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan. Suunnitelmien tulee turvata kunnan tehtävien hoitaminen niin, että kunnan talouden tasapaino voidaan säilyttää tai saavuttaa suunnittelukauden aikana. Talousarvion laadinnassa tulee ottaa huomioon kuntastrategia talouden vastuissa ja velvoitteissa sekä toiminnan ja talouden tavoitteissa.

Talousarvion käyttötalousosa on jaettu budjetti- ja kohderahoitteisiin tehtäviin. Budjettirahoitteiset tehtävät (peruskunta) rahoitetaan ensisijaisesti verorahoituksella eli verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kohderahoitteiset tehtävät (liikelaitos ja taseyksiköt) rahoitetaan pääasiassa tulorahoituksella.

2.1.1 Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Taloussuunnittelun lähtökohtana tulee olla talouden tasapaino. Tavoitteena tulee olla kantokykyinen talous myös pidemmällä aikavälillä. Kunnanhallitus antoi kokouksessaan 24.6.2024 vuoden 2025 talousarvion sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 laadintaohjeet. Kunnanhallitus päätti, että taloussuunnittelukehys vuodelle 2025 on kuluvan vuoden toteutuma-arviot, lisättyinä indeksikorotukset palkkoihin ja hankintoihin sekä erikseen perustellut toiminnalliset muutokset. Verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa on pohjana käytetty Kuntaliiton viimeisimpiä ennusteita. Taloussuunnittelua vuosille 2025–2027 on lähdetty tekemään oletuksella, että tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pysyvät nykyisinä. Valtuusto on sittemmin vahvistanut veroprosentit ja ne pysyvät nykyisinä vuonna 2025.

Vuoden 2025 tilikauden tulos koko kunnan osalta arvioidaan olevan alijäämäinen n. 0,6 milj. euroa. Suunnitteluvuodet 2026 ja 2027 ovat tämänhetkisen arvion mukaan jäämässä keskimäärin ylijäämäisiksi.

Valtuustolle esiteltiin 26.9.2024 talousarvion sen hetkistä suunnittelutilannetta, minkä jälkeen valtuusto kävi lähetekeskustelun vuosien 2025–2027 talous- ja toimintasuunnitelman perusteista ja sisällöstä.

2.1.2 Kuntastrategia

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee huomioida kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevat palvelutavoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Valtuusto on hyväksynyt 11.3.2024 Inarin päivitetyn kuntastrategian.

Kuntalaiset, alueen yhteisöt, luottamushenkilöt ja kunnan henkilöstö ovat luoneet yhdessä näkemyksen Inarin kunnan tulevaisuudesta: INARI – Voimakas luonnostaan ja INARI - Elinvoiman ja hyvän elämän vastuullinen edistäjä. Strategia ei ole ainoastaan suunnitelma, vaan se on tavoitteellista yhdessä tekemistä.

Kuntastrategian keskeiset painopistealueet ovat luonnon kestävä käyttö, elinkeinojen monipuolistaminen ja ympäristöystävällisyyden kehittäminen, Saamen kielen ja kulttuurin edistäminen ja sosiaalisesti kestävä kasvu.

2.1.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuoden 2023 alussa voimaan tuli uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 §: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa. Lain mukaisesti kunnalla on ensisijainen vastuu edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen kanssa.

Kuntia halutaan palkita vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työstä, sillä hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan edellytys. Hyte-kerroin on valtionosuuden lisäosa, jonka suuruus määräytyy kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön perusteella. Hyte-kertoimen indikaattorit koostuvat prosessi- ja tulosindikaattoreista. Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja sekä toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, ja niiden avulla mitataan nykytilannetta. Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla, eli niiden avulla mitataan muutosta. Hyte-kertoimen indikaattorit on lisätty talousarviossa kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan alle.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Se on tärkeä osa kunnan vuosittaista talouden ja toiminnan suunnittelua. Lisäksi kunnan osallisuusohjelman avulla vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja parannetaan vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus (HyTeTu-kertomus) tuottaa tietoa tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista. HyTeTu-kertomuksessa esitetyt hyvinvointi-indikaattorit liitetään muuhun tietoon kunnan toimintaympäristöstä ja tietoa hyödynnetään toimialojen talouden ja toiminnan suunnittelussa. HyTeTu-kertomus auttaa yhteensovittamaan eri alojen asiantuntijoiden näkemykset sekä yhteiset tavoitteet kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Se tarjoaa perusteluja päätöksille, auttaa priorisoimaan toimintaa, tukee toiminnan arviointia ja auttaa varmistamaan toiminnan resurssit.

Inarin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyö rakentuu vahvasti HyTeTu-kertomus- ja -suunnitelmatyön sekä kuntastrategian ympärille. Laaja HyTeTu-kertomus ja -suunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja sen toteutumista seurataan vuosittain. Vuosille 2022–2025 laaditussa laajassa HyTeTu-suunnitelmassa Inarin kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyölle on valittu seuraavat kärkitavoitteet:

- Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta suunnitelmallisesti edistävä kunta
- Yhteisöllisyyden, osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ja osallisuuden vahvistaminen
- Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevillä ja varhaisen puuttumisen palveluilla
- Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävä ympäristö

HyTeTu-kertomus valmistellaan vuosittain samanaikaisesti kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa. HyTeTu-suunnitelmaa vastaavasti hyödynnetään toimialojen seuraavan vuoden talouden ja toiminnan suunnittelussa. HyTeTu-suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain. Suunnitelmaan vuodelle 2025 on kirjattu hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä. Toimenpiteet on kytketty uuden kuntastrategian painopistealueisiin, jotka ovat luonto, elinvoima, saamelaisuus ja hyvä elämä.

Onnistunut ja suunnitelmallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö edellyttää, että työtä ohjaavat selkeät rakenteet. Kunnan hyvinvoinnin edistämistyötä tukee poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii kunnanjohtaja. Työryhmään on lisäksi nimetty hallintojohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja, kehitysjohtaja, viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö, talouspäällikkö,

kunnanhallituksen edustaja sekä hyvinvointikoordinaattori.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä kunnassa koordinoi hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävinä on mm. hyvinvoinnin ja terveyden suunnitelmallinen edistäminen, yhteistyön koordinointi eri toimialojen ja järjestöjen kanssa, vaikuttamistoimielinten avustaminen, kuntalaisten osallisuuden edistäminen, hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen laadinta sekä ehkäisevän päihdetyön koordinointi.

2.1.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Sisäinen valvonta on kunnan toiminnan omaa valvontaa. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää Inarin kunnan ja tytäryhteisöjen toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisen valvonnan tavoitteena on myös erehdyksen, virheiden sekä väärinkäytösten ennaltaehkäisy ja toteaminen sekä kunnan varojen huolellisen hoidon turvaaminen. Jatkuvalle valvonnalle pyritään varmistamaan muun muassa talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus sekä johdolle oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta.

Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Lisäksi tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (Kuntal 123 §). Kunnanvaltuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallitus puolestaan hyväksyy ohjeet ja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Ohjeet ovat tulleet voimaan 26.9.2017. Ohjeistusta päivitetään ja sisäisen valvonnan raportoinnin prosessia tullaan uudistamaan vuoden 2025 aikana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteet suunnittelukaudella

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee seurata jatkuvasti tunnistamalla mahdolliset riskit. Johdon ja esimiesten tulee varmistua valvonnan toimivuudesta ja riittäväydestä osana päivittäistä johtamista.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön tulosalueellaan sekä säännöllisestä raportoinnista kunnanhallitukselle ja lautakunnille. Raportointi tehdään vuosittain – viimeistään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti. Nopeita toimenpiteitä vaativat asiat raportoidaan välittömästi kunnan johdolle. (Inarin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, kohta 3.4.

2.1.5 Konserniohjaus

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kuntakonsernin taloutta tulee suunnitella ja hoitaa kestävästi ja kokonaisvaltaisesti. Tätä varten tytäryhteisöjen tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tieto- ja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla. Inarin kunnan omistajapolitiikan pitkän aikavälin tarkastelu ja kytkäytyminen kuntakonserniin hoidetaan tavoitteenasetteluna talousarvio- ja toimintasuunnitelmassa tuleville suunnittelu- ja toimintavuosille. Suunnitelmassa asetetut tavoitteet kunnanhallitus toimeenpääntä antaessaan toimivaltuudet yhtiökokousedustajalle vuosittaiseen yhtiökokoukseen.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä.

Valtuuston tulee lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Valtuuston tulee ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Kuntalain säännökset terävöittävät kunnan toiminnan strategista johtamista, omistajaohjausta sekä riskienhallinnan ja arvioinnin merkitystä.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Valtuuston tulee asettaa määräysvallassa oleville yhteisöilleen (yhtiöt, säätiöt) toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Inarin kunnan konserniohjeet, sisältäen edellä esitetyt seikat, ovat tulleet voimaan 26.4.2018. Konserniohjetta tullaan päivittämään suunnittelukauden aikana.

Valtuusto määrittelee määräysvallassaan oleville yhteisöille (yhtiöt) seuraavat sitovat tavoitteet ja toimintaperiaatteet:

1. Inarin kunnan omistamien yhteisöjen toiminnan tulee olla vakiintuneessa vaiheessa kannattavaa, mikä merkitsee tehokasta ja kilpailukykyistä toimintaa.
2. Toimiva johto ja lakien mukaiset toimielimet vastaavat yhteisöjen tuloksesta sekä tekevät toimintaa koskevat päätökset.
3. Konserniyhteisöjen henkilöstöpolitiikassa tulee noudattaa 1.1.2019 voimaantulleita (muutos 4.2.2019; henkilöstöedut) Inarin kuntakonsernin henkilöstöperiaatteita ja -ohjeita.
4. Konserniyhteisöjen varsinaiseen toimintaan kuulumattomat (yhtiöjärjestyksen toimialan ylittävät) tai siihen vain epäsuorasti liittyvät toimenpiteet ja investoinnit sekä niiden rahoitus eivät ole mahdollisia.
5. Konserniyhteisöjen tulee toimia vastuullisesti niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisestikin ja vastata näiltä osin paikallisesti asiakkaiden ja kuntalaisten vaatimuksiin, erityisesti kannattavuutensa, tuottavuutensa ja kilpailukykyensä aktiivisella tiedottamisella perustellen.
6. Lähtökohtana on, että konserniyhtiöihin sidotulle kunnan omaisuudelle saadaan kohtuullinen tuotto, joka otetaan huomioon osinkotavoitetta määriteltäessä.

Toiminta- ja yhtiörakenteita tullaan edelleen tarkastelemaan suunnittelukauden aikana.

2.1.6 Kunnan yhteisöjen erityistavoitteet vuosina 2025–2027

Konsernijaosto on hyväksynyt tytäryhtiöitä koskevat strategiset omistajatavoitteet vuosille 2022–2024. Omistajatavoitteet tullaan päivittämään vuoden 2025 aikana.

Inergia Oy (konserni)

Omistajatavoitteet:

1. Inergia-konsernin liikevoittotavoite on 15 %.
2. Inergia-konsernin vuosittainen tuloutustaso Inarin kunnalle on 0,8 milj. euroa
3. Inergia-konsernin tuotteiden hinnoittelu pyritään pitämään pääsääntöisesti kohtuullisella valtakunnalli-

sella tasolla siten, että verkosto-omaisuuden arvo säilyy

4. Ympäristötavoitteet

- a. Kaukolämmön osalta selvitetään tulevaisuuden tuotantotapojen vaihtoehtoja liittyen vihreään siirtymään
- b. Kirakkakönkään vaelluskalahanketta toteutetaan yhteistyössä kunnan kanssa.

Vuodelle 2025 Inergia budjetoit osingonmaksua Inarin kunnalle 400 t€, jonka maksaminen edellyttää, ettei se muuten vaaranna konsernin maksuvalmiutta. Osingon lisäksi lyhennetään vuosittain Kalatalousrahastolle olevaa velkaa 200 t€. Inergia-konsernilla on käynnistetty viime vuonna tuloksen parannusohjelma, jolla kannattavuus on käännetty kasvuun ja tulo-rahoituksen riittävyys on varmistettu saneerausinvestointien osalta. Samanaikaisesti hinnat on pidetty valtakunnan keskiarvossa. Tavoitellun osingonmaksukyvyyn saavuttaminen ottanee kuitenkin vielä yhdestä kolmeen vuotta.

Saneerausinvestoinnit ovat vuosittain n. 3,4 M€ ja kohdistuvat tytäryhtiöiden verkosto-omaisuuden ikä- ja kuntoperusteisiin saneerauksiin sekä Inergian toimitalon peruskorjauksiin. Uudet liittymät rahoitetaan pääsääntöisesti liittymistä kerättävien liittymismaksujen avulla. Laajennusinvestointien osalta on laadittu selvitys, johon on eritelty potentiaaliset kohteet, rahoitusosapuolet ja investointipäätöksen oletettu ajankohta. Laajennusinvestoinnit edellyttävät hyvin todennäköisesti lainannostoa ja kukin kohde päätetään tapauskohtaisesti. Kannattamattomiin laajennusinvestointeihin ei lähdetä.

Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Inari Oy

1. Yhtiön taloutta pyritään kehittämään niin, että pystytään tasoittamaan maailman taloustilanteesta aiheutuneet haasteet kannattavuudelle. Tavoitteena aloittaa talouden työryhmän toiminta vuoden 2025 aikana.
2. Yhtiö kasvattaa toimintaansa edellisiin vuosiin verrattuna, mihin liittyy päärakennuksen peruskorjaus lähivuosina. Hankkeeseen liittyvien suunnitelmien ja vaihtoehtojen kartoittamista jatketaan vuoden 2025 aikana. Vuodelle 2025 ei haeta okm:n investointiavustusta Ilmanvaihto-kojeiden vaihdon jatkoon, ainoastaan pieniin korjauksiin. Peruskorjauksen tarve on edelleen. Toiminnan kasvua haetaan myös kansainvälisen nuorisotyön, erilaisten leiritoimintojen ja alueellisen nuorisotoiminnan kehittämisen ja laajentamisen avulla vuosien 2025–2027 aikana.
3. Yhtiö osallistuu aktiivisesti Inarin kunnan, Lapin alueen, Suomen ja EU-alueen nuorisotyön ja -matkailun kehittämiseen.
4. Yhtiö osallistuu Inarin kirkonkylän matkailun kehitysohjelmaan, pääpainona nuorisomatkailu ja luontoliikuntapalvelut sekä esteettömyys matkailussa.

Omistajatavoitteet:

- yhtiön talous on ylijäämäinen ja mahdollistaa nuorisokeskustoiminnan kehittämisen Inarissa
- yhtiö toimii aktiivisesti osana kunnan työllistämistoimintaa
- yhtiön tilat ovat kohtuulliseen hintaan kunnan ja muiden toimijoiden käytössä
- yhtiö toimii Inarin nuorisotyön tukena ja yhteistyössä nuorisotyön kanssa.

Inarin Kiinteistöt Oy (konserni)

1. Inarin Kiinteistöt Oy omalta osaltaan osallistuu yhteisesti sopien kuntakonsernissa tapahtuviin omaisuuden järjestelyihin ja toteuttaa kiinteistöpoliittista ohjelmaa.
2. Inarin Kiinteistöt Oy vastaa kuntakonsernin kiinteistöhuollosta ja laitoshuollosta kunkin yksikön kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukaisessa laajuudessa.
3. Inarin Kiinteistöt Oy hoitaa kuntakonsernin rakennuttamispalveluita tarvittaessa ja erikseen niin sovittaessa.
4. Inarin Vuokra-asunnot Oy:n omaisuuden arvon säilyttämisestä huolehditaan oikea-aikaisilla peruskorjauksilla taloudelliset resurssit huomioiden.

5. Inarin Vuokra-asunnot Oy vastaa perusparannusinvestointien omarahoitusosuudesta yhdessä emoyhtiön kanssa. Omarahoitusosuuden turvaamiseksi yhtiö kerää vuokrien yhteydessä 1,50 €/m²/kk.
6. Inarin Vuokra-asunnot Oy vastaa mahdollisesta uudistuotannon toteuttamisesta ja rahoituksesta hankekohtaisesti emoyhtiön kanssa sovitulla tavalla.
7. Kiinteistö Oy Sevettijärven palvelukeskus toiminnallaan mahdollistaa sekä koulu- että terveysasematoiminnan jatkumisen yhtiön omistamissa toimitiloissa sekä omalta osaltaan mahdollistaa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuuden yhtiön omistamissa rakennuksissa.
8. Sulautumismenettely toteutetaan omistajaohjauksen mukaisesti.
 - Emoyhtiön talous pysyy vakaana, eikä suuria muutoksia edellisvuosiin ole näkyvissä
 - Inarin Vuokra-asunnot Oy tarvitsee vuosittain n. 1 - 1,2 M€ lainantakaukset peruskorjaustuotantoa varten.
 - Mahdolliset uudishankkeet neuvotellaan erikseen omistajan kanssa.

Kiinteistökehitys InLike Oy (konserni)

1. Kiinteistökehitys InLike Oy kehittää aktiivisesti omia toimitilapalveluitaan ja reagoi nopeasti muuttuviin tarpeisiin ja olosuhteisiin.
 2. Kiinteistökehitys InLike Oy pyrkii toiminnallaan mahdollistamaan erilaisten toimitilapalveluiden kehittämistä kunnassa ja auttaa sopivien toimitilojen löytämisessä.
 3. Kiinteistökehitys InLike Oy jatkaa yhtiön kannattavuuden parantamista erikseen määriteltyjen kiinteistöjen realisoinnilla sekä jatkuvalla toiminnan tarkastelulla.
- Yhtiön talous on saatu vakautettua ja tulevaisuudennäkymät ovat positiiviset. Mahdollisia investointeja voi alkaa lähivuosina suunnittelemaan yhdessä alueen elinkeinoelämän kanssa.

Saariselän Siula Oy

Yhtiön tilannetta tarkastellaan vuosien 2024–2025 aikana. Valtuusto on 1.2.2024 päättänyt valtuuttaa kunnanhallituksen määrittämään yhtiön myynnin toteuttamistavan, myyntihinnan ja myyntikanavan sekä hyväksymään tai hylkäämään saadut tarjoukset ja määrittämään muun mahdollisen kaupan teknisen toteutuksen.

Saariselkä Oy

Päätehtävänä ollut tonttien myynti sekä Teollistamissopimuksen valvonta tullut päätökseen vuoden 2023 aikana, nyt päätehtävänä hallinnoida Saariselkä Oy:n omistuksessa olevia vuokratontteja.

Tavoitteena vuodelle 2025 joko sulauttaa tai purkaa Saariselkä Oy toiseen Inarin kunnan omistamaan yhtiöön mahdollisimman veroneutraalisti ja kustannustehokkaasti. Saariselkä Oy:llä ei ole tällä hetkellä tosiallista tehtävää/roolia Saariselän alueen kehittämisessä. Vaihtoehtoista saatu selvitys/konsultaatiota KPMG Oy:ltä ja tavoitteena saattaa sulautuminen/fuusio tehtyä vuoden 2025 aikana.

2.2 Yleinen taloudellinen kehitys

Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Vuonna 2024 velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen. (VM: Taloudellinen katsaus, lokakuu 2024.)

2.2.1 Kuntatalous

Kuntahallinnon tilanne näyttää tulevina vuosina menojen ja tulojen kasvavan epätasapainon vuoksi entistä haastavammalta. Kuntahallinnon alijäämän suhteessa BKT:hen arvioidaan pysyvän vuonna 2024 viime vuoden lukemissa eli 0,5 prosentissa. Talouden alavireisyys laskee kuntien saamia yhteisöverotuloja vuonna 2024, mutta muiden kuntien saamien verolajien arvioidaan kehittyvän suotuisasti. Kuntahallinnon alijäämä syvenee 0,6–0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2025–2028. Kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin.

Hintojen nousun lisäksi myös kulutusmenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen takia. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne korostaa kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Välttämättömiä investointeja on silti paljon, sillä kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. (VM: Taloudellinen katsaus, lokakuu 2024.)

Inarin kunnan toimintakatteen eli nettomenojen arvioidaan vuonna 2025 olevan n. 29,3 milj. euroa, mikä on n. 2,7 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2024 talousarviossa. Nettomenojen suurehko nousu kuluvaan vuoteen verrattuna selittyy TE-palveluiden kuluista.

Kunnan verotuloennusteen laatimisessa on pohjana käytetty Suomen Kuntaliiton viimeisintä veroennustekehikon ennustetta. Arviota on tehty myös kunnan omista lähtökohdista. Verotulokertymän arvioidaan vuonna 2025 olevan n. 18 milj. euroa. Vuonna 2024 verokertymän arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan n. 17,8 milj. euroa. Valtionosuuksia arvioidaan vuonna 2025 saatavan n. 12,1 milj. euroa. Kuluvaan vuoden valtionosuus on toteutumassa n. 11,3 milj. euroa. Verotuloja ja valtionosuuksia käsitellään myös asiakirjan tuloslaskelmaosassa. Vuoden 2025 vuosikate on n. 1,5 milj. euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen on arvioitu olevan n. 2 milj. euroa ja arvonalentumiskirjausta 0,1 milj. euroa.

Vuoden 2025 nettoinvestoinnit ovat n. 5,0 milj. euroa. Vuoden 2025 investointiohjelmassa isoimpina hank-

keina ovat Ivalon eteläpään teiden kunnossapitohankkeet, Veskonniemen kalahallin laajennus, Inarin saamenkielinen päiväkotirakennus, Kaunispään Loimurinteen kadun rakennus, Saariselän Raitopolun infran saneeraus, Viskitien ja Kiveliöntien kunnostamiset.

Saamenkielisten palvelujen tarjoaminen on Inarin kunnalle tärkeää. Laadukkaat saamenkieliset palvelut nähdään Inarin vahvuutena. Palveluiden toteuttamiseen ja kehittämiseen kunta saa valtionavustuksia saamenkielisiin palveluihin. Hallinnon talousarviossa on varattu 65 688 euron määräraha saamenkieliläin täytäntöönpanoon. Määräraha on varattu henkilöstön saamenkielen koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin sekä käänös- ja tulkkaus-kustannuksiin. Kustannuksiin haetaan oikeusministeriön avustusta vuosittain. Oikeusministeriöltä on vuodelle 2024 saatu avustusta n. 60 000 euroa, josta sivistykselle henkilöstön saamenkielen koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin 36 000 euroa.

Sivistyslautakunnan alaisissa toiminnoissa suurimmat saamenkielisen palvelun valtionavustukset kohdistuvat esi-, perus- ja lukio-opetukseen sekä varhaiskasvatukseen, mukaan lukien kielipesätoiminta.

Opetuksen osalta suora valtionapu kohdistuu opetustoimintaan, johon kunta saa keskimääräisen tuntikustannusperusteisen valtionavun, joka kattaa opettajien palkkakulut. Vuonna 2023 perusopetukseen saatiin 1 013 496,56 euroa ja lukiokoulutukseen 49 169,52 euroa eli yhteensä 1 062 666,08 euroa. Inarin kunnan keskimääräinen opetustunnin hinta saamenopetuksessa oli 54,83 euroa ja opetustuntien määrä 18 284 tuntia. Toteutuneiden tuntien määrä ja kustannukset lasketaan vuosittain ja ne ovat peruste jatkosuunnittelulle. Opetuksessa kiinteistöön tai muita saamenkieliseen opetukseen liittyviä kuluja ei huomioida. Osa oppimateriaaleista saadaan maksutta Saamelaiskäräjien oppimateriaalikeskukselta ja osan kunta ostaa itse.

Varhaiskasvatuksessa saamenkieliseen varhaiskasvatustoimintaan myönnetään käytettävissä olevaa valtionavustusta lapsimäärän mukaisesti, mikä vaihtelee jonkin verran vuosittain. Koko kunnan osalta saamenkielisen varhaiskasvatuksen nettokustannukset ovat vuonna 2025 arviolta 352 900 euroa, johon on laskettu mukaan arvioitu valtionavustus 120 000 euroa. Kielipesätoiminnan nettokustannukset vuonna 2025 ovat arviolta 340 900 euroa. Kielipesätoimintaan on ennakoitu 24.9.2024 käytyjen valtionavustusneuvottelujen esityksen perusteella avustusta vuodelle 2025 yhteensä 624 000 euroa, mikä kattaa kuluista n. 57–70 % / kielipesä.

Kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa lisäosana huomioidaan saamelaisen koteutumisalueen kunnat ja kyseisen lisäosan laskennallinen valtionosuus vuonna 2025 on 465 550 euroa Inarin kunnan osalta.

2.2.2 Toimintaympäristön kehitys

Aluetalouden ja kunnan talouden kannalta merkittävän matkailuelinkeinon tulojen ennakoitaan kasvavan ja talvikaudesta 2024–2025 odotetaan jälleen matkailun huippuvuotta. Tähän ovat vaikuttaneet positiivisesti mm. uudet suorat reittilentoyhteydet Lapin alueen lentokentille. Matkailualan suurimmat haasteet ovat tällä hetkellä osaavan työvoiman saanti ja ympärivuotisuuden kehittäminen.

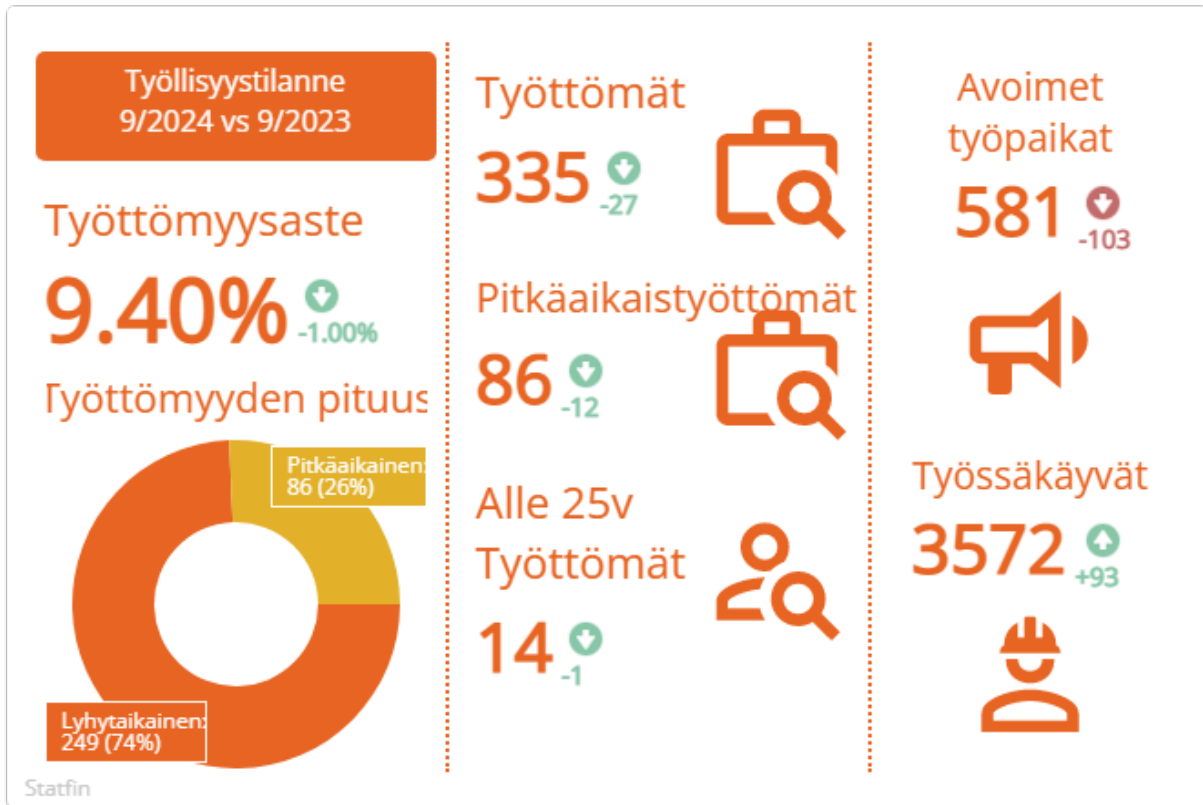
Inarin asuntopula vaikuttaa väestön kehitykseen ja työvoiman saatavuuteen kaikilla aloilla. Ensisijaisesti asuntopula tulisi ratkaista yksityisten toimijoiden kautta. Myös kunnan on etsittävä uusia keinoja tukea asuntotuotannon kehitystä alueella, jotta väkiluvun myönteinen kehitys jatkuu myös tulevaisuudessa.

2.2.3 Työvoima, työllisyys

Kuntien väliset erot työttömyydessä ja sen kehityksessä ovat huomattavia. Työttömyyden kehitys jatkui vuodentakaiseen verrattuna Lapissa koko maata myönteisempänä. Koko maassa työttömiä oli 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin syyskuussa. Työttömien osuus työvoimasta oli syyskuun lopussa Lapissa 9,1 % ja koko maassa 10,4 %. Työttömien osuus työvoimasta vaihteli Lapissa Sodankylän 5,7 %:sta Kemijärven 13,4 %:iin.

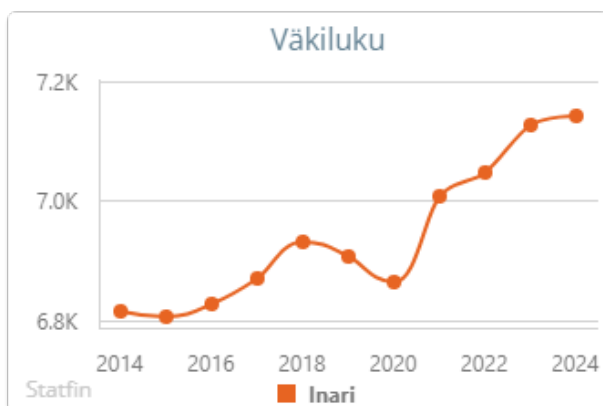
Inarissa työttömyysaste syyskuun lopussa oli 9,4 % (v. 2023 vastaava ajankohta 10,4 %), työttömiä 335 (v.2023 vastaava ajankohta 362) pitkäaikaistyöttömiä 86 (v.2023 vastaava ajankohta 98) ja avoimia työpaikoita 385 (v.2023 vastaava ajankohta 391). (ELY-keskus/TE-palvelut 9/2024.)

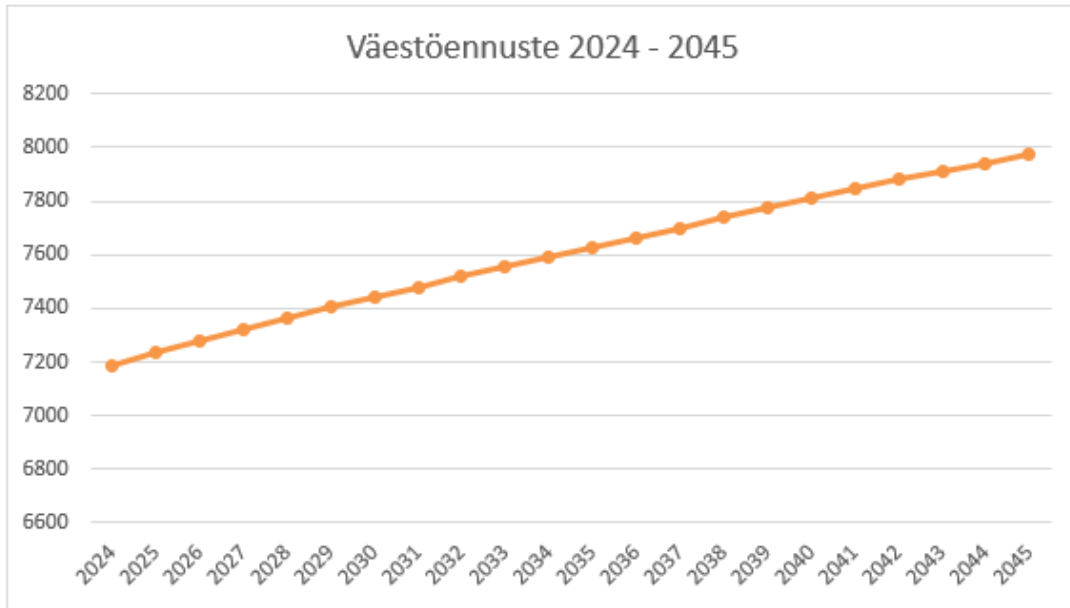
Alla olevassa työllisyysinfo -graafin avoimet työpaikat näyttävät lukua 581, koska automatisoitu grafiikka laskee luvun koko kuun ajalta laskentapäivän sijaan, siksi eroa syyskuun työllisyyskatsauksessa esitettyyn lukuun.

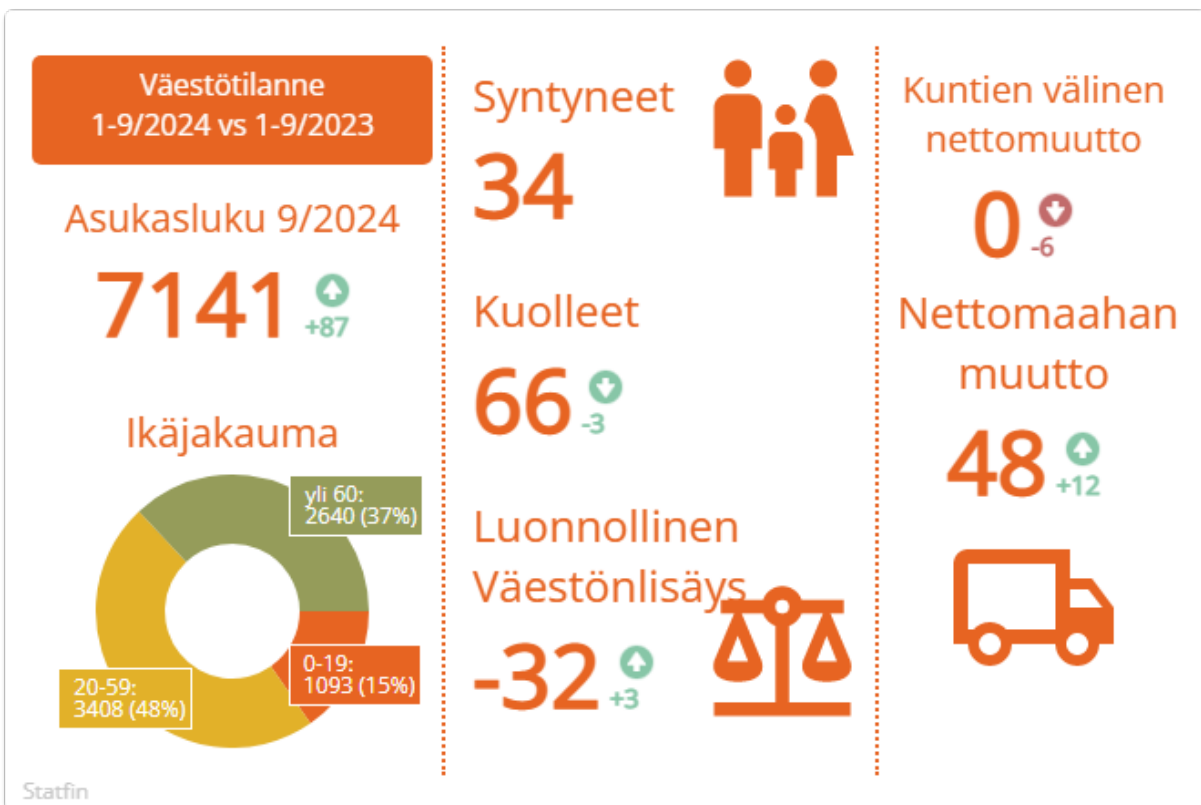
2.2.4 Väestörakenteen kehitys

Ennakkoväkiluku Inarissa syyskuun lopussa oli 7 141 (v. 2023 vastaava ajankohta 7 063). Tilastokeskuksen tuoreen, 24.10.2024 julkaiseman pitkän aikavälin ennusteen mukaan kuluvan vuoden lopussa Inarin väkiluku olisi 7 184. Ennusteen mukaan Inarin väkiluku nousisi keskimäärin noin 40 asukkaan verran vuotta kohti vuoteen 2045 asti. Tuolloin väkiluku Inarissa olisi 7 973.

Tilastokeskus, väestöennuste

2.3 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarvion sitovuus on oikeudellisesti vahvempi kuin taloussuunnitelman. Taloussuunnitelma on kuitenkin kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. (Kuntaliitto 2016.)

Talousarvioon sekä talous- ja toimintasuunnitelmaan ei ole sisällytetty lautakuntien ja johtokuntien esityksiä eikä perusteluja. Valtuustoon nähden sitovat tekstit ovat esitysten ja perustelujen pohjalta laatineet kunnanjohtaja, talouspäällikkö, toimialajohtajat sekä liikelaitoksen johtaja.

Talousarvio ja talous- ja toimintasuunnitelma jakaantuvat seuraaviin osiin:

- Kunnanjohtajan katsaus
- Talousarvion rakenne
- Käyttötalousosa, budjettirahoitteiset (peruskunta) ja kohderahoitteiset (liikelaitos ja taseyksiköt)
- Tuloslaskelmaosa
- Investointiosa
- Rahoitusosa ja lainakanta
- Henkilöstöohjelma

Valtuustoon nähden sitova asiakirja on ensi vuoden talousarvio ja kuntalain edellyttämä taloussuunnitelma kolmelle vuodelle (suunnitelmakausi). Talousarviota seuraava vuosi on uuden talousarvion laadinnan kehys, jota tarvittaessa taloustilanteen kehittyessä tarkennetaan.

Talousarvio on sitova menojen ja tulojen erotuksen eli neton osalta.

Sitovuustasoja valtuustoon nähden ovat seuraavat nettomenot (netto):

1. valtuuston netto (sisältäen mm. vaalit ja tarkastustoimen)
2. kunnanhallituksen alaisen hallinnon (sisältäen yritys- ja kehittämisspalvelut, kunnanhallituksen oman toiminnan, kunnanhallituksen muun toiminnan, hallinto-osaston ja tietohallinnon), kehittämis- ja yhteistyöhankkeiden ja eläkemenojen netto erikseen sekä erillisenä taseyksikkönä Kalatalouden kehittämisrahaston ja Saariselän kehittämisrahaston yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä sekä investoinnit (ja muut kulut) netto
3. sivistyslautakunnan alaisen sivistystoimen netto
4. teknisen lautakunnan alaisen teknisen toimen (netto) sisältäen rakennustarkastuksen, ympäristönvalvonta ja ympäristönsuojelu (netto) erikseen. Ympäristönvalvonta ja ympäristönsuojelu on kirjattu teknisen toimen menokohtaan erillisenä sitovaksi
5. rahoitusosa: antolainojen netto ja pitkäaikaisten lainojen netto
6. tuloslaskelmaosa: rahoitustuottojen ja rahoituskulujen netto
7. Investointiosa: tulojen ja menojen erotus eli nettomenot.

Kunnan liikelaitoksen ja taseyksiköiden sitovuus noudattelee kunnan muita sitovuusmääräyksiä. Erietyt taseyksiköt Kalatalouden kehittämisrahasto ja Saariselän kehittämisrahasto ovat hallinnollisesti kunnanhallituksen alaisia. Tilapalvelu liikelaitos on teknisen lautakunnan alainen. Liikelaitoksessa ja taseyksiköissä sitovaa on yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä sekä investoinnit netto. Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ei saa ylittää.

Kuitenkin toimielinten alaisuuteen kuuluvia määrärahoja voidaan kunnanhallituksen päätöksellä siirtää sitovuustasojen välillä edellyttäen, että siirrot eivät vaikuta talousarvion loppusummaan.

Varsinainen talousarvio, taloussuunnitelma ja henkilöstöohjelma ovat kaikilta osin sitovia. Kunnan palvelukseen otettavasta tilapäisestä määräaikaisesta (pl. sijaiset) henkilöstöstä on oltava maininta informatiivisuuden vuoksi henkilöstöohjelmassa (tilapäistä henkilöstöä ei lasketa henkilöstön lukumäärään). Talousarvio ja taloussuunnitelma ovat sellaisenaan kunnanhallituksessa kunnanjohtajan päätösehdotusta ja valtuustossa kunnanhallituksen ehdotusta, ellei toisin mainita.

Henkilöstömenoja saa käyttää vain henkilöstöohjelman mukaisen henkilöstön, näiden sijaisten ja mahdollisesti erikseen käyttösuunnitelmissa hyväksytyyn tilapäisen henkilöstön palkkaukseen. Edellä oleva ei koske työllistämiseen varattujen määrärahojen käyttöä.

Investointiosassa määrärahat myönnetään toimielimille, jotka voivat päätöksillään siirtää käyttämättömiä määrärahoja tai muuttaa niiden käyttötarkoitusta sellaisten ennalta arvaamattomien investointien kattamiseksi, joiden kustannukset eivät ole korkeampia kuin varattu määräraha. Maanhankintoihin voidaan käyttää käyttötalouden kehittämis- ja yhteistyöhankkeisiin kirjattavia maamyynnin myyntivoittotuloja.

Investoinneiksi kirjattavan irtaimiston tulee olla hankintahinnaltaan yli 10 000 euroa. Määrärahoja ei saa käyttää muihin kohteisiin, kuin mitä suunnitelmassa on mainittu, jollei toimielin toisin päättä.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttösuunnitelmilla toimielimet jakavat toimielimien ja osastojen määrärahat ja tuloarviot taloudellisen valan siirtämisen ja toiminnan tulosten vastuun kannalta tarkoituksenmukaisiin tehtäviin. Vastaavasti toimielimet jakavat investointiosassa hankeryhmän / hankkeen määrärahat ja tuloarviot kohteisiin sekä antavat samalla valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tarkennetut tavoitteet tehtäville.

Edelleen johtavat viranhaltijat voivat jakaa toimielimien vahvistamien tehtävien osamäärärahat, osatuloarviot ja osatavoitteet edelleen pienempiin ja tarkempiin osiin.

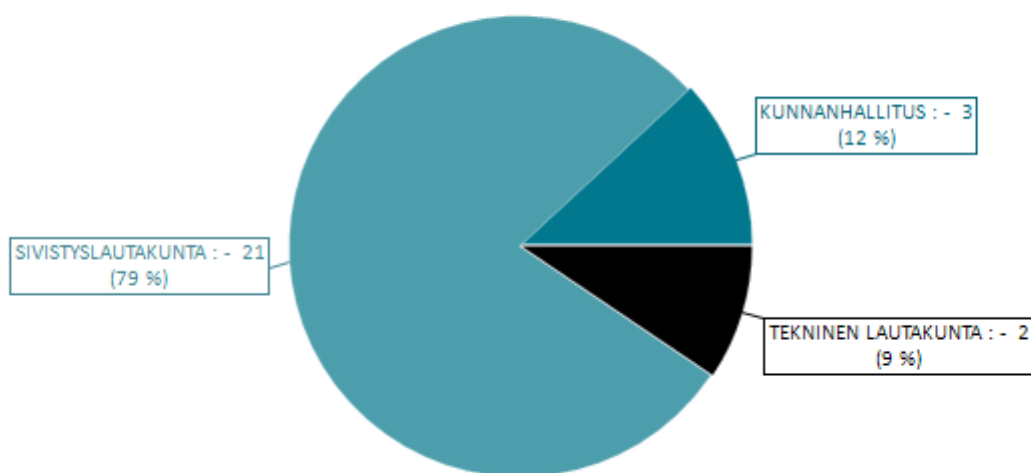
Sen jälkeen, kun valtuusto on vahvistanut talousarvion, tulee toimielimen tarvittaessa päättää talousarvion laadintavaiheessa hyväksytyjen käyttösuunnitelmien tarkistamisesta vastaamaan valtuuston hyväksymää talousarviota. Edelleen myös viranhaltijan tulee tarvittaessa tarkistaa käyttösuunnitelmaehdotuksensa vastaamaan toimielimen hyväksymää tehtävän käyttösuunnitelmaa.

Toimielimet ja projektit vastaavat siitä, että tulot ja tuet kertyvät kunnalle käytettyjen menomäärärahojen suhteessa.

Projekteista on tehtävä selvitys edellisen vuoden toiminnastaan ja tuloksistaan kunnan toimintakertomuksessa.

Nettokäyttökustannukset peruskunta (milj. €)

Toimintakate

Vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Väkiluku	7 047	7 125 (TP)	7 132	7 140	7 150	7160

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Talous (€)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
VALTUUSTO						
Toimintatuotot	13 944	20 000	0	-100,00 %	0	10 000
Toimintakulut	-103 433	-177 302	-209 142	17,96 %	-190 056	-216 390
Toimintakate	-89 489	-157 302	-209 142	32,96 %	-190 056	-206 390
KUNNANHALLITUS						
Toimintatuotot	408 741	411 800	57 700	-85,99 %	58 206	58 822
Toimintakulut	-3 821 726	-4 429 891	-3 206 323	-27,62 %	-3 291 124	-3 312 686
Toimintakate	-3 412 985	-4 018 091	-3 148 623	-21,64 %	-3 232 918	-3 253 864
Yritys- ja kehittämisspalvelut						
Toimintatuotot	139 905	154 000	50 000	-67,53 %	50 000	50 000
Toimintakulut	-995 719	-1 271 424	-2 717 180	113,71 %	-2 742 369	-2 769 479
Toimintakate	-855 813	-1 117 424	-2 667 180	138,69 %	-2 692 369	-2 719 479
ELÄKEMAKSUT						
Toimintatuotot	6 512	0	0	0,00 %	0	0
Toimintakulut	-127 182	0	0	0,00 %	0	0
Toimintakate	-120 670	0	0	0,00 %	0	0
KEHITTÄMINEN JA YHTEISTYÖ-HANKKEET						
Toimintatuotot	587 454	200 500	250 600	24,99 %	250 600	250 600
Toimintakulut	-312 017	-616 295	-493 494	-19,93 %	-442 940	-441 800
Toimintakate	275 437	-415 795	-242 894	-41,58 %	-192 340	-191 200
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	2 996 376	2 767 690	2 853 171	3,09 %	2 864 574	2 878 462
Toimintakulut	-22 530 041	-22 220 734	-23 670 547	6,52 %	-24 234 177	-25 359 010
Toimintakate	-19 533 666	-19 453 044	-20 817 376	7,01 %	-21 369 603	-22 480 548
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	986 663	706 884	784 740	11,01 %	796 399	810 599
Toimintakulut	-3 442 874	-2 950 197	-3 284 239	11,32 %	-3 359 617	-3 442 474
Toimintakate	-2 456 211	-2 243 313	-2 499 499	11,42 %	-2 563 218	-2 631 875
Ympäristönvalvonta						
Toimintatuotot	204 416	157 145	178 974	13,89 %	181 568	184 729
Toimintakulut	-742 816	-779 550	-868 767	11,44 %	-829 889	-857 132
Toimintakate	-538 400	-622 405	-689 793	10,83 %	-648 321	-672 403
Ympäristönsuojelu						
Toimintatuotot	0	0	0	0,00 %	0	0
Toimintakulut	0	-156 652	-159 158	1,60 %	-161 546	-164 454
Toimintakate	0	-156 652	-159 158	1,60 %	-161 546	-164 454
INARIN KUNTA KÄYTTÖTA-LOUS YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	4 999 690	4 264 019	4 175 185	-2,08 %	4 201 347	4 243 212
Toimintakulut	-30 337 274	-31 330 621	-34 608 849	10,46 %	-35 251 718	-36 563 425
Toimintakate	-25 337 584	-27 066 602	-30 433 664	12,44 %	-31 050 371	-32 320 213

3.1 Valtuusto (sis. valtuusto, vaalit ja tarkastustoimi)

Toiminta-ajatus:

Valtuusto vastaa kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta toteuttamalla Inarin kuntastrategiaa.

Tehtävät:

Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja päättää kuntalain 14 §:n mukaan mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, konserniohjauksesta, talousarviosta ja toimintasuunnitelmasta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan tulee myös seurata kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisten sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	14	20		-100,00 %		10
Toimintakulut	- 103	- 177	- 209	17,96 %	- 190	- 216
Toimintakate	- 89	- 157	- 209	32,96 %	- 190	- 206

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) € / asukas	- 13	- 22	- 29

Talousarvion perustelut:

Valtuuston käyttötalouteen on varattu määrärahat valtuuston oman toiminnan lisäksi vaalien toteutumiseen ja tarkastustoimen toimintaan. Vuonna 2025 ovat kuntavaalit ja aluevaalit. 1.6.2025 alkaa uusi valtuustokausi ja luottamushenkilöiden koulutukseen ja perehdytykseen varataan määräraha. Vuonna 2027 on eduskuntavaalit. Kuntavaaleihin ja aluevaaleihin ei ole tulossa valtionavustusta.

Eduskuntavaaleihin oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euro-määrän jokaista vaaleissa äänioikeutettua kunnan asukasta kohden.

Valtuuston määrärahat sisältävät valtuutettujen kokouskustannukset ml. kokouspalkkiot ja matkakustannukset.

Tarkastustoimesta maksetaan tarkastuslautakunnan kokouskustannukset sekä tilintarkastuskustannukset. Valtuuston raamiin ei sisälly henkilöstön palkkauskuluja.

Tavoitteet:

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Kuntastrategian toteuttaminen; kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, laeissa säädetty palvelutavoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunta-laisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, alueen elinvoiman kehittäminen	Kuntastrategian painopistealueiden edistämisen toteutuminen; toiminnan toteutumat vuoden lopussa

3.2 Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus:

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä siten, että tehdyt päätökset ovat kuntastrategian tavoitteiden ja muiden voimassa olevien kunnan omien suunnitelmien ja ohjeiden mukaisia. Tehtävien hoitamisen lähtökohtana on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.

Tehtävät:

Kunnanhallituksen tehtävänä on kuntalain mukaisesti vastata kunnan hallinnosta, taloushoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa, jota käyttää myös kunnanjohtaja. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan henkilöstöpolitiikasta ja kunnan toiminnan yhteensovittamisesta. Kunnanhallitus, konsernijaosto ja kunnanjohtaja vastaavat konserni- ja omistajaohjauksesta.

Kunnanhallituksen muu toiminta perustuu vakiintuneeseen toimintaan, kuten mm. työsuojelu, henkilöstön yhteistoiminta, tiedotustoiminta ja saamen kielilain toteutukseen liittyvät asiat.

Hallinto-osasto vastaa ensisijaisesti valtuuston ja kunnanhallituksen tarvitsemista ja kunnan yhteisistä hallinnollisista ja muista palveluista. Hallinnollisia yhteisiä palveluja ovat kunnallisen demokratian toteutumiseen liittyvät ja sitä tukevat talous- ja toimintasuunnittelu ja konsernitilinpäätöksen ohjaus. Hallinto-osastolla huolehditaan myös kunnan yhteisestä tietohallinnosta ja tähän liittyvistä keskitetyistä hankinnoista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä. Kunnan laaja hyvinvointi- ja turvallisuus-suunnitelma laaditaan valtuustokausittain hyte työryhmän ja hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Lisäksi kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja turvallisuudesta raportoidaan vuosittain valtuustolle ja raporttia hyödynnetään talous- ja toimintasuunnittelussa.

TE –palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuodesta 2025 lukien. Inarin kunta kuuluu Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Sodankylän kunta. TE-palvelut on huomioitu yritys- ja kehittämis-palvelujen talousarviossa.

Uudistettu kotoutumislaki tulee voimaan 1.1.2025. Kunnan on mm. huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta sekä yhteiskuntaorientaatiosta. Selvittelyssä on sopimus pohjainen yhteistyö Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen kanssa kotoutumispalvelujen osalta.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	409	412	58	-85,99 %	58	59
Toimintakulut	- 3 822	- 4 430	- 3 206	-27,62 %	- 3 291	- 3 313
Toimintakate	- 3 413	- 4 018	- 3 149	-21,64 %	- 3 233	- 3 254

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 479	- 563	- 441

Talousarvion perustelut:

Kunnanhallituksen ja hallinnon talousarvio perustuu kuntastrategian painopisteisiin, joita ovat luonto, elinvoima, saamelaisuus ja hyvä elämä. Kuntastrategian yhteydessä hyväksytyä edunvalvontasuunnitelmaa toteutetaan yhteistyössä mm. konserniyhtiöiden, yrittäjien, Saamelaiskäräjien ja Lapin kuntien kanssa.

Kunnanhallituksen omassa toiminnassa on varattu määrärahat kunnanhallituksen toiminnan lisäksi kunnanjohtajan, hallintojohtajan, talouspäällikön ja osittain myös viestintä- ja yhteistoimintapäällikön palkkauskustannuksiin. Viestintä- ja yhteistoimintapäällikön palkkauskustannukset on sisällytetty myös työsuojeluun ja yhteistoimintamenettelyyn. Lisäksi määrärahaa on varattu harjoittelijan kolmen kuukauden palkkakustannuksiin.

Kunnanhallituksen omaan toimintaan kuuluvat kunnanhallituksen kokoukset ja niistä aiheutuvat kustannukset kuten kokouspalkkiot.

Kunnanhallituksen muussa toiminnassa on varattu määrärahat tiedotustoimintaan, jäsenmaksuihin ja avustuksiin, kansainvälisiin- ja varsinaisiin yhteiskuntasuhteisiin, kokous- ja arkistotilojen vuokriin, osallistuvaan budjetointiin, työsuojeluun, yhteistoimintamenettelyyn, henkilöstön työterveyshuoltoon, saamen kielilain täytäntöönpanoon, hallinnon, kunnallisverotukseen, yhteisen henkilöstöhallintoon, työllistämispalveluihin, ehkäisevään päihdetyöhön, vanhus- ja vammaisneuvostoihin, Inari 150 v. valmisteluihin ja IT –kustannuksiin.

Kunta ostaa osan talous- ja henkilöstöhallintopalveluista Sarastia Oy:ltä ja ICT-palvelut Lapit Oy:ltä. Kunnanhallituksen menoihin sisältyy verkkoliikenteen ja osastojen yhteisten atk-ohjelmien ylläpitomaksuja. Ostopalvelukustannukset jaetaan hallintokuntien kesken käytön mukaan. Tiedonhallintalain vaatimuksia toteutetaan ja asianhallintaprosessin digitalisointia jatketaan. Myös henkilöstöraportointia tullaan kehittämään.

Kuntastrategian mukaisesti jatketaan luottamushenkilöorganisaatiota ja kaikkia toimialoja koskevaa organisaation toimintojen ja rakenteiden tarkastelua, jonka tavoitteena on kehittää ja tehostaa toimintaa tulevaisuuden tarpeisiin. Henkilöstöä koskevia muutoksia toteutetaan eläköitymisten myötä ja lisäksi tehtävänkuvia uudistetaan kunnan muuttuviin tehtäviin.

Talousarviossa on varattu määräraha Inarin kunnan 150-juhlavuoden (2026) valmisteluun.

Monitoimitalo Kuulaassa sijaitsevan osallisuuskeskuksen toiminta on kunnanhallituksen alaisuudessa. Toimintaa on tähän asti pyöritetty palkkatuen avulla. Palkkatuen myöntämisen perusteiden muuttuessa osallisuuskeskuksen toiminnan järjestämistä uudella tavalla joudutaan miettimään. Toimintaa pyritään myös kehittämään.

Saamenkielisiin palveluihin hallinnon talousarviossa on varattu 66 000 euron määräraha saamen kielilain täytäntöönpanoon. Määräraha on varattu henkilöstön saamen kielen koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin sekä käänös- ja tulkkauskustannuksiin. Kustannuksiin haetaan oikeusministeriöltä valtionavustusta.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kestävä maankäyttö	Ivalon alueen kokonaiskuvakartoituksen aloittaminen	Aloitettu / ei aloitettu
	Saariselän länsipuolen liikenne- ratkaisujen edistäminen	Aloitettu / ei aloitettu

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Saamenkielisen viestinnän lisääminen esim. valtuuston kokousten tulkkaus saamen kielille ja verkko- viestintä	Kielipoliittisen ohjelman (kielistrategia) indikaattorien analysointi Käännöksiin, tulkkauksiin, ilmoituksiin ja viestintään käytetty määrä- raha Tehdyt toimenpiteet/vuosi Tulkattujen valtuuston kokousten seuraajamäärä
Hyvät väestösuhteet	Turvallisen, avoimen ja oppivan keskusteluilmapiirin luominen	Yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyvä kysely valtuustokausittain
Rakentava vuoropuhelu saamelais- toimijoiden kanssa	Yhteisen edunvalvonnan ja yhteistyön kehittäminen	Säännöllinen yhteydenpito tapamisia/vuosi Yhteiset vaikuttamistoimenpiteet kpl/vuosi

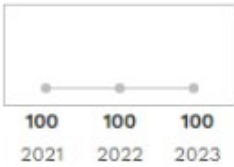

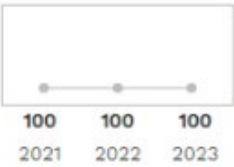
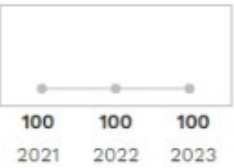

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Sähköisen asiointipalvelun kehittäminen	Kuntalaiskyselyjen tulokset HYTE-kertoimen indikaattorien kehitys
	Kunnan henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen	Epassin käyttömäärä Sairauspoissaolojen seuranta
Ennakoarvioinnin toteuttaminen merkittävässä hankkeissa	Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) toteuttaminen	Ennakoarviointien lukumäärä/vuosi

Vuoden 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Tuetaan vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnan yhteensovittamista sekä yhteistyötä Lapin hyvinvointialueen kanssa	Luodaan kirjattu yhteistyökäytäntö kunnan ja Lapin hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteistyölle Selvitetään vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdistämisen mahdollisuudet	Kirjattu yhteistyökäytäntö on luotu Toteutunut / ei toteutunut
Kuntalaisten osallistumisen ja osallisuuden mahdollisuuksien lisääminen	Osallisuus- ja tervetulo-ohjelman seurannan käynnistäminen Osallisuuskeskuksen toiminnan kehittäminen	Toteutunut / ei toteutunut
Turvallisuuden edistämällä on systemaattiset rakenteet	Luodaan arjen turvallisuuden edistämiseksi ja varautumiselle kirjatut rakenteet	Yhteistyörakenne on kirjattu hytetu-kertomukseen
Päätösten vaikutusten ennakoarvointi (EVA) on vakiintunutta toimintaa kunnan päätöksenteossa	Päätösten vaikutusten ennakoarvointia (EVA) tehdään eri toimialoilla.	Toimintaohjeen perusteella tehtyjen EVA-arviointien määrä toimialoittain
Järjestöjen toimintaedellytykset pysyvät vähintään nykyisellä tasolla	Avustuksiin käytettävä määräraha pysyy vähintään ennallaan Selvitetään yhdistystoimijoille varattavien tilojen sähköisen ajanvarauksen mahdollisuuksia	Toteutunut / ei toteutunut
Kaikkien ikäryhmien ehkäisevällä päihdetyöllä on toimivat rakenteet	Ehkäisevän päihdetyön työryhmän laatima EPT-suunnitelma on hyväksytty Laaditaan EPT-toiminnan vuosikello, jossa huomioidaan teema- viikot ja erityiset viestintätarpeet Toteutetaan EPT-suunnitelman mukaiset toimenpiteet	Toteutunut / ei toteutunut EPT-vuosikello laadittu EPT-suunnitelman mukaiset toimenpiteet on huomioitu toimialojen talous- ja toimintasuunnitelmissa

HYTE-kertoimen kuntajohtoa koskevia prosessi-indikaattoreita on viisi. THL kerää niiden tiedot parittomina vuosina keväällä ja julkaisee tulokset syksyllä.

Prosessi-indikaattorit – Kuntajohto

Indikaattorit	Muutos (%)	Suunta
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista (P) (HYTE-K)	0.00 →	 100 100 100 2021 2022 2023
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista (P) (HYTE-K)	0.00 →	 100 100 100 2021 2022 2023
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen (P) (HYTE-K)	0.00 →	 100 100 100 2021 2022 2023
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä (P) (VÄH-K) (HYTE-K)	0.00 →	 100 100 100 2021 2022 2023
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja (P) (HYTE-K)	100.00 →	 0 0 100 2021 2022 2023

HYTE-kertoimen tulosindikaattoreista kolme on laajasti kuntalaisia koskevia ja siten raportoidaan talousarviossa kunnanhallituksen alla. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koskevan tiedon THL kerää Toimeentulotukirekisteriin kunnilta tammi-helmikuussa vuosittain ja KELAlta kuukausittain. Tilasto valmistuu seuraavan vuoden kesällä. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koskeva tieto tulee ETK:n Eläketilastosta ja tieto on saatavilla tilastovuotta seuraavan vuoden keväällä. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen osuus 65-vuotta täyttäneillä kerätään THL:n Erikoissairaanhoidotilastosta ja Perusterveydenhuoltotilastosta. Tilastoraportit ilmestyvät kerran vuodessa ja ne sisältävät tietoja kuluvaan vuoteen edeltävältä vuodelta.

Tulosindikaattorit - yleiset

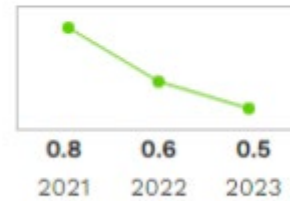
Indikaattorit

Muutos (%)

Suunta

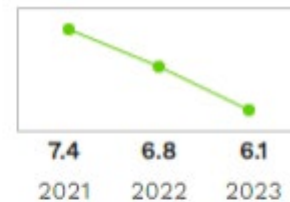
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (P) (HYTE-K) (HYTE-A)

-16.67

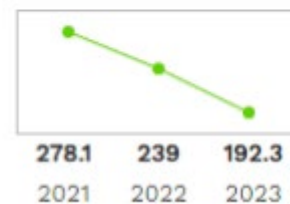
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (P) (HYTE-K)

-10.29

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (P) (VÄH-A) (VÄH-K) (HYTE-K)

-19.54

Kaikkiaan HYTE-kertoimeen sisältyviä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavia prosessi-indikaattoreita on 15 ja hyte-työn tuloksia kuvaavia tulosindikaattoreita kuusi (6). Näiden indikaattoritietoja pohjalta lasketaan HYTE-kerroin, jonka perusteella kunnalle maksetaan valtionrahoituksen lisäosaa. Seuraavassa kuvassa on esitetty Inarin kunnan HYTE-kertoimen indikaattoreiden keskiarvot, indikaattorin kehitys viimeisimpänä kolmena raportointivuotena sekä HYTE-kerroin muutettuna euroiksi per asukas.

Kaikki HYTE-kertoimen indikaattorit – kaikki toimialat

Indikaattorit	Muutos (%) 	Suunta
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) (P) (HYTE-K)	-3.51 ➔	 48 57 55 2021 2022 2023
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) (P) (HYTE-K)	8.64	 84 81 88 2021 2022 2023
HYTE-kerroin, 0 - 100 (P) (HYTE-K)	2.90 ➔	 66 69 71 2021 2022 2023
HYTE-kerroin euroa / asukas (P) (HYTE-K)	3.06 ➔	 18.6 19.6 20.2 2021 2022 2023

3.3 Yritys- ja kehittämispalvelut

Toiminta-ajatus:

Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalvelut ovat osa kunnanhallituksen alaista hallinto-osastoa ja sen työtä ohjaa elinvoimajaosto. Yritys- ja kehittämispalvelut toteuttaa kuntastrategian Elinvoima -painopistettä, jota tarkentava elinkeino-ohjelma 2024–2030 on valmistunut syksyllä 2024. Yritys- ja kehittämispalvelut tukee investointeihin, yrityspalveluihin, kehittämiseen, työvoimaan ja kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa yrittäjiä, yrittäjiksi ryhtyviä ja sidosryhmiä.

Tehtävät:

Inarin kunnan hallintosäännön 25 §:n mukaan elinvoimajaoston tehtävät ovat:

1. elinkeino- ja työllisyyspoliittisten linjausten valmistelu kunnanhallitukselle.
2. elinkeino-, yritys- ja koulutuspalveluiden kehittämisen ohjaus.
3. kehittämishanketoiminnasta vastaaminen sekä kansainvälisen toiminnan ohjaus.
4. kunnan näkyvyyden edistäminen, sisältäen markkinoinnin

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	140	154	50	-67,53 %	50	50
Toimintakulut	- 996	- 1 271	- 2 717	113,71 %	- 2 742	- 2 769
Toimintakate	- 856	- 1 117	- 2 667	138,69 %	- 2 692	- 2 719

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 120	- 157	- 374

Talousarvion perustelut:

Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalveluiden talousarvio on vuonna 2025 eriytetty kunnanhallituksen talousarviosta. Talousarvio ja taloussuunnitelma perustuvat valtuuston 26.9.2024 § 49 hyväksymään Inarin kunnan elinkeino-ohjelmaan 2024–2030. Elinkeino-ohjelman toiminnalliset tavoitteet ja mittarit kannustavat toimimaan yritysmyönteisesti, edistämään Inarin saavutettavuutta ulkoisesti ja kunnan alueen sisällä sekä vahvistamaan pohjoisia erityispiirteitä. Elinkeino-ohjelma on työntekoa suuntaava asiakirja ja sitä voidaan päivittää tarvittaessa vuosittain.

Investointien edistäminen -tavoitteessa keskitytään vuonna 2025 valmistelemaan Ivalon ja Saariselän kehittämissuunnitelmat sekä kunnan ilmastosuunnitelma yhteistyössä teknisen osaston kanssa. Tulevina vuosina suunnitelmat helpottavat investointien toteuttamista ja ulkopuolisen rahoituksen hakua.

Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen -tavoitteessa keskitytään vuonna 2025 audio-visuaalisten tuotantojen saamiseen alueelle. Tämä luo paikallisille majoitus-, ravintola-, catering-, kuljetus-, opas- ja media-alan yrittäjille lisää toimeksiantoja ja työllistää paikallisia asukkaita monenlaisiin tehtäviin. Lapin elokuvakomissio on toiminut aiemmin House of Laplandin alla, mutta yhtiön toiminnan alas ajamisen vuoksi komissio etsii uutta kotipesää. Kotipesää vakiinnutetaan vuoden 2025 aikana. Talousarviossa on varattu 40 000 euroa Lapin elokuvakomission toiminnan säilyttämiselle. Tuotantojen edistämiseksi otetaan käyttöön Inarin oma tuotantokannustin, johon on varattu 130 000 euroa. Jos tuotantoja ei tule alueelle, niin kustannuksia ei synny, sillä tuki maksetaan prosenttiosuutena kunnan alueella käytetystä rahasta ja kuitteja vastaan. Tiedottamista ja viestintää lisätään eri tuotantoyhtiöiden suuntaan niin kotimaahan kuin ulkomaille ja kotisivulle päivitetään tuotannoille oma osio, jossa helpotetaan mm. kuvauskohteiden ja kontaktien saavu-

tettavuutta suomeksi ja englanniksi. Muihin elinvoimaa lisääviin avustuksiin on varattu 16 000 euroa. Avustushaku avataan julkisesti haettavaksi ja myöntöperusteet tulevat kotisivulle nähtäville.

Osaavan työvoiman saanti -tavoitteessa keskitytään yritysten kansainvälisen rekrytointiosaamisen lisäämiseen ja tehdään Inarista houkutteleva paikka asettautua kotimaiselle ja ulkomaiselle työvoimalle. Work in Lapland -tapahtumaan osallistumiseen ja sen tiedottamiseen tullaan panostamaan entistä enemmän. Asukkaille ja muuttajille järjestetään erilaisia tapahtumia yhteistyössä työllisyysalueen kanssa. Edunvalvonnassa keskitytään peruspalveluiden turvaamiseen ja käydään keskustelua valtion toimijoiden kuten Verohallinnon ja Migrin kanssa palveluiden saatavuudesta.

Vastuullinen ympärivuotinen matkailu -tavoitteessa on varattu 250 000 euroa aluematkailumarkkinointipalvelun hankkimiseen. Kilpailutus on toteutettu syksyn 2024 aikana ja valitun toteuttajan on tarkoitus aloittaa palvelun tuottaminen vuoden 2025 alusta. Matkailussa keskitytään viipymien pidentämiseen ja ympärivuotisen matkailun sekä kesämatkailun edistämiseen. Matkailun ja muiden toimialojen välistä yhteistyötä lisätään verkostoitumistapahtumilla. Matkailuneuvontaa jatketaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot -tavoitetta edistetään olemalla mukana Leader- ja ns. Kalaleader -toiminnoissa yhteistoimintasopimusten mukaisesti rahoituskahdella 2022–2027. Yhteistyötä tiivistetään Saamelaiskäräjien elinkeino- ja oikeuslautakunnan sekä paliskuntien kanssa etenkin saamelaiselinkeinojen kehittämiseksi. Elinkeinoseminaari ja Spirit of Inari- kansainvälinen matkailuseminaari toteutetaan vuonna 2025. Arktiset luonnonvarat -luonnonvarojen kehittämisohjelma 2017–2021 otetaan päivityksen alle ja samassa yhteydessä aktivoidaan aiemmin perustettua Luovakka -verkostoa.

Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut -tavoitteessa ensisijaisena asiana on TE24 -uudistuksen jalkauttaminen ja työllisyyspalveluiden sulauttaminen osaksi kunnan toimintaa. Työllisyyspalveluille on varattu talousarviossa 1 311 536 euroa, joka koostuu vastuukunnalle maksettavista palveluista. Inarin kunta tuottaa yritysneuvontaa omana toimintana. Kotisivuilla on yritys- ja palveluhakemisto, jonka käytettävyyttä tullaan parantamaan. Yritys- ja kehittämispalvelut markkinoivat eri tahojen lyhytkoulutuksia ja tilaisuuksia sekä tarvittaessa järjestää myös itse yrityksille lyhytkoulutuksia ja -kurseja. Inarin kunta myöntää oppisopimuskoulutustukea 5 000 euroa inarilaisille yrityksille työntekijöidensä tai yrittäjän omaan oppisopimuskoulutukseen ja kesätyötukeen on varattu 10 000 euroa.

Saavutettavuus -tavoitteessa tehdään edunvalvontatyötä lentoliikenneyhteyksien lisäämiseksi, turvallisen tie- ja reittiverkoston kehittämiseksi, kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseksi ja tietoliikenneyhteyksien saamiseksi. Saavutettavuutta edistetään tarjoamalla tietoa muun muassa eri tukimuodoista ja kannustamalla yrityksiä yhteistyöhön asian tiimoilta. Inarin kunnalla on kilpailutetut ostopalvelusopimukset asiointiliikennereiteistä Inarin kunnan alueella ja ne tulee kilpailuttaa uudelleen vuoden 2025 aikana. Saavutettavuuteen on talousarviossa varattu 100 000 euroa markkinointiyhteistyöhön uusien ympärivuotisuutta tukevien reittien edistämiseen ja joukkoliikenteeseen 115 000 euroa.

Digitaalisuuden ja vastuullisuuden lisäksi poikkileikkaavana teemana on kansainvälisyys, jota toteutetaan kaikissa edellä mainituissa tavoitteissa. Norjan ja erityisesti Etelä-Varangin kunnan kanssa yhteistyötä tiivistetään ja yhteistyön tueksi laaditaan kuntien välinen yhteistyösopimus. Eri toimialojen yrityksille järjestetään tarvittaessa tutustumis- ja messumatkoja Norjaan ja EU:n alueelle.

Talousarvion toimintatulojen osuus perustuu vuosittain vaihtelevaan hankerahoitukseen, avustuksiin sekä pieniin markkinointituottoihin kuten tapahtumien ja mainoskampanjoiden yritysmaisuuksiin. Hankerahoituksen osuus vaihtelee riippuen siitä mille ja minkä suuruusluokan hankkeille saadaan rahoituspäätös. Hankerahoitus on kunnan ulkopuolelta tulevaa toimintatuloa ja sitä hyödynnetään kuntastrategian painopisteiden ja elinvoiman edistämiseen.

Vuonna 2025 yritys- ja kehittämispalveluissa alkavat tai jatkuvat seuraavat omat hankkeet: Kalastajan matkassa, Pyydysrakennuskoulutus Inarin kaupallisille kalastajille ja GENGREEN-kansainvälinen ekologisen naisryhtäjyuden koulutushanke.

Rahoituspäätös ei ole vielä varmistunut talousarvion valmistelun aikana seuraaviin hankkeisiin: Inarin turvaliset kylät, Elämysten Inari -tapahtumilla elinvoimaa, Kilpailukykyä kestävästä ja älykkäästä asumisesta.

Lisäksi on tarkoitus hakea rahoitusta mm. seuraaviin hanketeemoihin: sotahistoria, ilmasto, Inarin kunnan vetovoiman, alueen työnantajakuvan sekä osaajien rekrytointiosaamisen kehittäminen, vastuullinen matkailu ja yhteistyössä teknisen osaston kanssa selvittää rahoitusmahdollisuuksia matkailua tukevan infran investointeihin. Uusia hankkeita suunnitellaan tarvittaessa kunnan tai yritysten tarpeiden pohjalta. 2025 vuoden talousarviossa on varattu 40 000 euroa hankkeiden omarahoitusosuuksiin. Hankejohtamisen toimintamallia kehitetään.

Yritys- ja kehittämispalvelut ovat tarvittaessa mukana muiden ulkopuolisten hankehallinnoijien kuten Lapin liiton, Lapin yrittäjät ry:n, Lapin Ammattikorkeakoulun, muiden Lapin kuntien ja Leader Pohjoisin Lappi ry:n hankkeissa kuntarahoitusosuudella, partnerina tai ohjausryhmän jäsenenä. Vuonna 2025 Yritys- ja kehittämispalveluissa työskentelee vakituisesti neljä henkilöä ja hankehenkilökuntaa saadun rahoituksen mukaisesti. Henkilökunnasta yritysneuvoja jyvittää työaikaansa GENGREEN-hankkeelle 40 % ja rahoituspäätösten mukaisesti mahdollisesti myös muiden työntekijöiden, etenkin hankekoordinaattorin, työaikaa voidaan jyvittää, joka vähentää kunnan maksamaa palkkaa.

Tavoitteet:

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Yhteisen tahtotilan määrittely tavoiteluille investoinneille, asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen, toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö - kehittämällä yhteistyötä yritys- ja kehittämispalveluiden, teknisen osaston, Kiinteistökehitys InLike Oy:n ja Inarin Vuokra-asunnot Oy:n kanssa. Sovitut edistämispalaverit neljännesvuosittain.	Yhteistyötapaamisten määrä: Tavoite 4.0
Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen	Uusien yritysten houkuttelu alueelle: av-tuotannot 1. Tuotantotoiminnan ekosysteemi kuvataan kotisivuilla, mm listaus toimijoista, kuvauspaikoista, tuotantokannustinhaku 2. Koulutusyhteistyön vahvistaminen mm. SAKK:n medialinjan ja Lapin Yliopiston kanssa.	1. Kyllä/ Ei: Tavoite 1.0 2- Kyllä /Ei: Tavoite 1.0

Vastuullinen ympärivuotinen matkailu	Matkailun kehittämisohjelma luo suuntaviivoja kehittämiselle - Matkailun markkinoinnin ja kehittämisen alueorganisaationpalveluiden hankkiminen ja systemaattisen yhteistyön kehittäminen	Matkailun kehittämisohjelma tehty Kyllä /Ei: Tavoite 1.0
Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut	Työvoimapalveluiden siirtyminen osaksi kunnan palvelua - Kuntakohtaisen yhteistyömallin rakentaminen	Kyllä / Ei: Tavoite 1.0

Vuoden 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Nuoret aikuiset ja työikäiset löytävät Inarin harrastus- ja järjestötoiminnan	Hyvinvointipäivän valmistelu yhteistyössä vapaa-aikatoimen, järjestöyhdyshenkilön ja nuorisovaltuuston kanssa, jotta tapahtumassa saadaan tuotua nuorille ja nuorille aikuisille suunnattua harrastustoimintaa esiin.	Vuosittain järjestetty Hyvinvointipäivä-tapahtuma.
Kuntaan muuttavat uudet kuntalaiset löytävät kunnan vapaa-ajanpalvelut ja osallistumismahdollisuudet	Osallisuus- ja tervetulo-ohjelman toimenpiteet huomioidaan toimialojen talous- ja toimintasuunnittelussa Yhteisöllisyyden lisääminen eri tavoin, mm. uusasukasillat	Talous- ja toimintasuunnitteluun sisällytetyt toimenpiteet Järjestetyt tilaisuudet
Tuetaan työperäisten ja muiden maahanmuuttajien asettautumista Inariin	Sujuvasti arktiseen elämään -hankkeessa kehitetystä palvelupolusta tiedottaminen huomioiden myös kansainväliset asiakkaat	Sujuvasti arktiseen arkeen -hankkeen toimenpiteiden toteutuminen
Inarin kylien viihtyisyyden ja turvallisuuden parantaminen	Toteutetaan Inarin kylien turvallisuus -hanke; Tuetaan kylien viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamisen toimenpiteitä kylien neuvoston toiminnan kautta.	Hankkeen toimenpiteiden toteutuminen
Inarin alueen matkailun ja kunnan toiminnan kehittäminen kestävän kehityksen näkökulma huomioiden	Elämysten Inari, tapahtumilla elinvoimaa - hankkeelle rahoituksen hakeminen	Hankkeiden toimenpiteiden toteuttaminen

3.4 Kehittämisen- ja yhteistyöhankkeet

Toiminta-ajatus:

Kehittämisen- ja yhteistyöhankkeisiin varataan määrärahat kunnan osuuksiin yritystoiminnan, palvelujen, työllisyyden, toimialojen yhteisiin avustuksiin ja muihin kehittämisen- ja yhteistyöhankkeisiin valtuuston hyväksymän elinvoimaohjelman tavoitteiden mukaisesti. Keskeisenä tavoitteena on turvata valtuuston eri suunnitelmassa ja ohjelmissa asettamien yleiset, yritystoimintaan, palveluihin, työllisyyteen ja muuhun toimintaan asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	587	201	251	24,99 %	251	251
Toimintakulut	- 312	- 616	- 493	-19,93 %	- 443	- 442
Toimintakate	275	- 416	- 243	-41,58 %	- 192	- 191

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	39	- 58	- 34

Talousarvion perustelut:

Kunnanhallitus päättää määrärahan jaosta erillisen, laaditun käyttösunnitelman perusteella.

Määrärahasta maksetaan toiminta-avustusta Saamelaismuseo Siidalle (50 000 euroa). Toiminta-avustuksen perusteena ovat mm. museon lakisääteiset tehtävät, kestävän matkailun edistäminen, kuntanäkyvyys sekä yhteistyö saamelaisen kulttuuriympäristökasvatuksessa varhaiskasvatuksen ja peruskoulun kanssa.

Määrärahaan sisältyvät toimialojen yhteiseen avustushaku (110 000 euroa), Osuuskunta Lumimuutoksen avustus (10 000 euroa), Saariselän reitistöjen kehittäminen (140 000 euroa) ja Kirakkakönkään vaellusyhteyden palauttamisen hankesuunnitelma (40 000 euroa).

Määrärahaan sisältyy myös yleiskaavoituksesta aiheutuvat kulut (30 000 euroa) sekä kunnan maksuosuus Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymän kuntien välisen sopimuksen mukaisesti (41 800 euroa). Lisäksi määrärahaa on varattu yksityisteiden kunnossapidon tukemiseen (kunnan osuus 20 000 euroa/v) sekä Lappi-brändi -hankkeeseen (kunnan osuus 1 964 euroa). Irrotusmäärärahaa on varattu 50 000 euroa ennalta suunnittelemissa menoihin. Tulot muodostuvat pääosin maanmyyntivoitoista.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luontopääoman arvon kasvattaminen	Kirakkakönkään vaellusyhteyden palauttamisen suunnitelman tekeminen	Toteutunut / ei toteutunut
Ohjatut ja merkityt reitistöt	Saariselän reitistöjen ylläpito huomioiden sekä paikallisten että matkailijoiden tarpeet säilyttäen koskemattomaa luontoa ja keskittäen reitistöjä	Palautteet reittien kunnosta (yhteenveto kauden jälkeen)

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus on arvokas osa inarilaista arkea	Kunnan toiminta-avustus saamelaisen kulttuurin edistämiseen Saamelaismuseumuseo Siidalle	Toteutunut/ei toteutunut

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kylien tukeminen	Kyläyhdistysten avustusten oikeudenmukainen jakaminen (aktiivisuuskriteerit)	Palautteet

3.5 Sivistyslautakunta

Toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunnan alaisten toimialojen tehtävänä on tuottaa palveluita, joilla turvataan toimivat sivistyspalvelut kaiken ikäisille kuntalaisille. Laadukkaat sivistyspalvelut tukevat kuntalaisten elinikäistä oppimista, hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

Sivistystoimen palvelut ovat merkittävä osa kuntalaisten hyvän elämän rakentumista. Palvelut luovat kunnalle houkuttelevan ympäristön, joka tuo kunnalle elinvoimaa. Saamen kielten ja kulttuurin perusta on pohjoisessa luonnossa ja perinteissä. Sivistystoimi tukee palveluillaan, koulun ja varhaiskasvatuksen avulla sen säilymistä ja elinvoimaisuutta. Koulun tehtäviin kuuluu kasvattaa lapsia ja nuoria vastuullisuuteen ja ymmärrykseen luonnosta ympärillämme.

Tehtävät:

Inarin kunnan hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta päättää seuraavista toimialaansa kuuluvista asioista:

1. perusopetuslain mukainen esi- ja perusopetus
2. perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta
3. lukiolain mukainen lukiokoulutus
4. ammatillinen koulutus
5. vapaasta sivistystyöstä ja taiteen perusopetuksesta annettujen lakien mukainen koulutus
6. kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuritoiminta, liikuntatoimi ja nuorisotyö
7. varhaiskasvatus
8. koulujen perustaminen ja lakkauttaminen talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaisesti
9. oppivelvollisuuslain toteutumisen seuranta ja tarvittavat toimenpiteet

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	2 996	2 768	2 853	3,09 %	2 865	2 878
Toimintakulut	- 22 530	- 22 221	- 23 671	6,52 %	- 24 234	- 25 359
Toimintakate	- 19 534	- 19 453	- 20 817	7,01 %	- 21 370	- 22 481

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 2 742	- 2 728	- 2 916

Talousarvion perustelut:

Talousarviossa on nähtävissä suuret kiinteistöuudistukset, joiden laskeutuminen valmiiksi käyttökustannuksiin ajoittuu vuodelle 2025. Ivalon koulukeskuksen ylöspito siirtyy kunnan omaksi toiminnaksi 1.1.2025. Inarin koulu aloittaa ensimmäisen kokonaisen talousarviovuoden Šielân tiloissa. Sevettijärven monitoimitalo valmistuu vuodenvaihteeseen 2025. Inarin kirkonkylän saamenkielinen päiväkotitoimitalo valmistuu keuhällä 2025. Kansalaisopisto ja muut toimijat toimivat ensimmäistä kokonaista talousarviovuotta Monitoimitalo Kuu-laassa. Uudistuvalla rakennuskannalla on merkittävää vuokravaikutusta sivistystoimeen. Vuokravaikutuksesta on arvio, joka tarkentuu hankkeiden valmistuessa. Sivistystoimella on menossa oleva koltansaamen kielen ja kulttuurin Aurora Interreg-hanke: "Oummu rââst raaj-People Across the Border", joka kestää vuoteen 2026.

Vuonna 2026 alkaa uimahallin peruskorjaus, jonka vaikutukset näkyvät talousarvion toiminnallisissa muutoksissa vuonna 2026 vuokrakulujen jäädessä pois, ja vuonna 2027, jolloin peruskorjatun hallin vuokra nousee merkittävästi.

Investointiosaa pitää edelleen sisällään merkittäviä investointeja, jolla on heijaste myös käyttötalouteen, mm. kalusto- ja koulutarvikehankintoihin.

Tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen	Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Valtionavustusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa €/vuosi Saamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen sekä saamen kielen opetuksen määrä (toteutuneet tunnit ja lapsimäärät)
Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu	Toimivat palvelut	Palveluverkon kehittäminen Kiinteistöjen kehittäminen Vastuualueiden kehittäminen
	Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen (HYTE-kerroin) mittareiden kehitys Kouluterveyskyselyn tulosten kehitys Harrastamisen mahdollistaminen Kehitämme harrastuspaikkoja suunnitelmallisesti
	Kylien tukeminen niiden omista tarpeista ja lähtökohdista	Kylien toimitilojen käytön kehittäminen yhteistyössä
	Älykäs saavutettavuus	Sovitamme yhteen palveluliikennettä ja koulukuljetuksia

Vuoden 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan monialaisella yhteistyöllä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan tarkemmin lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen operatiivinen toiminta	Valmis / ei valmis
Kuntaan muuttavat uudet kuntalaiset löytävät kunnan vapaa-ajanpalvelut ja osallistumismahdollisuudet	Osallisuus- ja tervetulo-ohjelman toimenpiteet huomioidaan toimialojen talous- ja toimintasuunnittelussa	Talous- ja toimintasuunniteluun sisällytetyt toimenpiteet
Puututaan mahdollisimman varhain ja vaikuttavasti lähisuhdeväkivaltaan	MARAK-toiminnan kehittäminen niin, että toimintamallia hyödynnetään aktiivisesti. Moniammatillisella yhteistyöllä pyritään lisäämään sisäistä turvallisuutta ja puuttumaan nopeasti lähisuhdeväkivaltaan. MARAK-, Hoito syytteen sijaan - ja Ankkuri-toiminnoille luodaan yhteinen toimintamalli.	Luotu / ei luotu
Koulujen ehkäisevää päihdetyötä (EPT) toteutetaan kunnan EPT-suunnitelman ja koulujen päihde- ja pelikasvatussuunnitelmien mukaisesti	Kouluissa toteutetaan vuosittain päihdekasvatussuunnitelman mukaiset toimenpiteet	Koulut seuraavat vuosittain toimenpiteiden toteutumista Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö

HYTE-kertoimen prosessi- ja tulosindikaattorit		
Prosessi-indikaattorit	Lähde	Aikataulu
Peruskoulu		
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa - tiedonkeruu	Tiedot kerätään parittomina vuosina syksyllä ja julkaistaan seuraavan vuoden keväällä
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa		
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit		

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä		
Liikunta		
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Liikunta kunnan toiminnassa - tiedonkeruu	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen		
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille		
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin		
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikihallinnollinen työryhmä		
Kulttuuri		
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoiminta?)	Kulttuuri kunnan toiminnassa - tiedonkeruu	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Tulosindikaattorit	Lähde	Aikataulu
SIVISTYS		
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattorin tavoitetaso 5 %	Kouluterveyskeskus (THL)	Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keuhäsin, tulokset julkaistaan syksyisin
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattorin tavoitetaso 5 %	Kouluterveyskeskus (THL)	Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keuhäsin, tulokset julkaistaan syksyisin
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattorin tavoitetaso 5 %	Tutkintorekisteri (Tilastokeskus)	Tilasto valmistuu tilastovuotta seuraavan vuoden jälkeen alkuvuodesta. (esim. 2021 vuoden tiedot julkaistaan 2023)

3.5.1 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lapsen osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatusyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään ja opiskeluun.

Tehtävät:

Varhaiskasvatuslain mukaista kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään alle kouluikäisille lapsille lapsen omalla äidinkielellä (Inarin kunnassa suomen ja saamen kielellä) päiväkotitai perhepäivähoitona. Perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta järjestetään Saariselän alueen 6-vuotiaille lapsille Saariselän päiväkodissa. Varhennettua esiopetusta järjestetään tarvittaessa 5-vuotiaille lapsille Saariselän, Ivalon ja Inarin päiväkodeissa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lakisääteisen (subjektiivisen) varhaiskasvatusoikeuden toteutuminen.

Pohjoissaamenkielistä äidinkielistä varhaiskasvatusta järjestetään Ivalon ja Inarin päiväkodeissa sekä muualla tarpeen ja resurssien mukaan.

Inarin kunnassa järjestetään koltan- ja inarinsaamenkielistä kielipesätoimintaa valtionavustuksen ja henkilöstöresurssien mukaan. Koltansaamenkielistä kielipesätoimintaa järjestetään Ivalon ja Sevettijärven kielipesissä ja inarinsaamenkielistä kielipesätoimintaa Ivalon kielipesässä sekä Inarissa kahdessa kielipesässä. Äidinkieliselle inarinsaamenkieliselle tai koltansaamenkieliselle lapselle järjestetään kielipesätoiminnan vaihtoehtona äidinkielisille lapsille tarkoitettua varhaiskasvatusta tarpeen ja resurssien mukaan. Kunta mahdollisuuksien mukaan edistää koltansaamenkielistä varhaiskasvatusta Ivalossa ja parantaa erityisesti koltansaamenkielisten äidinkielisten lasten oikeutta äidinkielisille tarkoitettuun varhaiskasvatukseen.

Lakisääteistä lasten kotihoidontukea maksetaan Kelan toimesta alle 3-vuotiaille lapsille ja sisaruksille. Inarin kunta maksaa harkinnanvaraista kotihoidontuen kuntalisää alle 2-vuotiaille lapsille sekä sisaruksille kunnan päättämin ehdoin.

Koululaisten hoito ei kuulu lakisääteisen varhaiskasvatusoikeuteen. Inarin kunnassa järjestetään erityisistä harkinnanvaraista koululaisten hoitoa vuorohoitoa tai tukea tarvitseville 1. luokan oppilaille, mikäli hoitopaikoissa on tilaa.

Varhaiskasvatus toteutetaan Opetushallituksen 1.3.2022 varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja Sivistyslautakunnan hyväksymän Inarin kunnan varhaiskasvatussuunnitelman 1.8.2022 mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelmia päivitetään huoltajien ja henkilöstön palautteiden pohjalta ja tarkennetaan vuosittain yhteisten tavoitteiden osalta. Henkilöstölle järjestetään koulutuksia, jotka tukevat osaamista sekä varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista. Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia sekä työssä jaksamista tuetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työnohjausta järjestetään tarvittaessa työyksikköjen toiminnan, ilmapiirin ja yhteistyön kehittämiseksi.

Varhaiskasvatuksessa osallistutaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) Valssi-laadunvalvontajärjestelmän mukaisesti valtakunnallisiin arviointeihin sekä Lapin kuntien kanssa suunniteltuihin yhteisiin ajankohtaisiin arviointeihin.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	687	961	894	-6,94 %
Toimintakulut	- 5 583	- 5 585	- 6 168	10,43 %
Toimintakate	- 4 896	- 4 624	- 5 274	14,04 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Todelliset hoitopäivät	35 119	35 000	36 000	36 000	36 000
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 31.12	220	235	230	230	230
- joista ostopalvelut/lapsia 31.12	0	0	0	0	0
- joista vuorohoidossa	41	60	50	55	60
Lapsia esiopetuksessa (Saariselän pk)	4	3	3	3	3
Kotihoidon/yksityisen hoidon tuen saajat 31.12.	35	45	40	40	40
- joista kotihoidon kuntalisän saajat/ka	17	35	25	25	25
- joista yksityisen hoidontuen saajat/ka	0	0	0	0	0

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon lakisääteisen varhaiskasvatuksen järjestämismallit, lakimuutokset sekä kustannusten nousut.

Inarin kunnassa varhaiskasvatuspaikkojen äkillinen tarve ja muutokset ovat jatkuvia erityisesti matkailun ja työelämässä tapahtuvien muutosten myötä. Tämä näkyy erityisesti talviesonkiaikoina sekä vuorohoitotarpeen (ilta-, yö - ja viikonloppuhoito) vaihteluna päiväkodeissa. Vuorohoitotarpeen suuri määrä ja muutokset vaikuttavat Inarin kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstömäärään ja - rakenteeseen. Varhaiskasvatuksen tarve perheillä vaihtelee kunnan eri osissa mm. työllisyyden, matkailun sesonkiaikojen sekä syntyvyyden mukaan.

Vuonna 2025 arvioidaan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevan noin 230 lasta.

Pohjoisaamenkielisen varhaiskasvatuksen järjestämisen nettokustannukset Ivalon ja Inarin päiväkodeissa ovat vuonna 2025 arviolta 352 900 euroa. Valtionavustus saamenkieliseen varhaiskasvatukseen on lapsikohdainen ja se on arvioitu olevan vuonna yhteensä noin 120 000 euroa. Koltan- ja inarinsaamenkielisen kielipesätoiminnan nettokustannukset viidessä eri kielipesässä ovat vuonna 2025 arviolta yhteensä 340 900 euroa. Kielipesien 85 %:n mukainen valtionavustusprosentti on laskenut vuodesta 2023 alkaen, koska valtionavustus ei ole riittänyt kielipesätoiminnan kasvaneisiin kustannuksiin. Saamelaiskäräjien ja kuntien valtionavustusneuvottelujen (24.9.24) jälkeisen alustavan esityksen mukaan Inarin kunnan vuonna 2025 saama valtionavustus kielipesätoimintaan on yhteensä noin 624 000 euroa (avustusprosentti 57,26–70,03 % / kielipesä). Esityksessä on painotettu uhanalaisimpien saamen kielten elvytystä; koltan- ja inarinsaamea.

Varhaiskasvatuksen kustannuksia lisäävät Inarin kunnan elinkeinorakenteesta sekä pitkistä etäisyyksistä johtuvat lasten pitkät hoitoajat, vuorohoito sekä lasten lomien vähentyminen. Henkilöstökustannuksia ja henkilöstötarvetta lisää edelleen pienissä yksiköissä järjestettävä ryhmäperhepäivähoitomuotoinen varhaiskasvatus- ja kielipesätoiminta sekä Inarin päiväkodin toimiminen väistötiloissa. Varhaiskasvatuksen palvelujen kustannukset ovat kasvaneet varhaiskasvatuksen lakimuutosten sekä asiakas- ja valtionavustustulojen vähentymisen myötä. Kustannuksia vuonna 2025 tulee lisää uusien tilojen myötä kiinteistömenoissa sekä ravitsemispalvelujen, ICT-palvelujen, työterveyshuollon ja tarvittavien ostopalvelujen kustannusten nousun myötä.

Inarin päiväkodin kolme ryhmää toimivat toistaiseksi edelleen erillisissä väistötiloissa omakotitaloissa. Suomenkieliset päiväkotiryhmät, jossa järjestetään tarvittaessa myös ilta- ja viikonloppuhoitoa, siirtyvät vuonna 2025 koulun väistötiloiksi toimineisiin tiloihin, jotka on jo aiemmin suunniteltu päiväkodin käyttöön. Inarin päiväkodin pohjoisaamenkielisen ryhmän ja Inarin kielipesien tilat sekä päiväkodin piha valmistuvat tämänhetkisen aikataulun mukaan maaliskuussa 2025. Uusien tilojen myötä Inarin päiväkotitilat ja kaksi Inarinsaamen kielipesää siirtyvät vierekkäisiin toimitiloihin ja kaikki nykyiset vuokratilat vapautuvat asuinkäyttöön.

Päiväkotipalvelujen määrä on pysynyt suurena johtuen hakijoiden määrästä ja lasten tuen tarpeista. Kotona tapahtuvan perhepäivähoidon määrä on vähentynyt. Perhepäivähoitajan toimia on muutettu lastenhoitajan toimiksi ja vähennetty, mutta kaikkia perhepäivähoitajien toimia ei ole saatu täytettyä. Saariselän, Ivalon ja Inarin päiväkodeissa järjestettävää vuorohoitoa, vuorohoidon keskittämistä erityisesti sesonkiaikojen ulkopuolella ja vuorohoidon kustannuksia on selvitetty henkilöstöresurssien vähentymisen vuoksi. Vuorohoitoa on keskitetty juhannuksen ja joulupyhien aikaan sekä tarvittaessa silloin, jos henkilöstöä ei ole ollut saatavilla. Vuorohoidon säilyttäminen nykyisellä tasolla kaikissa kolmessa päiväkodissa vaatii lisähenkilöstöä sekä varallaolojärjestelmien käyttöönottoa. Sijaisten ja henkilöstön rekrytointi on edelleen haasteellista koko kunnan alueella. Saamenkielisten varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen pienissä yksiköissä mm. sivukylillä on erityisen haavoittuvaa henkilöstön puutteen vuoksi. Henkilöstön jatkuvaa rekrytointia ja erilaisia toimia sijaisresurssien hankkimiseen on tarvetta jatkaa edelleen, jotta lakisääteiset varhaiskasvatuspalvelut pystytään turvaamaan. Varhaiskasvatuspalvelut on järjestettävä myös tilanteissa, jossa henkilöstöä on lomalla tai äkillisesti poissa työstä.

Vuonna 2025 selvitetään varhaiskasvatuksen yksiköiden rakenteellisia muutostarpeita sekä äidinkielen inarinsaamenkielisen ryhmän muutostarvetta Inarin kk:ssä. Rakenteellisissa muutoksissa selvitetään varhaiskasvatuspaikkojen lakisääteinen järjestäminen, kustannukset sekä yksikköjen johtaminen.

Henkilöstöohjelmassa on muutoksena päiväkotien lastenhoitajien määrän lisääminen vähintään kahdella uudella toimella vuorohoitopalvelujen säilyttämiseksi ja varallaolojärjestelmän mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa jatketaan sähköisen asioinnin ja lomakkeiden käyttöönottoa ja kehittämistä ja suoritetaan loppuun vuonna 2025 uuden mobiilipohjaisen Edlevo-ohjelman käyttöönotto.

Lasten kotihoidontuen kuntalisää maksetaan vuodesta 2019 alkaen kunnan päättämien ohjeiden mukaisesti alle 2-vuotiaista lapsista ja heidän sisaruksistaan, jotka eivät käytä varhaiskasvatuspalveluja.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukainen toiminta on yhtenä runkona varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksessa on aloitettu koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä hanke opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksen turvin. Hanke toteutetaan vuosina 2024–2027. Hankkeeseen on palkattu varhaiskasvatuksen sosionomi, joka toimii tiiviissä yhteistyössä kiertävän erityisopettajan kanssa ja osaltaan edistää tuen varhaista ja oikea-aikaista toteutumista jokaiselle lapselle ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista inklusiivisten toimintamallien mukaisesti.

Tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luonto – Luonnon kestävä käyttö	Lasten luontosuhteen tukeminen ikätasoisesti ja kulttuurilähtöisesti - säännölliset metsäretket ja lähiympäristöön tutustuminen (1 krt/vko).	Varhaiskasvatuksessa tehtyjen luontoretkien määrä

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen	Yhteistyön kehittäminen Pohjois-Lapin Ruoka Oy:n kanssa	Säännöllinen vuoropuhelu toteutunut (1) - ei toteutunut (0): Tavoite 1,0

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Kielikylpypedagogiikan ja osaamisen vahvistaminen	Henkilöstön kielikylpypedagogiikan koulutus Henkilöstön kielenhuoltokoulutus

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Tiimityön ja työilmapiirin kehittäminen, turvallinen ja myönteinen työilmapiiri	Kehityskeskustelut (yksilö- tai ryhmäkeskustelu 1 x v) Tiimisolupimukset Työilmapiirimallin käyttö ja kehittäminen
	Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen kysyntää vastaavasti lapsen omalla äidinkielellä	Varhaiskasvatuspäätökset tehdään lain edellyttämässä aikataulussa. Varhaiskasvatuspaikat pyritään järjestämään lähipalveluperiaatteen mukaisesti pitkien välimatkojen välttämiseksi.
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lasten tuen ja henkilöstöressurssien oikea-aikainen ja -laajuinen kohdentaminen tukea tarvitseville lapsille	Lasten pedagogisten selvitysten määrä Tehostetun ja erityisen tuen päätökset Henkilöstön kelpoisuus Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat (kirjataan yleisen tuen tukitoimenpiteet) Varhaiskasvatuksen opettajan tekemien Kettutestien määrä Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tekemien arviointimateriaalien käyttökerrat
	Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen varhaiskasvatuksessa	Koulutuksellista ja yhdenvertaisuutta edistävän hankkeen toteuttaminen erityisavustuksella (vv. 2024–2027) Pienin Askelin-menetelmän käyttöönotto varhaiskasvatuksessa Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö/tapaamiset

3.5.2 Esi- ja perusopetus

Toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten kasvamista itseään, kanssaihmissä ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Perusopetuslain edellyttämää esi- ja perusopetusta annetaan kunnan kolmessa koulussa:

1. Inarin koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1–9
2. Ivalon koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1–9
3. Sevettijärven koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1–9

Esi- ja perusopetuksessa opetuskielenä on suomi. Opetusta annetaan lisäksi inarinsaamen-, koltansaamen- ja pohjoissaamenkielillä (perusopetuslaki, 10§).

Tehtävät:

Esiopetuksen tavoite on valmistaa oppilaita kouluopetukseen. Perusopetuksen tavoitteena on, että jokainen oppilas saa perusopetuksesta päättötodistuksen ja siirtyy jatko-opintoihin. Jatko-opintoihin siirtymistä seurataan vuosittain. Opetuksen ensisijaisena tehtävänä on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot sekä motivaatio jatko-opintoihin ja siten mahdollisuus omien edellytyksiensä mukaisesti ammattiin ja itsenäiseen elämään. Koulut laativat lukuvuosittain toimintasuunnitelman, jota tukevat alisuunnitelmat kuten päihde- ja pelikasvatussuunnitelma, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja kulttuurikasvatussuunnitelma.

Inarin kunnan kouluissa annettavaa koulutusta ja sen vaikuttavuutta arvioidaan sivistyslautakunnassa hyväksytyin arviointisuunnitelman mukaisesti. Perusopetuksessa tärkeä laatuksiteeri on opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus. Toinen tärkeä laatuksiteeri on opetusryhmän koko. Tavoitteena on, että valtuuston hyväksymiä enimmäisryhmäkokoja ei ylitettäisi.

Toteutuneita ryhmäkokoja seurataan lukuvuosittain. Näiden lisäksi opetuksen laatuksiteerinä ovat kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön määrä. Tavoitteena on, että Inarin kunnan esi- ja perusopetuksen työntekijät täyttävät kelpoisuusvaatimukset 100 prosenttisesti.

Työnantaja järjestää koulutuksia, jotka tukevat opetussuunnitelmien kehittämistä sekä monipuolisten opetusmenetelmien hyödyntämistä opetuksessa. Ajanmukainen välineistö edellyttää laitteiston käytön osamista, jotta panostukselle saadaan hyvä vaste. Kuntastrategian mukaisesti tuetaan osaamista ja koulutusta sekä turvataan toimivat ja kehittyvät esi- ja perusopetuksen palvelut.

Oppilasennuste on tällä hetkellä laskeva ja kunnan kokonaisuus huomioiden, sen ennustetaan laskevan olemassa olevilla tiedoilla 5 vuodessa noin 80 oppilasta. Toteutuma on kuitenkin ollut muutaman oppilaan verran positiivinen vuosittain. Inarin kunnassa alueen matkailu toimii vetovoimatekijänä myös pandemian jälkeen. Inarin kunnan väestö on jälleen lähtenyt pandemiaa edeltäneen tapaiseen nousuun. Vuoden 2024 aikana oppilasmäärän poikkeama ennusteesta on merkittävä (20.9.2024 22 oppilasta), ja tämä, sekä viimeiset valtakunnalliset ennusteet asettavat oppilasmäärän vähenemisen kyseenalaiseksi.

Oppimista tukeva koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään sivistyslautakunnan hyväksymin periaattein. Kesäkerho koululaisille on vanhempien työssä toimimista tukevaa palvelua. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa on tärkeä osa toimivaa kuntapalvelua. Uudistuvien tilojen myötä vahvistuu mahdollisuus palvella myös inarinsaamen, pohjoissaamen ja koltan kielillä.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	1 610	1 312	1 285	-2,00 %
Toimintakulut	- 11 056	- 11 792	- 12 140	2,95 %
Toimintakate	- 9 446	- 10 480	- 10 855	3,57 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas			
Esiopetus	- 75	- 73	- 76
Perusopetus	- 1 325	- 1 337	- 1 374
Iltapäivätoiminta	- 52	- 59	- 60

Talousarvion perustelut:

Kaarteen siirtyminen kunnan omaan palvelutoimintaan leikkaa sen kuluja Lehdon palvelusopimuksen purkautuessa. Inarin koulun valmistuminen lisää kuluja leasing-rahoituksessa. Sevettijärven taito- ja taideaineiden uudiskiinteistö aiheuttaa lisääntyvää vuokraikutusta. Uudet tilat nostavat neliömääräistä vuokratannusta kuoletusten juostessa. Kunnassa vetovastuu kiinteistöistä siirtyy myös leasing-vastuiden osalta Tila palveluliikelaitokselle ja sivistystoimi jää vuokralaisen rooliin toiminnan suoraviivaistuksessa.

Esi- ja perusopetuksessa käytetään saamen kielen opetukseen rahaa inarinsaamenkieliseen opetukseen 339 000, koltansaamenopetukseen 132 000 ja pohjoissaamenopetukseen 578 000 euroa ja nämä kaikki yhteensä 1 049 000 euroa. Valtio kattaa palkkakulut lähes täysimääräisesti. Koltansaamen opetuksen virkamäärä tarkastellaan tarkoituksenmukaiseksi keväällä 2025.

Tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen	Saamen kielen opiskelijoiden määrä kasvaa	Saamen kielellä ja saamen kielen opiskelijoiden määrä
Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu	Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä Jokaisella on mahdollisuus harrastukseen - koululaiskysely Maistuva kouluruoka: Yhteistyö Pohjois-Lapin Ruoka Oy:n kanssa - säännölliset tapaamiset

	Toimivat peruspalvelut	Pidämme yllä vahvat peruspalvelut ja kouluverkon Panostamme kunnan henkilöstön työhyvinvointiin Toteutamme kulttuurikasvatussuunnitelmaa esi- ja perusopetuksessa
	Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa	Rakennamme yhteistyön ja toimivat yhdyspinnat Lapin hyvinvointialueen toimintojen kanssa - kouluterveyspalveluiden saatavuus turvataan
	Älykäs saavutettavuus	Sovitamme yhteen palveluliikennettä ja koulukuljetuksia - mahdollistetaan vapaa-aikatoimintaan osallistumista

Vuoden 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Koulujen ehkäisevää päihdetyötä (EPT) toteutetaan kunnan EPT-suunnitelman ja koulujen päihde- ja pelikasvatussuunnitelmien mukaisesti	Kouluissa toteutetaan vuosittain päihde- ja pelikasvatussuunnitelman mukaiset toimenpiteet	Koulut seuraavat vuosittain toimenpiteiden toteutumista Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö ja ruutu aika

HYTE-kertoimen indikaattoreissa on kaksi (2) peruskoulua koskevaa tulosindikaattoria ja neljä (4) prosessi-indikaattoria. THL kerää prosessi-indikaattoreiden tiedot parittomina vuosina ja julkaisee ne seuraavan vuoden keväällä. Tulosindikaattoreiden tiedot THL kerää Kouluterveyskyselyllä, joka toteutetaan parittomina vuosina keväisin, ja tulokset julkaistaan syksyisin.

Tulosindikaattorit - Peruskoulu

Indikaattorit

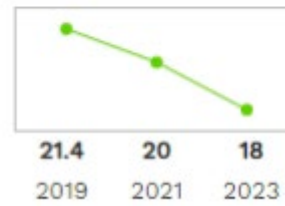
Muutos (%)

Suunta

Kokee terveydentilansa
keskinkertaiseksi tai huonoksi, %
8. ja 9. luokan oppilaista
(P) (VÄH-A) (VÄH-K) (HYTE-K)

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan
oppilaista
(P) (HYTE-K)

Prosessi-indikaattorit – Peruskoulu

Indikaattorit

Muutos (%)

Suunta

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus (P) (VÄH-A) (VÄH-K) (HYTE-K)

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa (P) (HYTE-K)

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit (P) (HYTE-K)

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (P) (VÄH-A) (VÄH-K) (HYTE-K)

Tapahtuneista organisaatiouudistuksista johtuen vuoden 2023 tieto kouluruoasta on jäänyt saamatta.

3.5.3 Lukiokoulutus

Toiminta-ajatus:

Lukio-opiskelun aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa sekä paikkaansa maailmassa. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia jatko-opintoihin, elinikäiseen oppimiseen ja työelämään.

Tehtävät:

Lukiokoulutus tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuuden korkea-asteen opintoihin. Lukio-opiskelu antaa opiskelijoille opiskelutaidot, joita elinikäinen opiskelu vaatii. Ivalon lukiossa tuetaan nuorten kasvua ja identiteetin kehittymistä esimerkiksi siten, että heille tarjotaan mahdollisuus opiskella inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliä äidinkielenä.

Ivalon lukio tarjoaa laadukasta ja yksilöllistä toisen asteen opetusta alueen nuorille. Yhteistyössä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärä, ylioppilastutkinto ja ammatillinen perustutkinto. Kansainvälinen toiminta jatkuu ja yhteistyötä perusopetuksen kanssa kehitetään luomalla uusia yhteistyön muotoja.

Lukuvuonna 2024–2025 Ivalon lukio osallistuu yhdessä muiden Lapin lukioiden kanssa laatu- ja saavutettavuusohjelman Laatu laajuudesta -hankkeeseen. Hankkeessa kehitetään mm. yhteistyötä korkeakoulujen kanssa järjestämällä korkeakouluviikko Rovaniemen ja Oulun korkeakoulujen kanssa.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	67	92	105	13,42 %
Toimintakulut	- 1 274	- 1 340	- 1 364	1,80 %
Toimintakate	- 1 207	- 1 248	- 1 259	0,94 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/Asukas	- 169	- 175	- 176

Talousarvion perustelut:

Lukuvuonna 2024–2025 Ivalon lukion 1. ja 3. vuosiluokilla opiskelu tapahtuu yksisarjaisesti. 2. vuosiluokan ikäluokka on muita suurempi ja tämän vuoksi 2. vuosiluokan opiskelijat on jaettu pakollisissa aineissa kahteen opetusryhmään.

Jotta voidaan taata opiskelijoiden valmistautuminen ylioppilastutkinnon kokeisiin, on heille tarjottava kaikki pakolliset ja valinnaiset valtakunnalliset opinnot. Tämä on mahdollista tehdä tehokkaasti siten, että valinnaisia opintojaksoja tarjotaan vuorovuosin kahdelle ikäluokalle kerrallaan. Myös lyhyiden vieraiden kielten, saksan ja espanjan, opiskelu aloitetaan vuorovuosin ja opintojaksot tarjotaan kahdelle ikäluokalle.

Tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen	Saamen kielen ja saamen kielellä opiskelevien määrä kasvaa	Opiskelijoiden lukumäärä kasvaa

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Laadukas lukiokoulutus. Ivalon lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta.	Suoritettujen tutkintojen määrä
	Opetushenkilöstön kelpoisuus	Sivistyspalveluiden jatkuva seuranta ja tilastointi
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lukiolaisten hyvinvoinnin kehittäminen	Kouluterveyskyselyiden tulosten kehitys Maistuva kouluruoka: Jatkuva yhteistyö Pohjois-Lapin Ruoka Oy:n kanssa
Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa	Opiskeluhuollon kehittäminen	Opiskeluhuollon palveluiden saataavuus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite:

Koulujen ehkäisevää päihdetyötä (EPT) toteutetaan kunnan EPT-suunnitelman ja koulujen päihde- ja pelikasvatussuunnitelman mukaisesti.

Toimenpide

Kouluissa toteutetaan vuosittain päihde- ja pelikasvatussuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Toimenpiteet tarkennetaan lukuvuosittaisessa työsuunnitelmassa.

Mittari

Koulut seuraavat vuosittain toimenpiteiden toteutumista. Toteutuneet toimenpiteet kirjataan lukuvuoden päätyttyä laadittavaan toimintakertomukseen. Toteutetaan Inarin kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Joka toinen vuosi tehtävä kouluterveyskysely sisältää myös kysymyksiä päihteiden käytöstä.

3.5.4 Kansalaisopisto

Toiminta-ajatus:

Kansalaisopisto tarjoaa kohtuuhintaista ja monipuolista koulutusta sekä laaja-alaisia harrastusmahdollisuuksia. Opiskelu ja harrastaminen mahdollistavat itsensä kehittämisen, lisäävät henkistä hyvinvointia ja hyvää elämänlaatua sekä tarjoavat onnistumisen ja omaehtoisen oppimisen elämyksiä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Tehtävät:

Kansalaisopiston tehtävänä on toteuttaa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa, kaikkien saatavilla olevaa vapaa-voitteista yleissivistävää koulutusta, joka antaa tilaisuuden itsensä omaehtoiseen kehittämiseen, elinikäiseen oppimiseen, opiskelutaitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä tukee fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Kansalaisopiston tavoitteena on turvata elinikäisen, omaehtoisen oppimisen periaatteen mukaan kuntalaisten monipuolisen kehittämisen, hyvinvoinnin, moniarvoisuuden ja kansanvaltaisuuden toteutuminen.

Opisto kehittää aktiivisesti kurssitoimintaansa asukkaiden toiveita vastaavaksi.

Opisto tekee yhteistyötä alueen muiden oppilaitosten kanssa, kuin myös Lapin ja valtakunnan alueella toimivien kansalaisopistojen kanssa.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	64	70	70	-0,05 %
Toimintakulut	- 667	- 775	- 697	-10,09 %
Toimintakate	- 603	- 705	- 627	-11,08 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/Asukas	- 85	- 99	- 87

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen ja raamin mukaisesti. Kansalaisopiston kustannukset pienenevät merkittävästi edellisvuoteen nähden vanhan yläasteen kiinteistön poistuessa vuokratuista.

Tavoitteet:

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Saamen kielten opetuksen mahdollistaminen.	Saamen kielten kurssien määrä ja saamen kielten opiskelijoiden määrä.

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lasten ja nuorten omaehtoisen opiskelun ja harrastamisen mahdollistaminen.	Lapsille ja nuorille suunnattujen kurssien määrä, sekä osallistujien määrä em. kursseilla.
Ikäihmisten hyvinvointi ja elämän laatu	Ikäihmisten aktiivisuuden, osallisuuden sekä omaehtoisen itsensä kehittämisen tukeminen.	Ikäihmisten määrä kansalaisopiston kursseilla.
Kylien tukeminen	Opiston kurssitoiminnan tarjoaminen kaikille Inarin kunnan kylille.	Kurssien määrä eri kylillä.

3.5.5 Kirjasto

Toiminta-ajatus:

Kirjasto on helposti saavutettava kunnan sivistys- ja kulttuurilaitos, joka pyrkii tavoittamaan kaikki kuntalaiset. Se on matalan kynnyksen yhteisöllinen kohtaamispaikka ja erilaisten kulttuuritapahtumien esteetön keskus. Kirjasto edistää aktiivisesti monilukutaitoa ja kirjallisuuden harrastusta. Joustavana oppimisympäristönä kirjasto tukee elinikäistä oppimista tarjoamiensa etäopiskelu- ja etätyöskentelymahdollisuuksien kautta. Perinteisten aineistojen ja palveluiden ohella kirjasto tarjoaa monipuolisia verkkoaineistoja ja -palveluja. Kattavalla tarjonnallaan kirjasto edistää sivistystä ja aktiivista kansalaisuutta, mikä lisää luottamusta ja hyvinvointia Inarin kunnassa ja koko yhteiskunnassa.

Tehtävät:

Kirjaston toimintaa ohjaa kirjastolaki (29.12.2016/1492) ja Inarin kirjastossa toteutamme lakiin kirjattuja tehtäviä. Kunnan strategian mukaisesti myös kirjaston arvot ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, rohkeus ja paikallisuus. Kirjasto tarjoaa asiantuntevaa asiakas- ja tietopalvelua sekä tilojen aukiolokäyttöä laajentavaa, laajaa omatoimiaikaa. Lukemisharrastusta, monilukutaitoa, yhteiskunnallista osallisuutta, harrastamista ja kulttuurin kokemista edistetään opastus- ja opetuspalveluiden sekä tapahtumien avulla. Kirjasto ylläpitää uudistuvaa kokoelmaa, johon kuuluu perinteisiä ja verkkoaineistoja, sekä näihin liittyviä palveluita.

Kaikilla on oikeus kirjastopalveluihin. Asiakaslähtöisyyden avaintekijöitä ovat kirjastopalvelujen esteettömyys, saavutettavuus ja vuorovaikutteisuus. Kirjaston kokoelmia ja palveluita arvioidaan systemaattisesti.

Inarin kunnan yhtenä strategian painopistealueena on saamelaisuus. Kirjastossa strategian toiminnallisena tavoitteena on ylläpitää ja edistää saamenkielistä kirjallisuutta kaikilla kolmella saamen kielellä. Lisäksi lapsille ja nuorille pyritään tarjoamaan kirjastonkäytön opetusta sekä satutunteja ainakin yhdellä saamen kielellä.

Myös hyvä elämä on Inarin kunnan strategian painopistealue. Inarin kirjastoissa hyvän elämän toiminnallisena tavoitteena on tarjota laadukkaat ja saavutettavat palvelut koko kunnan alueella. Asiakkaita ja sidosryhmiä ohjataan kirjaston, tietolähteiden ja verkkopalveluiden käytössä. Käyttäjiä autetaan löytämään mieluisia sisältöjä kirjaston monipuolisista kokoelmista ja palveluista.

Kirjaston palvelut tuotetaan laadukkaasti, taloudellisesti ja kaikkia osapuolia vastavuoroisesti hyödyttävässä yhteistyössä kunnan sivistystoimen, kunnan koulujen, muiden paikallisten toimijoiden ja Lapin kirjastojen kesken. Kirjastolla on oma, kunnan varhaiskasvatussuunnitelman ja kulttuurikasvatussuunnitelman kanssa yhdenmukainen lukijuskasvatussuunnitelma. Lukijuskasvatussuunnitelman kautta kirjasto tukee varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintaa ja osallistuu koordinoitusti kunnan kulttuurikasvatukseen. Yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa kirjasto tuo elämyksiä arkeen erilaisten kulttuuritapahtumien avulla. Inarin kirjasto osallistuu aktiivisesti Lapin kirjastojen yhteiseen kehittämistoimintaan. Kirjastotoimenjohtaja kuuluu Lapin kirjaston johtoryhmän puheenjohtajistoon.

Saavutettavuus ilmenee kirjaston mahdollisuutena tarjota tilojaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjastossa on laaja palveluaika, jota täydentää omatoimiaukiolo melkein vuoden jokaisena päivänä. Kirjastoauton avulla lähipalvelua viedään säännöllisesti maantieteellisesti laajan kunnan eri osiin ja palvellaan kunnan kaikkia kouluja ja päiväkoteja. Kirjastoauton reittejä ja pysäkkiaikatauluja kehitetään asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Autossa myydään apteekkituotteita ja välitetään reseptilääkkeitä.

Kirjasto tuottaa näyttelyitä sekä kirjallisuuteen ja lukemiseen liittyvää toimintaa ja tapahtumia, lukupiirejä ja kirjallisuusiltoja. Kirjasto tuottaa lisäksi pedagogisia satutunteja sekä systemaattista eri-ikäisten kirjavinkkausta ja kirjastonkäytön opetusta. Kirjastossa markkinoidaan lukemisesteisille tarkoitettuja erityispalveluita (Celia). Kirjastonkäytön opetusta annetaan kirjastoautossa inarinsaamen kielellä.

Lapin kirjaston strategia tullaan päivittämään vuosien 2024–25 aikana. Strategian tavoitteet tullaan ottamaan osaksi Inarin kirjaston toimintaa. Inarin kirjasto liittyy Kansalliskirjaston ylläpitämään kansalliseen e-Kirjastoon vuoden 2025 aikana yhdessä muiden Lapin kirjastojen kanssa.

Kirjaston Inari-kokoelmaa ja Tarinoiden Inari -verkkoarkistoa ylläpidetään ja kehitetään paikallisen kulttuuriperinteen säilyttämiseksi.

Henkilöstön osaamista kehitetään systemaattisesti sisäisillä ja ulkoisilla koulutuksilla. Kirjasto kehittää toimintaansa kehityshankkeilla ja hakee aktiivisesti hankerahoitusta toiminnan kehittämiseksi.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	106	21	152	635,92 %
Toimintakulut	- 740	- 685	- 855	24,80 %
Toimintakate	- 634	- 665	- 704	5,86 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 89	- 93	- 98

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen ja raamin mukaisesti.

Tavoitteet:

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Ylläpitää ja edistää saamenkielistä kirjallisuutta kaikilla kolmella saamen kielellä. Tarjotaan kirjastokäytön opetusta ja pedagogisia satutunteja saameksi.	Saamenkielinen kokoelma Saamen kielellä pidetyt pedagogiset satutunnit

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Kirjastojen monipuoliset palvelut: Tilat ja välineet työskentelyyn, oppimiseen, harrastamiseen, tapahtumiin, kansalaistoimintaan	Toimivat laitteet, tilojen varaukset, asianmukaiset välineet
	Laadukas asiakaspalvelu ja saavutettavuus. Asiakkaita opastetaan kirjaston, tietolähteiden ja verkkopalveluiden käytössä.	Palautekysely henkilökunnan määrä
	Kuntalaiset saavat kirjastopalveluita Ivalon ja Inarin kirkonkylän lisäksi myös kirjastoautossa.	kirjastoauton pysäkkien määrä
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lapset, nuoret ja nuoret aikuiset lukevat ja ymmärtävät lukemaansa Lukutaidon valmiuksien tukeminen yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa	Lukijuukskasvatussuunnitelman mukaisten toimintojen toteutus

3.5.6 Kulttuuri

Toiminta-ajatus:

Kulttuuritoiminnan keskeinen toiminta-ajatus on taata monipuolinen, mahdollisimman saavutettava kulttuuritarjonta kaikenikäisille kuntalaisille yleisen hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi. Tavoitteena edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä lisäten kunnan pitovoimaa. Tavoitteena on kulttuuripalveluiden myötä lisätä hyvän elämän tuntemusta ja lisätä lasten, nuorten, aikuisten ja ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua.

Kulttuuritoimi pyrkii tukemaan inarilaisia kulttuurialan harrastajia ja ammattilaisia tilaamalla heiltä kulttuuripalveluita ostopalveluina. Kulttuuritoimintaa järjestetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa inarilaisuutta, valtakunnallisuutta ja kansainvälisyyttä huomioiden sekä innovatiivisesti uusia kulttuurielämyksiä kokeillen.

Tehtävät:

Inarin kulttuuritoimi noudattaa 1.3.2019 voimaantullutta lakia kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019.

Kulttuuritoimen tehtävänä on tuottaa tai tukea kulttuurilain 3 § mukaisia palveluita eli helposti koettavia, mahdollisimman saavutettavia kulttuurielämyksiä kaikenikäisille kuntalaisille.

Tavoitteena edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta kuntalaisille ja monipuolista tarjontaa lisäten kunnan vetovoimaa. Tavoitteena on kulttuuripalveluiden myötä lisätä lasten, nuorten, aikuisten ja ikäihmisten hyvinvointia sekä arjessa jaksamista. Tavoitteena on tarjota monipuolisia kulttuurilajeja; konsertteja, teatteria, tanssia, taidenäyttelyitä ja muita kulttuuritapahtumia.

Inarin kulttuuritoiminta huomioi kulttuuripalveluiden suunnittelussa Inarin kuntastrategiaa, etenkin Hyvä elämä – sosiaalisesti kestävä kasvu -kärkitavoitetta, joista huomioiden hyvinvoivat lapset ja nuoret, ikäihmisten hyvinvointi ja elämänlaatu. Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen -kärkitavoitteesta kulttuuritoimi pyrkii huomioimaan saamenkielisten palveluiden toteuttamisen kulttuurikasvatussuunnitelmassa.

Kulttuuritoimi toteuttaa Inarin kulttuurikasvatussuunnitelmaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, peruskoulujen ja Ivalon lukion kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelma on varhaiskasvatussuunnitelmaa ja opetussuunnitelmaa täydentävä kokonaisuus, jonka tarkoituksena on järjestelmällisesti taata jokaiselle inarilaiselle lapselle vähimmäismäärä kulttuuria aikuiseksi kasvun aikana. Kulttuurikasvatussuunnitelma alkaa varhaiskasvatuksesta jatkuen läpi peruskoulun lukioon saakka.

Inarin kulttuuritoimi vastaa aktiivisesta kunnallisesta elokuvateatteritoiminnasta, sekä Inari viikot-tapahtumakokonaisuuden koordinoinnista, että markkinoinnista.

Inarin kulttuuritoimi myöntää vuosittain Inarilaisteko-palkinnon kulttuurin parissa ansiokkaasti toimineelle henkilölle. Kulttuuristipendit opiskelijoille myönnetään kevätjuhlissa.

Kulttuuritoimi pyrkii huomioimaan toiminnassa juhluvuodet ja teemapäivät, sekä kuulemaan kunnan asukkaiden toiveita kulttuurilain 5 §:n ohjeistuksin. Inarin kulttuuritoimi huolehtii vuosittaisista veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksista kuntalaisille sekä Inarin peruskoulujen nelosluokkalaisten itsenäisyysjuhlavastaanotosta kunnantalolla.

Inarin kulttuuritoimi on mukana Inari 150-vuotta juhluvuoden 2026 suunnittelu- ja tapahtumien koordinoinnissa. Kulttuuritoimi suunnittelee juhluvuoteen sopivaa sisältöä ja valmistelee kirjastotoimen kanssa Inari tutuksi lapsille- kirjaseen tuottamista suomeksi ja saamen kielillä, joka esittelee 150 vuotista Inaria lapsille. Kirjan toimitus kirjataan 2025 suunnitelmaan, kuvitus, taitto- ja painatuskulut vuodelle 2026.

Inarin kunta on Rovaniemen Alueatterin jäsenkunta ja mukana Lapin kulttuuriasiantuntijat MAKUA verkostossa. Kulttuuritoimi lähtee mukaan jäsenkunnaksi Lapin lastenkulttuuriverkoston toimintaan, mikäli OKM myöntää vuodelle 2025 rahoituksen. Yhteistyötä Konserttikeskus ry:n ja Kiertävä Lastenkulttuurikeskus Kattila ry:n kanssa jatketaan, sekä tarkastellaan muita mahdollisia yhteistyötahoja kulttuuripalveluiden monipuolistamiseksi.

Kulttuuritoimella on uutena tavoitteena kehittää ikäihmisten kulttuuripalvelukonseptia huolehtimalla, että Inarin alueen palveluyksiköihin viedään kuukausittain kulttuurihetkiä. Tavoitteena on myös selvittää ikäihmisten kulttuurikaveritoiminnan tarvetta.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	77	60	68	13,10 %
Toimintakulut	- 368	- 336	- 422	25,72 %
Toimintakate	- 291	- 276	- 354	28,48 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 41	- 39	- 50

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen ja raamin mukaisesti.

Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarteeseen sekä Monitoimitalo Kuulaan tiloihin siirryttyä myös kulttuuritoimen kiinteistökulut ovat kasvaneet. Inarin kulttuurikasvatussuunnitelman kustannukset vuonna 2025 ovat arvioidusti 29 000 euroa.

Talousarvioon on lisätty kulttuurityöntekijän palkkakulu 45 000 €. Kulttuurituottajan avulla monipuolistetaan kulttuuripalveluita ja viestintää kulttuurikasvatussuunnitelmaan, Inari viikoille sekä kulttuurin eri kohderyhmille ja kylille. Kulttuurituottajan yksi tehtävä on olla mukana valmistelemissa kunnan 150-vuotisjuhla-vuotta. Nuorisovaltuuston osallistava 3000 euron kulttuuribudjetti on hyvinvointisuunnitelman mukaisesti talousarviossa. Yleinen hintatason nousu lisää kulttuuripalveluiden sekä kiinteistöpalveluiden ostokuluja. Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarteen av-tekniiset palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolisilta yrittäjiltä, sillä Kaarteessa ei ole työsuhteessa av-tekniikkaa ilta- ja viikonlopputapahtumiin.

Tavoitteet:

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Saamenkielisten kulttuurikasvatussuunnitelman työpajojen järjestäminen.	Saamenkielisten kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjen määrä.

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Monipuoliset kulttuuripalvelut kaikenikäisille kuntalaisille.	Kulttuuritapahtumien määrä. Kulttuuritapahtumien osallistujamäärä.
	Kulttuuritoiminnan merkittävyyden arviointi.	Kulttuuritoimialan TEA viisari-kyseilytulos.

	Monipuolinen kunnallinen elokuva- teatteritoiminta.	Elokuvateatteritoiminnan vuosit- tainen katsojamäärä sekä esitysten lukumäärä.
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lasten- ja nuorten kulttuuripalve- luiden saatavuudesta huolehtimi- nen.	Inarin kulttuurikasvatussuunnitel- man palveluiden tavoittama lasten ja nuorten määrä.
Ikäihmisten hyvinvointi ja elämän laatu	Ikäihmisille ja erityisryhmille järjes- tettävät kulttuuripalvelut.	Ikäihmisille ja erityisryhmille järjes- tettyjen kulttuuripalveluiden sekä niihin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä.
	Kulttuurikaveritoiminnan tarpeelli- suuden selvittäminen HYTE-suunni- telman mukaisesti.	Kartoitetaan kulttuurikaveritoimin- nan tarve.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Vähennetään ikääntyneiden yksinäisyyttä parantamalla ikäntyneiden osallistumis- mahdollisuuksia	Selvitetään, miten ikääntynei- den kulttuurikaveritoiminta on mahdollista aloittaa	Selvitys kulttuurikaveritoimin- nan aloittamisesta on tehty

3.5.7 Vapaa-aikatoimi

3.5.7.1 Liikuntapalvelut

Toiminta-ajatus:

Inarin kunnan vapaa-aikatoimen tehtävänä on järjestää kuntalaisille liikunta- ja hyvinvointitapahtumia ja tukea sellaisten erityisryhmien liikuntaa, joilla on vaikeuksia vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi osallistua yleisesti tarjottuun liikuntaan, sekä tukea ja luoda edellytykset seuratoiminnalle. Tehtävänä on pääsääntöisesti kuntalaisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen luomalla ja ylläpitämällä terveystoimintaharrastamiseen mahdollistavat puitteet kunnan alueella.

Inarin kunnan vapaa-aikatoimi tuottaa, osallistuu ja tekee yhteistyötä kunnan alueella, sen lähikunnissa sekä kansainvälisesti järjestettävissä urheilu-, liikunta- ja hyvinvointitapahtumissa.

Tehtävät:

Vapaa-aikatoimen keskeinen tehtävä on vastata liikunnan harrastamisen edellytysten luonnista kunnan alueella. Vapaa-aikatoimi järjestää monipuolista perustoimintaa ja tapahtumia kaikenikäisille kysynnän mukaan.

Vapaa-aikatoimi huolehtii liikuntatilojen kehittämisestä ja ylläpidosta yhteistyössä tilojen omistajien kanssa.

Vapaa-aikatoimi osallistuu ulkoliikuntapaikkojen ylläpitoon ja kehittämiseen teknisen toimen tukena.

Toiminnan tavoitteena on saada kuntalaisia innostettua sekä aktivoitua terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan luomalla puitteet, jotka lisäävät toiminnan helppoutta sekä madaltavat kynnystä osallistua.

Yhteistyössä Inarin muiden toimijoiden, muun muassa Lapin hyvinvointialueen kanssa, pyritään luomaan kuntouttava ja terveyttä edistävä palveluketju, joka mahdollistaa asiakkaalle sopivimman liikunta- tai kuntoutuspalvelun.

Toimintaa kehitetään tarjoamalla liikuntapalveluita, sekä viemällä erilaisia teemapäiviä kunnan syrjäkyliin. Tavoitteena on mahdollistaa erityisesti syrjäkylien lasten osallistuminen toimintaan ja tapahtumiin järjestämällä kuljetuksia. Kunnan alueella sijaitsevaa seuratoimintaa tuetaan vuosittain jakamalla avustuksia, sekä tarjoamalla urheiluseuroille maksuttomien liikuntapaikkojen käyttöä.

Kuntalaisille tarjotaan liikuntaneuvontaa, johon kuuluvat alku- ja loppumittaukset. Kuntalaisten on mahdollisuus osallistua liikuntaneuvontaan myös etänä.

Vapaa-aikatoimi kannustaa kuntalaisia aktiiviseen liikkumiseen ja edistää hyvinvointia ja terveyttä kehittämällä liikuntapaikkoja ja pitämällä ne helposti saavutettavissa.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	97	76	84	10,53 %
Toimintakulut	- 872	- 994	- 1 143	14,99 %
Toimintakate	- 775	- 918	- 1 059	15,36 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 109	- 129	- 148

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen ja raamin mukaisesti.

Tavoitteet:

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Tuottavuus: Liikuntapasseista, kertalippuista ja liikuntapaikoista saatavat vuokratulot.	Myytyjen liikuntapassien ja kertalippujen myyntituotot, järjestelmän kehittäminen Vuokratulot liikuntapaikoista

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Toimintakyvyn säilyttäminen: Monipuolinen ohjaustoiminta, jossa huomioidaan toimintakyvyllään eritasoiset kuntalaiset Liikuntaneuvonta Liikuntapaikkojen ylläpito Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa	Ohjaustoiminnan määrä Kävijämäärien tilastointi Kuntalaisten hyvinvointi Palautteen kerääminen Liikuntaneuvonta-asiakkaat Erityisryhmille järjestetyn toiminnan määrä

Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lasten ja nuorten liikunnan lisääminen koulussa ja koulumatkoilla: Koulunpäivän aikaisen liikunnan lisääminen Koulumatkaliikkumiseen kannustaminen Toiminnoista tiedottaminen Liikuntakerhot koulupäivän yhteyteen Uimakoulun järjestäminen vuosittain Yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa	Osallistuvien lasten ja nuorten lukumäärä Koulunhenkilökunnan palaute Koulumatkojen liikkumista selvittävä kysely Harrastamisen Suomen -mallin kerhojen kävijämäärät
------------------------------	---	---

Liikunnan HYTE-kertoimen indikaattorit ovat prosessi-indikaattoreita, joiden tiedot THL kerää parillisina vuosina. Kunnan toiminta liikunnan prosessi-indikaattoreiden suhteen on ollut indikaattoreissa määriteltyjen tavoitteiden mukaista ja kunta on saanut näistä indikaattoreista täydet pisteet.

3.5.7.2 Nuorisotyö

Toiminta-ajatus:

Vapaa-aikatoimen nuorisotyö toimii inarilaisten nuorten hyvinvoinnin puolesta käyttäen menetelmään yhteisöllistä nuorisotoimintaa, yksilöllistä tukea sekä moniammatillista ja -yhteisöllistä työotetta.

Tehtävät:

Nuorisotilatoiminta sekä tavoitteelliset toimintaryhmät Inarissa ja Ivalossa, tiedotus- ja yhteistoiminta, tapahtumat ja kansainvälinen toiminta, järjestöjen tuki, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta, koulu- nuorisotyö ja nuorisopoliittiset tehtävät sekä nuorisovaltuustotoiminta.

Vapaa-aikatoimen nuorisotyön kohderyhmää ovat 13–29-vuotiaat nuoret. Nuorisotyö edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia. Toiminta on kasvatuksellista ja päihteetöntä. Kaikessa toiminnassa noudatetaan moniammatillista sekä -yhteisöllistä työotetta. Nuorisotyö on syrjinnästä vapaa alue. Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan.

Nuorisotilat Ivalossa ja Inarissa ovat nuorille avoimena pääasiassa arkisin, Ivalossa säännöllisesti myös lauantaisin, Inarissa satunnaisesti myös viikonloppuisin. Nuorisotilojen kohderyhmänä ovat pääasiassa 10–18-vuotiaat.

Nuorisotiloilla järjestetään perustoiminnan lisäksi teematapahtumia valtakunnallisten aiheiden mukaisesti. Lisäksi järjestetään nuorille monipuolisia toimintoja ja tapahtumia nuorten toiveiden mukaan. Tulevien vuosien aikana kehitetään myös digitaalista nuorisotyötä, esim. osallistamalla Netari-toimintaan. Digitaalisella nuorisotyöllä palveluja voidaan tarjota myös niille nuorille, jotka eivät pysty osallistumaan tilatoimintaan.

Tiedottamisessa käytetään monipuolisesti eri kanavia. Kohderyhmänä ovat nuorten ohella toiminnassa mukana olevien huoltajat, työn kannalta keskeiset yhteistyökumppanit ja kuntalaiset ylipäänsä.

Nuorisotyöllä on vahva yhteistyöverkosto ja sitä kehitetään edelleen.

Nuorisotyö vastaa koulunuorisotyöstä, nuorten työpajatoiminasta ja etsivästä nuorisotyöstä.

Koulunuorisotyö aloitettiin Inarin kunnan kouluissa syksyllä 2024. Koulunuorisotyön tavoitteena on lisätä kii-reettömän aikuisen kohtaamia kouluarkeen. Koulunuorisotyön toteuttamisesta on saatu muualta Suo-mesta erittäin hyviä tuloksia muun muassa kiusaamisen vähentymisenä ja positiivisina vaikutuksina mielen-terveyteen. Koulunuorisotyöntekijä luo työssään mallin koulunuorisotyön toteuttamiselle yhteistyössä kou-lun henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Inarin kunnan nuorten työpaja koostuu kolmesta eri pajasta: Starttivalmennus, seinätön työpajavalmennus sekä Viestintäpaja. Palvelupolku muodostetaan jokaiselle nuorelle yksilöllisesti. Pajoilla ollaan pääsääntöi-sesti päiväaikaan klo 10.00–14.00. Jokaiselle nuorelle räätälöidään oma viikko-ohjelma työkokeilun tai kun-touttavan työtoiminnan kautta. Pajatyöskentely perustuu aina sopimukseen ja on tavoitteellista, tähdäten nuorten koulutus- ja työmarkkina-aseman vahvistamiseen.

Etsivä nuorisotyöntekijä huomioi jokaisen tukea tarvitsevan nuoren, selvittää osaltaan palvelutarpeet ja oh-jaa heidät erilaisten palveluiden asiakkaiksi sekä tukee nuoria muutoinkin. Nuoret voivat ohjautua työkokei-luun työpajalla, kunnan muihin omiin toimintoihin tai yritysten palvelukseen.

Nuorisovaltuuston toiminnan tukeminen sekä kehittäminen ja siihen liittyvät koulutustehtävät ovat merkit-tävä osa nuorisotyötä. Nuoria kannustetaan tuomaan aktiivisesti esille omia ajatuksiaan ja tarpeitaan kuule-malla heitä. Yhteydenpitoa kunnalliseen päätöksentekoon kehitetään ottamalla nuoret mukaan heitä koske-vissa asioissa jo asioiden valmisteluvaiheessa. Nuorisovaltuuston toimintaa tukee tukiaikuinen (nuoriso-oh-jaaja).

Nuorisotyö tukee nuorisojärjestöjen sekä nuorten toimintaryhmien työtä taloudellisin avustuksin sekä tar-joamalla niiden käyttöön toimitiloja.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	98	126	67	-47,01 %
Toimintakulut	- 339	- 400	- 432	8,01 %
Toimintakate	- 241	- 274	- 365	33,42 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 34	- 38	- 51

Talousarvion perustelut:

Talousarvio on laadittu annetun ohjeistuksen ja raamin mukaisesti

Tavoitteet:

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Nuorten työpajatoiminta toimii matalan kynnyksen palvelupisteenä: Nuorten tukeminen ja ohjaaminen Yritysyhteistyö Starttivalmennuksen kehittäminen Seinättömän työpajatoiminnan laajentaminen	Työpajatoiminnan asiakasmäärät Yritysyhteistyökumppanien määrä seinättömässä työpajavalmennuksessa
	Etsivän nuorisotyö toimii matalan kynnyksen palveluna nuorille: Yhteistyö muiden palveluiden kanssa Nuorten tietoisuuden lisääminen Nuorten tukeminen ja ohjaaminen	Etsivän nuorisotyöntekijän asiakasmäärät Etsivän nuorisotyöntekijän toimenpiteet
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Nuorisotilatyö Ivalossa ja Inarissa: Nuorisotilatyö ja tapahtumat Kerho-toiminta	Kävijämäärät nuorisotiloilla ja tapahtumissa Nuorten hyvinvointi, kouluterveyskysely nuoDuo-tilastoinnin tulokset nuorisotilatyön ohessa järjestetyn kerhotoiminnan määrä
	Koulunuorisotyön malli -luominen: Koulunuorisotyön kehittäminen ja vakiinnuttaminen osaksi perustoimintaa	Koulunuorisotyön toimintoihin osallistuneet Nuorilta kerätty palaute Toimintojen lukumäärä Nuorten hyvinvointi, kouluterveyskysely Luotu / ei luotu: Tavoite 1.0

	Nuorisovaltuustotoiminnan tukeminen ja kehittäminen.	Edustukset kultakin koululta ja SAKK:sta Kokoukset, osallistuminen kunnan päätöksentekoprosessiin, kärkihankeista Myönnetyt toimintakassa-avustukset
--	--	--

HYTE-kertoimessa on yhtenä tulosindikaattorina koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä.

Tulosindikaattorit – nuorisotoimi

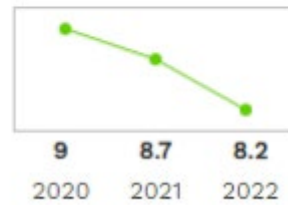
Indikaattorit

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet
17 - 24-vuotiaat, % vastaavan
ikäisestä väestöstä
(P) (HYTE-K)

Muutos (%)

Suunta

3.6 Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus:

Tekninen lautakunta vastaa yleisen viihtyvyyden edistämisestä, turvallisen ja terveellisen elinympäristön kehittämistä ja ylläpidosta sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistämisestä. Teknisen toimen alainen henkilöstö huolehtii yhdyskuntasuunnittelusta, kaavoituksesta ja mittauksesta sekä yhdyskuntarakentamisesta, yleisten alueiden ylläpidosta ja rakennusvalvonta toimesta.

Näissä tehtävissään tekninen lautakunta tukee ja edistää Inarin kuntastrategian ja maapoliittisen ohjelman toteutumista huolehtien luonnon kestävästä käytöstä, investointien edistämisestä, saamen kielen ja kulttuurin näkyvyyden parantamisesta ja toimivista palveluista kuntalaisia osallistaen.

Tehtävät:

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia asemakaavoituksesta ja kaavoituksen ohjaamisesta, katujen ja yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, mittaus- ja kartoituksesta sekä satamatoiminnasta. Lautakunta toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	987	707	785	11,01 %	796	811
Toimintakulut	- 3 443	- 2 950	- 3 284	11,32 %	- 3 360	- 3 442
Toimintakate	- 2 456	- 2 243	- 2 499	11,42 %	- 2 563	- 2 632

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 345	- 315	- 350

Talousarvion perustelut:

Tekninen toimiala huolehtii oman tehtäväkenttensä osalta kunnan strategian mukaisesti luonnon, elinvoiman, saamelaisuuden ja hyvän elämän edellytysten täyttymisestä.

Esitetään uutta ympäristösuunnittelijan toimea 2025 alkaen vastaamaan kaavoituksen ilmastaselvityksistä, kestävä kehityksen mittareista, yleisten alueiden suunnittelun ja kunnossapidon ilmastokriteereistä ja toimimaan kunnan edustajana ilmastoon liittyvissä työryhmissä.

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia maankäytön ja ympäristön suunnittelusta asemakaava-alueella, katujen ja yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, mittaus- ja kartoitustoiminnasta sekä satamatoiminnasta. Lautakunta toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

Teknisen toimen toimintaperiaate on Inarin kunta strategian 2030 mukaisesti luoda kuntalaisille vaihtoehtoisia malleja asumiseen ja yrittämiseen sekä vastata tarpeisiin monipuolisella tonttitarjonnalla edistämään investointeja. Suunnittelussa huomioidaan luonnon kestävä käyttö. Asemakaavoitus ja kunnallistekninen suunnittelu tehdään asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin ja toiveisiin nojautuen huomioimalla suunnittelun edellyttämä vuorovaikutus osallisten kanssa. Tekninen toimi tuottaa maankäytön suunnittelun pääasiassa omana työnä.

Kaikessa ympäristörakentamisessa huomioidaan väestön liikuntamahdollisuuksien kehittäminen sekä monipuoliset ulkoilumahdollisuudet kaikenikäisille. Tavoitteena on ohjata liikkumista siten, että vähennetään vaikutuksia rakentumattomalle alueelle. Tekninen toimi huolehtii katujen talvikunnossapitoa lukuun ottamatta

yleisten liikunta- ja lähivirkistysalueiden, puistojen ja leikkikenttien ylläpidosta pääosin omana työnä. Kunnallistekniikan rakentaminen hankitaan merkittävältä osin ostopalveluna.

Rakennusvalvonta tukee asiakaskeskeisellä neuvonnalla hyvää rakentamiskulttuuria ja edistää rakennushankkeen eteenpäin viemistä ja loppuunsaattamista. Rakennusvalvonta huolehtii lainsäädännössä rakentamiselle ja rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden kuten kaavojen toteutumista, hyvän kyläkuvan, turvallisuuden, terveellisyyden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten sekä yleisen edun huomioon ottamisen rakentamisessa ja rakennusten käytössä. Rakennusvalvonta vastaa lisäksi rakennushanketietojen tuottamisesta rakennus- ja huoneistorekisteriin.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Ilmastonmuutokseen vastaaminen	Käynnistetään kunnan ilmasto-suunnitelman laatiminen	Kyllä / Ei

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Yhteisen tahtotilan määrittely tavoitelluille investoinneille, asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen, toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö - kehittämällä yhteistyötä teknisen osaston, yritys- ja kehittämispalveluiden ja Kiinteistökehitys InLike Oy:n ja Inarin Vuokra-asunnot Oy:n kanssa. Sovitut edistämispalaverit neljännesvuosittain.	Sovitut edistämispalaverit: Tavoite 4.0

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Lisätään saamelaiskulttuurin ja kielten näkyvyyttä opasteita uusittessa	Saamenkielisten kylttien osuus %: Lähtö 10.0

Vuoden 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kuntaan muuttavat uudet kuntalaiset löytävät kunnan vapaa-ajanpalvelut ja osallistumismahdollisuudet	Osallisuus- ja tervetulo-ohjelman toimenpiteet huomioidaan toimialojen talous- ja toimintasuunnittelussa.	Toteutunut / Ei toteutunut

<p>Ylläpidetään ja kehitetään kunnan liikuntapaikkoja liikunnan edistämisen tarpeet ja kuntalaisten toiveet huomioiden</p>	<p>Vakiinnutetaan erilaisten hyvinvointia parantavien suunnitelmien tekeminen odottamaan eri rahoitusmahdollisuuksia, mm. Ivalon Perhepuisto, Inarin kirkonkylän hiihtostadionin alueen kehittäminen.</p> <p>Laaditaan kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut</p>
<p>Parannetaan ympäristön esteettömyyttä. Esteettömyydellä otetaan huomioon rakennetun ympäristön ja ulkoalueiden tarkoituksen mukainen käytettävyys tasapuolisesti kaiken tasoisille liikkujille kävellen, pyöräillen, tuetuna kuten rollaattorilla, pyörätuolilla tai lastenrattaiden kanssa.</p>	<p>Toimenpidesuunnitelma kunnan kohteisiin päivitetään laaditun selvityksen pohjalta.</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut</p>
<p>Edistetään turvallista ja viihtyisää asuinympäristöä</p>	<p>Parannetaan Inarin kylien siisteyttä ja viihtyisyyttä koordinoitulla yhteistyöllä kyläyhdistysten kanssa, koordinoituvastuu on kunnalla.</p> <p>Laaditaan ylitoimialallinen selvitys Kyläyhdistys -yhteistyöstä</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut</p>
<p>Parannetaan liikenneturvallisuutta</p>	<p>Liikennenopeuksien ja pysähdyspaikkojen edusvalvonta.</p> <p>Toteutetaan lausunnoissa, työryhmissä ja tapaamisissa</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut</p>

3.6.1 Tekninen lautakunta/Yhdyskuntasuunnittelu

Toiminta-ajatus:

Teknisen toimialan yhdyskuntasuunnittelulla vastataan kunnan elinvoiman ja viihtyisän elinympäristön kehittämistä tarjoamalla monipuolisesti tontteja niin elinkeinojen, julkisten toimintojen kuin asuinrakentamisen tarpeisiin. Kehittämisessä tunnistetaan kylien ja haja-asutusalueen alueelliset ominaispiirteet ja kehittämistarpeet. Yhdyskuntasuunnittelussa osallistetaan kuntalaisia ja asianomaisia, jotta voidaan paremmin huomioida myös sosiaalinen kestävyys. Alueiden kohdekohtaiset luontoarvot tunnistetaan ja kaavoitus perustuu tarkoituksenmukaisiin selvityksiin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja kulttuurimaisemien huomioiduksi.

Tehtävät:

Yhdyskuntasuunnittelun merkittävimmät tehtäväkokonaisuudet ovat:

- maankäytön suunnittelutehtävät
- mittaus- ja kartoitustyöt
- tonttien vuokraus ja myynti.

Maankäytön suunnitelmia laaditaan ennakoiden ja priorisoiden kulloisenkin hetken ja tulevaisuuskuvan mukaiset tarpeet.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	480	455	494	8,65 %
Toimintakulut	- 432	- 786	- 885	12,64 %
Toimintakate	48	- 331	- 391	18,13 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Asemakaavapinta-ala (ha)	2 672		
Vapaat lomarakennustontit	0		
Vapaat asuinrakennustontit	113	100	100
Vapaat teollisuustontit	10	5	5
Vapaat liiketontit	5	3	3

Talousarvion perustelut:

Yhdyskuntasuunnittelulla pyritään järjestämään alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Suunnittelussa turvataan asianosaisten osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun.

Strategian mukaisesti on tunnistettu tarpeita kehittää alueita niiden ominaispiirteiden pohjalta. Tähän tarpeeseen vastataan toteuttamalla lvaloon ja Saariselälle kehittämissuunnitelmat toiminnallisille kokonaisuuksille, jossa kartoitetaan ja yhteensovitetään kunnan, elinkeinojen ja asukkaiden tavoitteet ja tulevaisuuden tarpeet. Tämä edellyttää yhteistyötä yritys- ja kehittämisspalveluiden kanssa.

Kestävien liikkumismuotojen määrän kasvua tuetaan toteuttamalla kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmalla kunnan keskustaajamiin, mikäli sille saadaan haettava valtionavustus. Edistämishjelma edesauttaa jatkossa kävelyn ja pyöräilyn investointien valtionavustuksien saamisessa.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luontopääoman arvon kasvattaminen	Kaavoituksessa on otettu käyttöön relevantit kestävän kehityksen mittarit	Kyllä / Ei

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen, toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö - vastataan tunnistettuihin ja ennakoituihin tarpeisiin kattavalla tonttitarjonnalla. Seurataan rakentamisen määrää	Rakentamisen luvat/ vuosi: Lähtö 250.0

3.6.2 Tekninen lautakunta/Yhdyskuntarakentaminen

Toiminta-ajatus:

Yhdyskuntarakentamisella huolehditaan turvallisen ja viihtyisän asumisen, vapaa-ajan ja elinkeinotoiminnan edellytysten täyttymisestä toteuttamalla yhdyskuntasuunnittelun pohjalta asetettuja tavoitteita. Yhdyskuntarakentamisella esitetään kuntalaisten hyvinvointia ja liikkumista tukevia rakenteita.

Tehtävät:

Vastuualueen merkittävimmät tehtäväkokonaisuudet ovat:

- katujen rakentaminen ja kunnossapito
- yleisten alueiden rakentaminen ja kunnossapito
- satamien rakentaminen ja kunnossapito
- liikunta- ja ulkoilualueiden rakentaminen ja kunnossapito
- moottorikelkkareittien rakentaminen ja kunnossapito
- virkistysreittien rakentaminen ja kunnossapito
- maa- ja metsätilojen hoito
- vesistötulvan ja hulevesitulvan varautumisesta huolehtiminen ja seuranta
- hylättyjen ajoneuvojen siirtämiset.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	102	79	113	43,16 %
Toimintakulut	- 2 005	- 1 900	- 2 079	9,39 %
Toimintakate	- 1 904	- 1 822	- 1 966	7,92 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Kaavateiden pituus (km)	108	108	109
Venepaikkojen lukumäärä	469	469	456
Kunnossapidon piirissä olevien virkistysreittien pituus (km)	20	20	20
Moottorikelkkareittien pituus (km)	174	174	174
Moottorikelkkaurien pituus (km)	134	134	134
Työllistettyjen lukumäärä	7	7	4
Henkilötyövuodet	4,24	4,5	6

Talousarvion perustelut:

Yhdyskuntarakentamisella vastataan taajamien yleisten alueiden ulkonäöstä ja niiden kunto on kunnan käyntikortti. Tavoitteena on parantaa yleisilmettä taajamissa sekä asemakaavan asuinalueiden viihtyisyyttä. Inarin kunnan 150-vuotisjuhlan 2026 huomioiminen yleisten alueiden ylläpitotöissä kesällä 2025.

Rakennetun ympäristön, kuten kaavatiekilometriä sekä ulkoilualueiden määrä on kasvanut vuosittain. Lisäksi ulkoilu- ja viheralueiden laatu on muuttunut pienessä määrin rakennetumpaan ja ylläpidettävämpään suuntaan. Ylläpito on ympärivuotista. Määrän ja laadun kasvun sekä käytön lisääntymisen myötä syntyy myös ylläpidolle lisätarvetta. Henkilöstöön esitetään TE-muutoksen takia päivittämistä. Kunnossapitohenkilöstölle toteutetaan työhyvinvointia ja tehtävien tehostamista edistävä kehityshanke.

Keskeiset investoinnit 2025:

- Infrarakentaminen; Ivalon Eteläpää osittain, pyörätie Saarineitamo, asfaltointeja, katuvalaistusta, saneeraustarpeita
- Nellimin ja Veskonniemen sataman laiturihankintoja, Inarin sataman valaistus
- Inarin hiihtostadionin siltarakenteiden uusimista, Jänkkävaaran valaistuksen uusiminen, Ivalon urheilukentän WC
- Sevetin kävelyreitti, Leader -hanke
- Näätämön yleinen WC
- Traktori kunnossapitoon
- Ivalojoen ylittävän kevyen liikenteen turvallisuuden suunnittelu
- Tervetuloa kyliin -kyltit juhluvuoden 150 teemassa.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Ilmastomuutokseen vastaaminen	Sopeudutaan ja varaudutaan ilmastomuutokseen paikallisesti mahdollisuuksien mukaan (tulva, lumi ja vesisateet, kova pakkanen). Varautumissuunnitelmassa huomioitu sään ääri-ilmiöt	Kyllä / Ei
Ohjatut ja merkityt reitistöt	Huomioidaan luontomatkailukohteissa niin paikalliset tarpeet ja tavat kuin matkailijat säilyttäen koskemattomaa luontoa ja keskittäen reitistöjä - moottorikelkkaurien reittitoimitus käynnistetään Saariselkä - Ivalo välille	Kyllä / Ei

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Yhteisen tahtotilan määrittely tavoitelluille investoinneille - laaditaan kunnan ja Inergia konsernin suunnitelma (investointiohjelma) yhteisille infrahankkeille 2026–2031	Kyllä / Ei

3.6.3 Tekninen lautakunta/Rakennusvalvonta

Toiminta-ajatus:

Rakennusvalvonta tukee alueen investointien toteuttamista palveluhenkisellä neuvonnalla ja ohjaamisella. Edistää hyvää rakentamiskulttuuria ja edistää rakennushankkeen eteenpäin viemistä ja loppuun saattamista.

Rakennusvalvonta huolehtii rakentamiselle ja rakennetulle ympäristölle asetettujen edellytysten toteutusta kaavojen mukaisuuden valvonnalla. Rakennusvalvonnalle kuuluu hyvän taajamakuvaan, turvallisuuden, terveellisyyden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten sekä yleisen edun huomioon ottamisen rakentamisessa ja rakennusten käytössä.

Tehtävät:

Rakennusvalvonnan merkittävimmät vastualueet ovat:

- valvoa kaavojen noudattamista
- huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä
- pyrkiä nopeaan ja oikeudenmukaiseen päätöksentekoon lupa-asioissa
- valvoa rakennetun ympäristön kunnossapitoa
- auttaa ja neuvoa asiakkaita rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä ja rakennuslupa-asioissa
- pyrkiä nopeaan ja oikeudenmukaiseen päätöksentekoon lupa-asioissa
- rakennushanketietojen tuottamisesta rakennus- ja huoneistorekisteriin.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%
Toimintatuotot	201	173	178	2,56 %
Toimintakulut	- 263	- 264	- 320	21,33 %
Toimintakate	- 62	- 91	- 143	57,15 %

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Myönnetyt luvat yhteensä (kpl)	450	400	300
Valmistuneet kerrosalat (m2)	15 444	20 000	18 000
Rakennus- ja toimenpideluvat (kpl)	187	200	150
Rakennuslupakatselmukset (kpl)	487	350	350

Talousarvion perustelut:

Rakennusvalvonnan viranomaistehtäviä ohjaava laki muuttuu 1.1.2025 alkaen. Lakiuudistuksen myötä lupamenettelyt, hallintosäätö ja taksa päivitetään. Rakentamista ohjaava rakennusjärjestys on niin ikään uusittava. Muutos edellyttää kouluttautumista, ohjelmistomuutoksia sekä lisää asiakasneuvonnan tarvetta.

Lupamaksutuotot tulevat oletettavasti laskemaan suunnittelukaudella lakiuudistuksen myötä. Rakennusvalvonnassa valmistaudutaan vuonna 2026 voimaan tuleviin uusiin selvitystarpeisiin sekä oletettavasti määritellyn kolmen kuukauden käsittelyaikatakuuseen. Lupamenettelyn ulkopuolelle jäävän rakentamisen valvonnan ennakoitaan lisäävään työmäärää siirtymävaiheessa.

Tavoitteet:

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen, rakentamisen määrän pysyminen ennallaan	Rakennetut kerrosneliöt: Lähtö 15,000.0

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Käytämme palveluissa ja asiakasohjauksessa ymmärrettävää kieltä ja vältämme vaikeiden ammattitermien käyttöä. Seurataan asiakastytyväisyyskyselyn avulla.	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset

3.7 Eläinlääkintä-, maaseutu- ja ympäristöterveyspalvelut

Toiminta-ajatus:

Toimiala vastaa Inarin ja Utsjoen kuntien yhteistoiminta-alueen terveystalvonnasta, eläinlääkintähuollosta sekä maaseutuhallinnosta. Tulosalueen tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä tarjota laadukkaat palvelut alueen toimijoille ja kuntalaisille.

Tehtävät:

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on vähentää ja ennaltaehkäistä ihmisten terveyttä uhkaavia tekijöitä ja terveyshaittoja. Kunnan vastuulla olevat ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkavalvonta, eläinlääkintähuolto, yleinen ympäristöterveyshaittojen arviointi ja ympäristöterveyden erityistilanteisiin varautuminen.

Eläinlääkintähuollon tehtäviin kuuluvat eläinlääkäripalvelut, eläinten hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkintähuoltoon sisältyvä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonta, eläintautien vastustaminen ja ennaltaehkäiseminen.

Maaseututoimen tehtävänä on hoitaa lakisääteiset maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät yhteistoiminta-alueella sekä Ruokaviraston yhteistoiminta-alueen maksajavirastolle säätämät tehtävät ohjeiden ja määräysten mukaan. Erityispiirteinä ovat luontais- ja poroelinkeino- sekä kolttalain mukaiset tehtävät.

Tulosalueen toimielimenä ja viranomaisena toimii toistaiseksi sosiaali- ja terveyslautakunnan nimeämä ympäristöjaosto.

Ympäristöterveydenhuolto 2025:

Ympäristöterveydenhuollon uusi nelivuotinen valvontasuunnitelma laaditaan ja hyväksytään vuosille 2025–2028 tammikuussa 2025. Suunnitelma sisältää toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat ja -ohjelmat. Vuoden 2025 tarkastussuunnitelmat laaditaan riskiperusteisesti ja valvontaa kohdennetaan korkeamman riskin kohteisiin sekä kohteisiin, joissa on havaittu pitkäaikaisia puutteita. Tavoitteena on 80–100 %:n toteuma paikalliseen valvontasuunnitelmaan nähden. Toimijoiden ja kuntalaisten neuvontaan sekä ohjaukseen varataan riittävät resurssit.

Eläinlääkintähuolto 2025:

Tuotetaan kunnalle määrätyt lakisääteiset peruseläinlääkäripalvelut ja valtion virkaeläinlääkärin palvelut

koko yhteistoiminta-alueella laadukkaasti ja riittävin resurssein. Koska alueellamme ei ole yksityisiä palveluntarjoajia, niin kunnallinen eläinlääkintähuolto tarjoaa tarvittaessa myös perustason ylittäviä palveluita, kuten röntgenkuvaukset (tuotanto- / harraste-eläimet), koirien sterilisaatiot ja sektiot, hammaskirurgiaa ja laboratoriopalveluita.

Vastaanottotiloja ja toimintaa on kehitetty v. 2023–24 aikana (toimitilamuutokset, varustelu ja henkilöstön hyvinvointi). Kehittämistä jatketaan vuoden 2025 aikana yhteisvastaanoton toiminnan organisoinnilla (yhteiset säännöt ja ohjeet) sekä resurssien vakiinnuttamisella (uusi praktikkoeläinlääkärin virka).

Vastaava praktikkoeläinlääkäri / valvontaeläinlääkäri huolehtii, että kunnalle määrätyt työt ja valvontatehtävät toteutetaan eläinlääkintähuollon valvontaohjelman 2025–2028 mukaisesti.

Maaseututoimi 2025:

Maaseututoimi hoitaa Inarin ja Utsjoen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät yta-sopimusten mukaisesti sekä Ruokaviraston yhteistoiminta-alueen maksajavirastolle säätämät tehtävät ohjeiden ja määräysten mukaan. Vuoden 2024 aikana uudistettua viljelijöiden ja poronhoitajien Teams-ohjausta ja -neuvontaa jatketaan. Riistavahinkolain mukaisiin petovahinkotarkastuksiin varataan riittävät resurssit.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	204	157	179	13,89 %	182	185
Toimintakulut	- 743	- 780	- 869	11,44 %	- 830	- 857
Toimintakate	- 538	- 622	- 690	10,83 %	- 648	- 672

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TA2025
Ympäristöterveyshuollon tarkastukset (etl, tsl, tupl, aster) näytteet	161	125	150
Eläinlääkintähuollon käynnit	3 956	4 000	4 000
- Hyötyeläimet	295	300	300
- Lemmikit	3 661	3 700	3 700
- Valvontakäynnit	25	30	30
Maaseutuhallinnon tuki- ja korvauspäätökset (+lausunnot ja tarkastukset)	408	400	400

Talousarvion perustelut:

Elintarvikelaissa ja terveydensuojelulaissa määritellyille kohteille asetettu v. 2022 veroluonteinen valvonnan perusmaksu on lisännyt valvonnasta kertyviä maksutuottoja. Maksutuottojen määrä on tasaantunut vuosien 2023–24 aikana. Valvonnan riskiperusteisuuden (harventuneen valvontatiheyden) myötä vuosittaiset valvonnasta kertyvät maksutuotot (valvontamaksut) saattavat hieman pienentyä lähivuosien aikana. Myyntituottoja kertyy Utsjoen kunnan maksamista yhteistoimintaosuuksista sekä valtion maksamista valvontaeläinlääkärin virkatehtävistä. Määrä vaihtelee siis sen mukaan kuinka vastaavan praktikon kuukausittaiset tehtävät jakaantuvat (kunta/valtio).

Kunnaneläinlääkäreiden työsidonnaisuuden ja työn kuormittavuuden keventämiseksi lähemmäksi työehtosopimuksen suosituksia, vuodelle 2025 on esitetty neljättä praktikkoeläinlääkärin virkaa. Tämän vaikutus talousarvioon on esitetty perusteluineen toiminnallisissa muutoksissa.

Vastaanottoilojen varustelutasoa on nostettu mm. kuvantamis-, leikkaus- ja laboratoriolaitteilla. Laitehankintakuluja pyritään kattamaan ns. laitemaksuilla, jotka lisätään toimialan taksaan.

Toimitila- ja henkilöstömuutosten kokonaisvaikutus talousarvioon täsmentyy vuoden 2025 aikana.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kiertotalouden edistäminen	Elintarvikealan toimijoiden ohjaus ja neuvonta elintarvike- ja ruokahävikin vähentämiseksi.	Ohjaus- ja neuvontakäynnit, koulutus

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot	Ohjausta ja neuvontaa liha- ja kala-alan toimijoille sekä muille luonnontuotealan toimijoille paikallisen jatkojalostuksen kehittämiseksi. Ohjaus, neuvontaa ja säännöllistä valvontaa matkailukohteisiin. Porotalouden ja viljelijöiden neuvonta- ja ohjaus tuki- ja rahoitusasioissa.	Valvontakäyntien määrä

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Varmistetaan, että toimipisteissä on saamenkieliset opasteet.	

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Varmistetaan, että eläinlääkintähuollolla, terveysvalvonnalla ja maaseututoimella on riittävät resurssit ja asianmukaiset tilat lakisääteisten palveluiden tuottamiseen.	Uusi praktikkoeläinlääkärin virka Määrärahat riistavahinkotarkastajan rekrytointiin
Älykäs saavutettavuus	Opastetaan ja ohjataan kuntalaisia ja toimijoita sähköisten palveluiden käyttöön (mm. ajanvaraus, some, eri toimialojen sovellukset jne.). Kehitetään olemassa olevia sähköisiä palveluita.	

3.8 Ympäristönsuojelu

Toiminta-ajatus:

Ympäristönsuojelun viranomaispalvelut tuotetaan ostopalveluna Arktisen Lapin ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueelta.

Tehtävät:

Kunnille säädetyt ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot				0,00 %		
Toimintakulut		- 157	- 159	1,60 %	- 162	- 164
Toimintakate		- 157	- 159	1,60 %	- 162	- 164

Talousarvion perustelut:

Ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueiden kuntakohtaiset maksuosuudet määräytyvät asukaslukujen suhteessa.

3.9. Kohderahoitteen tehtävän käyttötalousosa

Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, jotka ovat sekä käyttötalouden että investointien osalta sidottu tuloarvioin ja määrärahoihin talousarvioon sekä tehtäviin, joiden menoihin ja tuloihin ei rahoituseriä lukuun ottamatta osoiteta määrärahaa tai tuloarvioita. (Kuntaliitto 2016.)

Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksiköissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista. (Kuntaliitto 2016.)

Kohderahoitteen tehtävän käyttötalousosassa esitetään tehtävän palvelusuunnitelman kuvaus, tehtävän tavoitteet ja niiden toteutumista mittaavat tunnusluvut, tehtävän tulosbudjetti ja tehtävän kokonaiskustannukset.

3.9.1 Kalatalouden kehittämisrahasto

Toiminta-ajatus:

Rahaston keskeisenä tavoitteena on huolehtia rahaston varojen tuotolla kunnan ja valtion (MMM) 16.12.2008 allekirjoitetun sopimuksen toteuttamisesta ja toissijaisesti Inarin kalatalouden kehittämisestä ja hoidosta. Rahaston menot sopeutetaan tuloihin.

Rahaston erityistavoitteet

1. Kalatalouden kehittämisvarat on eriytetty kunnan varoista. Osa varoista on sijoitettu Inarin kalanviljelylaitokseen ja lainattu Inergia Oy:lle Inarin Lapin Vesi Oy:n osakkeiden ostoon. Muutoin sijoitettujen varojen hoito on kilpailutettu. Tavoitteena on saada sijoitetuille varoille vähintään kolmen prosentin tuotto.
2. Kalatalouden kehittäminen rahoitetaan rahaston varoilla ja niistä saatavilla tuotoilla.
3. Rahaston toiminta sopeutetaan käytettävissä oleviin varoihin ja niistä saataviin tuottoihin.
4. Rahaston käytännön tehtävät toteutetaan kuntakonsernin omana työnä.

Tehtävät:

Rahaston tehtävä on Inarin kunnan ja maa- ja metsätalousministeriön välisen sopimuksen mukaisesti kehittää alueen kalataloutta ja vesistöjen muuta käyttöä. Rahasto huolehtii käytettävissä olevien varojensa rajoissa kalankäsittelytilojen ja jäähileasemien ylläpidosta ja kehittämisestä, kalanpoikasten istutuksista sekä tutkimus- ja kehittämishankkeista. Rahasto saa tuottoa sijoitetusta n. 4,4 milj. euron pääomasta. Kalanviljelylaitokseen on sijoitettu varoja n. 1,9 milj. euroa. Laitos on edelleen vuokrattu Luonnonvarakeskukselle (Luke) 20 vuodeksi ja vuokra 8 %:n pääomasta. Vuokrasopimus päättyy vuoden 2030 alussa. Inarin kunta maksaa korkoa liittyen Kalatalousrahaston maksamaan Inarin kalanviljelylaitoksen vesi- ja viemäri liittymismaksuun. Kalatalousrahasto on maksanut aikanaan Inarin kalanviljelylaitoksen vesi- ja viemäri liittymismaksun 122 000 euroa. Vuonna 2012 on sovittu, että kunta maksaa em. pääomalle korkoa samoin perustein kuin RKTLL (nyk. Luke) maksaa tuottoa kalanviljelylaitokseen sijoitetulle pääomalle eli 8 %. Inergia Oy:lle on lainattu n. 1,2 milj. euroa Inarin Lapin Vesi Oy:n osakkeiden ostoon (kunnanhallituksen päätös 4.9.2023 § 170: laina muutettu kuuden vuoden tasalyhenteiseksi lainaksi, lyhennys 200 000 euroa/vuosi, (12 kk euribor+1,2 % marginaali). Loput n. 1,3 milj. euroa on sijoitettu Elite Alfred Berg Oy:n kautta.

Rahastolla on hallitus, johon kuuluu kunnan edustajien lisäksi edustajat Maa- ja metsätalousministeriöstä, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, Metsähallituksesta, Luonnonvarakeskuksesta, Inarin kalatalousalueelta ja Saamelaiskäräjiltä. Lisäksi kunnanhallitus on 2.9.2019 päättänyt, että hallituksen kokouksiin kutsutaan asiantuntijajäseneksi läsnäolo- ja puheoikeudella kaupallisten kalastajien edustaja.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	222	218	229	5,03 %	232	236
Toimintakulut	- 341	- 260	- 272	4,53 %	- 271	- 275
Toimintakate	- 119	- 42	- 43	1,94 %	- 38	- 39

Talousarvion perustelut:

Rahasto huolehtii käytettävissä olevien varojensa rajoissa kalankäsittelytilojen ja jäähileasemien ylläpidosta ja kehittämisestä, kalanpoikasten istutuksista sekä tutkimus- ja kehittämishankkeista. Rahaston menot sopeutetaan tuloihin. Menot katetaan Inarin kunnan kalatalouden kehittämisrahaston säännön mukaisesti rahaston tuotolla ja muilla tarkoitukseen saatavilla varoilla, Inarin kalanviljelylaitoksen vuokralla ja sijoitusten tuotolla sekä tarvittaessa rahastoa purkamalla.

Menot ovat yhteensä 271 524 euroa. Ostoissa suurin menoerä on energian osto, johon varataan n. 150 000 euroa. Rahaston ja Inarin Kiinteistöt Oy:n välisen sopimuksen kustannuksiin varataan rakennusten, alueiden sekä koneiden ja kaluston rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin n. 50 000 euroa. Pieniä, alle 10 000 euron, ylläpitäviä kunnossapito yms. toimenpiteitä on mahdollista tehdä talousarvion puitteissa. Palkkakustannukset sisältävät luottamushenkilöiden palkkiot. Liiketoiminnan muut kulut koostuvat maa-alueiden ja toimitilojen vuokrista. Kuluihin sisältyy myös Inarin kalanviljelylaitoksen käyttökustannukset siltä osin, kun ne kuuluvat rahastolle. Poistot on arvioitu ensi vuonna olevan n. 86 300 euroa.

Hallintosäännön mukaan rahasto kuuluu kunnanhallituksen alaiseen hallinto-osastoon. Rahastolla ei ole omaa henkilöstöä. Kalatalouden kehittämisrahaston elinkeinollinen toiminta kuuluu elinvoimajaoston tehtäviin ja toimivaltaan.

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kiertotalouden edistäminen	Edistetään raaka-aineiden tehokasta hyödyntämistä	Kaupallisten kalastajien määrän kehittyminen

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot	Inarin kalatalouden kehittäminen ja kalatuotteiden jalostusasteen nostaminen	Kalankäsittelylaitosten käyttäjämäärä Paikallisten kalatuotteiden määrän kehittyminen

Talous (€)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	222 249	217 845	228 803	5,03 %	232 235	236 415
Myyntituotot	9 437	5 150	5 283	2,58 %	5 362	5 459
Maksutuotot	30 142	29 870	33 528	12,25 %	34 031	34 643
Tuet ja avustukset	3 617	0	0	0,00 %	0	0
Muut toimintatuotot	179 052	182 825	189 992	3,92 %	192 842	196 313
Toimintakulut	-340 788	-259 751	-271 524	4,53 %	-270 529	-275 405
Henkilöstökulut	-320	-311	-332	6,75 %	-344	-357
Palvelujen ostot	-115 070	-82 400	-91 376	10,89 %	-88 687	-90 283
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-197 419	-173 040	-178 800	3,33 %	-180 467	-183 715
Muut toimintakulut	-27 979	-4 000	-1 016	-74,60 %	-1 031	-1 050
Toimintakate	-118 539	-41 906	-42 721	1,94 %	-38 294	-38 990
Rahoitustuotot- ja kulut	95 088	62 760	134 760	114,72 %	134 760	134 760
Korkotuotot	73 864	34 760	34 760	0,00 %	34 760	34 760
Muut rahoitustuotot	118 188	28 000	100 000	257,14 %	100 000	100 000
Muut rahoituskulut	-96 963	0	0	0,00 %	0	0
Vuosikate	-23 451	20 854	92 039	341,35 %	96 466	95 770
Poistot ja arvonalentumiset	-94 002	-80 000	-86 300	7,88 %	-87 300	-84 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-94 002	-80 000	-86 300	7,88 %	-87 300	-84 500
Tilikauden tulos	-117 453	-59 146	5 739	-109,70 %	9 166	11 270
Tilikauden yli/alijäämä	0	0	0	0,00 %	0	0

3.9.2 Saariselän kehittämisrahasto

Toiminta-ajatus:

Toiminnan sisältö on määritelty valtuuston 27.3.2014 hyväksymässä säännössä: Rahaston tarkoituksena on Inarin kunnan ja Metsähallituksen Laatumaaan välisen sopimuksen 29.11.2011 kohdan 6 mukaisesti; kiinteistökehityksen aikaansaamat nettotuotot kunta sitoutuu käyttämään Saariselän laskettelu - ja hiihto - olosuhteiden sekä Saariselän kehittämiseen. Rahaston tarkoituksena on vastata ensi vaiheessa Saariselän rinnealueen asemakaavan kunnallistekniikan toteutuksen rahoituksesta.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	562	80	250	212,50 %	250	250
Toimintakulut	- 69	- 52	- 71	38,10 %	- 72	- 73
Toimintakate	493	29	179	527,65 %	178	177

Talousarvion perustelut:

Saariselän kehittämisrahaston tuotto-odotus perustuu Inarin kunnan ja Metsähallituksen Laatumaaan välisiin maankäyttökorvaussopimuksiin tai vastaaviin Saariselkään liittyviin sopimuksiin. Saariselän kiinteistökaupan kehittyminen vaikuttaa merkittävästi Saariselän kehittämisrahaston taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Investointihankkeet koko suunnittelukaudelle selvitetään tämän asiakirjan investointiosassa.

Talous (€)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	561 747	80 000	250 000	212,50 %	250 000	250 000
Muut toimintatuotot	561 747	80 000	250 000	212,50 %	250 000	250 000
Toimintakulut	-68 752	-51 500	-71 120	38,10 %	-72 187	-73 486
Palvelujen ostot	-53 953	-51 500	-71 120	38,10 %	-72 187	-73 486
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 799	0	0	0,00 %	0	0
Toimintakate	492 995	28 500	178 880	527,65 %	177 813	176 514
Rahoitustuotot- ja kulut	-4 526	-5 000	0	-100,00 %	0	0
Korkokulut	-4 526	-5 000	0	-100,00 %	0	0
Vuosikate	488 469	23 500	178 880	661,19 %	177 813	176 514
Poistot ja arvonalentumiset	-242 256	-206 000	-150 000	-27,18 %	-160 000	-130 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-242 256	-206 000	-150 000	-27,18 %	-160 000	-130 000
Tilikauden tulos	246 213	-182 500	28 880	-115,82 %	17 813	46 514
Tilikauden yli/alijäämä	246 213	-182 500	28 880	-115,82 %	17 813	46 514

3.9.3 Tilapalvelu liikelaitos

Toiminta-ajatus:

Tilapalvelu liikelaitos tuottaa hallintokuntien toimintojen tarpeisiin soveltuvia kohtuuhintaisia toimitiloja. Inarin Kiinteistöt Oy tuottaa Tilapalvelun rakennuksiin kiinteistö- ja laitoshuollon palvelut Inarin Kiinteistöt Oy:n ja Tilapalvelun välisen palvelusopimuksen mukaisesti, jota päivitetään tarvittaessa. Tilapalvelu liikelaitos pyrkii tehostamaan kiinteistöjen käyttöasteita yhdessä käyttäjien kanssa ja pyrkimään eroon vajaalla käytöllä olevista tiloista.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	4 154	4 360	7 541	72,95 %	7 592	7 737
Toimintakulut	- 4 180	- 3 829	- 6 497	69,69 %	- 6 541	- 6 681
Toimintakate	- 26	532	1 044	96,44 %	1 051	1 056

Talousarvion perustelut:

Peruskunnalle, Lapin hyvinvointialueelle ja Pohjois-Lapin Ruoka Oy:lle vuokrattujen tilojen vuokriin sisältyvät energian, veden, jätehuollon, vakuutusten sekä rakennusten ja alueiden kunnossapidon lisäksi laitoshuolto kiinteistökohtaisesti sovitun mitoituksen mukaan, kiinteistöhoito- ja talonmiespalvelut sopimuksen mukaan sekä pääomakustannukset. Vuokratuloja ja käyttömenoja vuodelle 2025 nostaa huomattavasti (>70 %) uusien leasing-rahoitteisten koulujen siirtyminen Tilapalvelun tavanomaiseen vuokravälitykseen ja leasingvuokrien siirtyminen sivistystoimelta Tilapalvelulle. Energia- ja kiinteistöhoitokulut nousevat hieman, ei kuitenkaan yli indeksikorotuksen.

Talous (€)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	4 154 116	4 360 207	7 541 143	72,95 %	7 592 108	7 736 776
Myyntituotot	65 222	61 577	62 806	2,00 %	325 579	331 439
Maksutuotot	129	0	0	0,00 %	0	0
Tuet ja avustukset	501	0	0	0,00 %	0	0
Muut toimintatuotot	4 088 264	4 298 630	7 478 337	73,97 %	7 266 529	7 405 337
Toimintakulut	-4 180 032	-3 828 563	-6 496 761	69,69 %	-6 540 897	-6 680 533
Henkilöstökulut	-177 542	-183 319	-197 417	7,69 %	-205 272	-212 867
Palvelujen ostot	-2 364 185	-2 003 878	-2 140 548	6,82 %	-4 743 493	-4 846 876
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 188 887	-1 177 578	-1 376 229	16,87 %	-1 129 900	-1 150 238
Muut toimintakulut	-449 418	-463 788	-2 782 567	499,97 %	-462 232	-470 552
Toimintakate	-25 915	531 644	1 044 382	96,44 %	1 051 211	1 056 243
Rahoitustuotot- ja kulut	-110 897	-80 000	-153 366	91,71 %	-122 142	-111 805
Muut rahoitustuotot	1 459	0	0	0,00 %	0	0
Korkokulut	-112 319	-80 000	-153 366	91,71 %	-122 142	-111 805
Muut rahoituskulut	-37	0	0	0,00 %	0	0
Vuosikate	-136 812	451 644	891 016	97,28 %	929 069	944 438
Poistot ja arvonalentumiset	-1 270 259	-820 000	-1 000 000	21,95 %	-850 000	-800 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-804 329	-820 000	-900 000	9,76 %	-850 000	-800 000
Arvonalentumiset	-465 930	0	-100 000	0,00 %	0	0
Tilikauden tulos	-1 407 071	-368 356	-108 984	-70,41 %	79 069	144 438
Tilikauden yli/alijäämä	-1 407 071	-368 356	-108 984	-70,41 %	79 069	144 438

4. TULOSLASKELMA

4.1 Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit

Talousarvio ja -suunnitelma on valmisteltu seuraavien veroprosenttien pohjalta:

Tuloveroprosentti v. 2025 on 6,40.

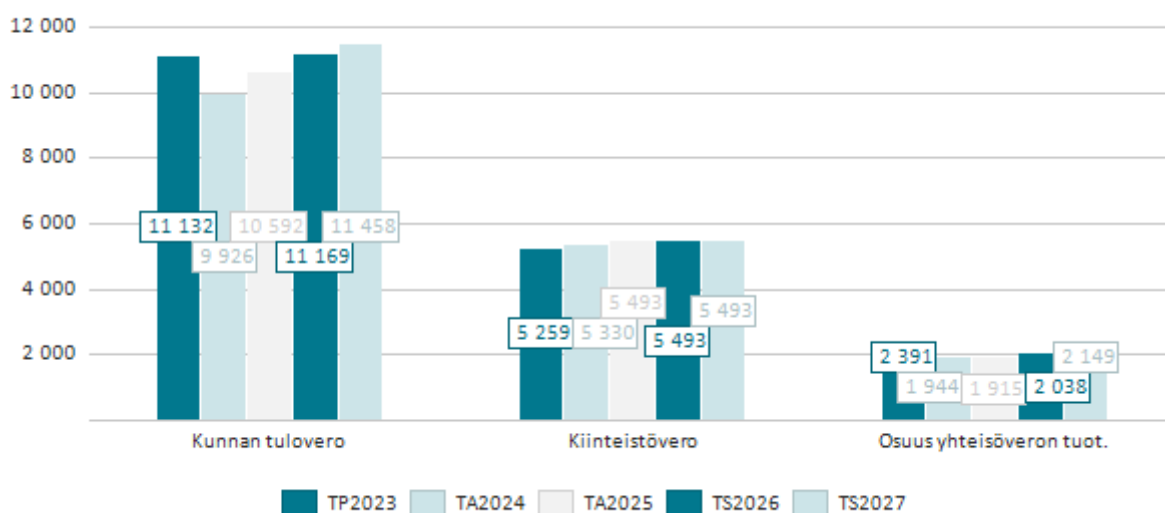
Kiinteistöveroprosentit v. 2025:

1. yleinen kiinteistöveroprosentti, rakennukset 1,35 %, maa-alueet 1,35 %
2. vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,55 %
3. muiden kuin vakituisten asuntojen veroprosentti 1,15 %
4. rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 %
5. yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %
6. voimalaitosrakennuksen veroprosentti on yleinen kiinteistöveroprosentti

Verotuloja arvioidaan ensi vuonna kertyvän kaikkiaan n. 18 milj. euroa. Kunnallisveroa (ansio- ja pääomaverotuloa) arvioidaan kertyvän n. 10,6 milj. euroa. Yhteisöveroa arvioidaan saatavan n. 1,9 milj. euroa. Kiinteistöveroa saataneen saman verran kuin kuluvana vuonna eli n. 5,5 milj. euroa.

Talous (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Verotulot	18 783	17 200	18 000	4,65 %	18 700	19 100
Kunnan tulovero	11 132	9 926	10 592	6,71 %	11 169	11 458
Kiinteistövero	5 259	5 330	5 493	3,06 %	5 493	5 493
Osuus yhteisöveron tuot.	2 391	1 944	1 915	-1,49 %	2 038	2 149

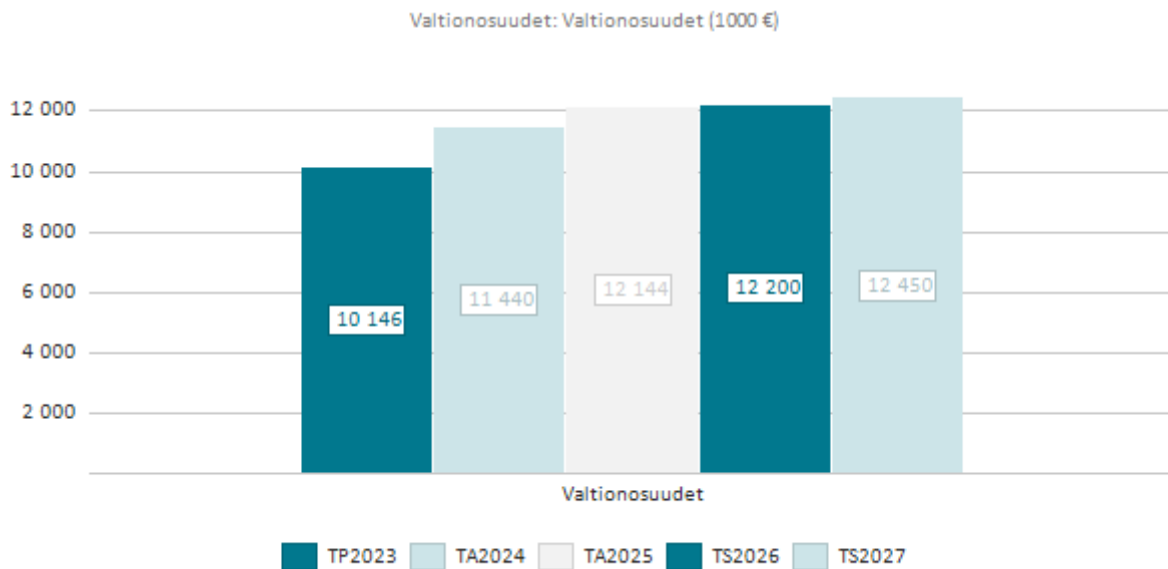
Kunnan tulovero, Kiinteistövero, Osuus yhteisöveron tuot.: Kunnan tulovero, Kiinteistövero, Osuus yhteisöveron tuot. (1000 €)

4.2 Valtionosuudet

Valtionosuuksia arvioidaan Kuntaliiton mukaan Inarissa kertyvän ensi vuodelle n. 12,1 milj. euroa. Kuluvalle vuodelle valtionosuuksia on arvioitu saatavan n. 11,4 milj. euroa. Lopulliset päätökset vuoden 2025 valtionosuusrahoituksesta saadaan perinteisesti joulukuun lopussa. Vuoden 2025 valtionosuuksiin sisältyy TE –palveluiden siirtyminen kunnan järjestettäväksi.

Valtionosuudet (1 000 €)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Valtionosuudet	10 146	11 440	12 144	6,15 %	12 200	12 450
Peruspalveluiden valtionosuus	9 780	11 440	12 144	6,15 %	12 200	12 450
Valtionosuuden tasaus	- 38			0,00 %		
Muut valtionosuudet	- 755			0,00 %		
Verotulojen menetyksen korv.	1 159			0,00 %		

4.3 Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot ovat koko suunnittelukaudella keskimäärin n. 2 milj. euron tasolla. Rakennusten tasearvojen alakirjauksia on suunniteltu 100 000 euroa. Alle 10 000 euron hankintoja ei oteta poistopohjaan.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Tuloslaskelma ulkoinen, koko kunta

Talous (€)	TP 2023	MTA 2024	TA 2025	Muutos%	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	7 985 918	6 693 403	6 879 026	2,77 %	7 323 933	7 422 265
Myyntituotot	480 698	234 502	417 933	78,22 %	507 550	516 641
Maksutuotot	704 058	627 750	674 868	7,51 %	504 238	514 608
Tuet ja avustukset	2 548 524	2 593 381	2 392 635	-7,74 %	2 727 804	2 746 412
Muut toimintatuotot	4 252 638	3 237 770	3 393 590	4,81 %	3 584 341	3 644 604
Toimintakulut	-32 977 354	-33 241 767	-36 132 149	8,70 %	-37 183 574	-38 548 710
Henkilöstökulut	-15 788 297	-16 719 776	-17 064 328	2,06 %	-17 613 805	-18 281 059
Palvelujen ostot	-10 095 569	-9 773 995	-11 146 411	14,04 %	-13 131 755	-13 326 978
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 836 102	-2 767 295	-2 995 011	8,23 %	-2 076 725	-2 110 954
Avustukset	-1 056 445	-1 061 986	-668 100	-37,09 %	-302 355	-302 510
Muut toimintakulut	-3 200 941	-2 918 715	-4 258 299	45,90 %	-4 058 934	-4 527 209
Toimintakate	-24 991 436	-26 548 364	-29 253 123	10,19 %	-29 859 641	-31 126 445
Verotulot	18 782 604	17 200 000	18 000 000	4,65 %	18 700 000	19 100 000
Valtionosuudet	10 145 673	11 440 000	12 144 000	6,15 %	12 200 000	12 450 000
Rahoitustuotot- ja kulut	914 098	816 760	595 394	-27,10 %	1 034 958	1 051 945
Korkotuotot	177 221	134 760	180 000	33,57 %	180 000	180 000
Muut rahoitustuotot	1 010 725	878 000	600 000	-31,66 %	1 000 000	1 003 510
Korkokulut	-175 860	-185 000	-174 606	-5,62 %	-135 042	-121 565
Muut rahoituskulut	-97 989	-11 000	-10 000	-9,09 %	-10 000	-10 000
Vuosikate	4 850 939	2 908 396	1 486 271	-48,90 %	2 075 317	1 475 500
Poistot ja arvonalentumiset	-2 616 205	-1 792 707	-2 071 158	15,53 %	-1 781 419	-1 596 312
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 150 275	-1 792 707	-1 971 158	9,95 %	-1 781 419	-1 596 312
Arvonalentumiset	-465 930	0	-100 000	0,00 %	0	0
Tilikauden tulos	2 234 734	1 115 689	-584 887	-152,42 %	293 898	-120 812
Tilinpäätössiirrot	117 453	59 146	-5 739	-109,70 %	-9 166	-11 270
Rahastojen muutos	117 453	59 146	-5 739	-109,70 %	-9 166	-11 270
Tilikauden yli/alijäämä	2 352 187	1 174 835	-590 626	-150,27 %	284 732	-132 082

5. INVESTOINTIOSA

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Hanketavoitteet

Hankekohtaisissa tavoitemäärityksissä tulee selvittää, onko kyse uus-, laajennus- vai korvausinvestoinnista. Lisäksi tulee esittää, tavoitellaanko investoinnilla palvelutuotannon määrän lisäystä, palvelukyvyn parantamista vai tuotannon tehostamista. Investointituloissa tulee eritellä rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

INVESTOINTISUUNNITELMA 2025 - 2027

Kunnanhallitus

Maa-alueiden uushankinta	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Investoinnit netto	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000

Hanketavoitteet:

Maanhankintaan käytetään maanmyyntituottojen vastaava määrä.

Maa-alueiden myynti	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	150 000	150 000	150 000	150 000
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	0
Investoinnit netto	150 000	150 000	150 000	150 000

Hanketavoitteet:

Maanhankintaan käytetään maanmyyntituottojen vastaava määrä.

Taloudokumentointi	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-35 000	0	0	0
Investoinnit netto	-35 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

2024: Taloudokumenttien yhtenäistäminen ja modernisointi

Tiaisen sauna	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-15 000	0	0	0
Investoinnit netto	-15 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

2024: Saunarakennuksen kunnostus

Kunnanhallitus yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	150 000	150 000	150 000	150 000
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-200 000	-150 000	-150 000	-150 000
Investoinnit netto	-50 000	0	0	0

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Yritys- ja kehittämispalvelut				
Kylien pienet investointihankkeet	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-18 000	0	0
Investoinnit netto	0	-18 000	0	0
Hanketavoitteet:				
Mahdolliset kylien pienet investointihankkeet, kuntarahan omavastuuosuus 10 % julkisesta tuesta				
Yritys- ja kehittämispalvelut yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-18 000	0	0
Investoinnit netto	0	-18 000	0	0

Sivistyslautakunta				
Sevettijärven uusi koulu / ensikertainen kalustus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-80 000	0	0	0
Investoinnit netto	-80 000	0	0	0

Hanketavoitteet:
Siirto vuodelle 2024.

Inarin päiväkoti kalusto	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut		-100 000	0	0
Investoinnit netto	0	-100 000	0	0

Hanketavoitteet:
Suomen- ja saamenkielisen pk:n kalustus (Urbi ja kielipesät)

Ivalon päiväkoti kalusto	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-50 000	0	0	0
Investoinnit netto	-50 000	0	0	0

Hanketavoitteet:
Peruskaluston päivitys.

Kirjaston modernisointi 2024-2025	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-40 000	-30 000	0	0
Investoinnit netto	-40 000	-30 000	0	0

Hanketavoitteet:
Peruskaluston päivitys 2024, työskentelytila 2025

Ivalon kuntosalin välineistön päivittäminen	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-20 000	0	0	0
Investoinnit netto	-20 000	0	0	0

Hanketavoitteet:
Kuntosali välineistön päivitys.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Vapaa-aikatoimi, jäänhoitokoneen akut	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-10 000	0	0	0
Investoinnit netto	-10 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Jäänhoitokoneen vanhojen akkujen vaihto 2024

Ulkokuntoilulaitteet Jänkkavaara 2025	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-25 000	0	0
Investoinnit netto	0	-25 000	0	0

Hanketavoitteet:

ulkokuntoilulaitteet Jänkkavaara 2025

Sivistyslautakunta yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-200 000	-155 000	0	0
Investoinnit netto	-200 000	-155 000	0	0

Tekninen lautakunta

Budjetointikohde - kiinteät rak. ja laitteet / tekninen	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-783 730	-850 000	-1 200 000	0
Investoinnit netto	-783 730	-850 000	-1 200 000	0

Hanketavoitteet:

Eteläpään kaava-alue, pyörätie Saarineitamo, pyörätie Peräsaajo
asfaltointeja, katuvalaistusta, yleisten alueiden ehostusta

Nellimin satama	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-200 000	-300 000	-300 000
Investoinnit netto	0	-200 000	-300 000	-300 000

Hanketavoitteet:

Lisälaituri, uimapaikka 2025
yleissuunnitelman toteutus 2026

Inarin satama	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-200 000	-300 000	-300 000	0
Investoinnit netto	-200 000	-300 000	-300 000	0

Hanketavoitteet:

Valaistus, maatöitä vuonna 2025
vaihe 2 uimarannalta kylällepäin 2026
Pienvene/vierasvene -paikkojen siirto vuodelle 2025

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Mukkavuopajan virkistysalue	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	50 000	0	0	0
Investointikulut	-116 270		-100 000	0
Investoinnit netto	-66 270	0	-100 000	0

Hanketavoitteet:

2026 kuntorata ja maatrampoliinit

Inarin urheilualan kunnostus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-50 000	-50 000	0	0
Investoinnit netto	-50 000	-50 000	0	0

Hanketavoitteet:

Siltarakenteiden uusimista (kisat 2026)

Varavoimakone	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-80 000	0	0	0
Investoinnit netto	-80 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Jänkkävaaran ulkoilualan kunnostus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-250 000	-250 000	0
Investoinnit netto	0	-250 000	-250 000	0

Hanketavoitteet:

Suunnittelu käynnistetään liikuntapaikan kehittämisellä, uusitaan 2025 olemassa olevaan valaistusta

Moottorikelkat	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-69 000	0	0	0
Investoinnit netto	-69 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Moottorikelkat 3 kpl (kunnan ylläpitämät ladut, kelkka-reitit/-urat sekä valvottavat kohteet)

Mönkijä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-11 000	0	0	0
Investoinnit netto	-11 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Mönkijä päivittäiseen käyttöön

Inarin kuntoportaat	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-50 000	0	0	0
Investoinnit netto	-50 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Toteutetaan kuntoportaat Inarin Onnenkukulalle

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Ivalon urheilukentän WC	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-80 000	0	0
Investoinnit netto	0	-80 000	0	0

Hanketavoitteet:

Urheilukentän käyttäjille, konttityyppinen

Traktori	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-100 000	0	0
Investoinnit netto	0	-100 000	0	0

Hanketavoitteet:

Traktori joka soveltuu kunnossapitoon urheilu- ja liikuntapaikkojen kunnossapitoon sekä lisävarustein kesäajan tienpientareiden hoitoon

Näätämön WC	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-150 000	0	0
Investoinnit netto	0	-150 000	0	0

Hanketavoitteet:

WC yleiseen käyttöön Näätämön kylälle

Sevetin kävelyreitti	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0		0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	168 300	0	0
Investointikulut	0	-180 000	0	0
Investoinnit netto	0	-11 700	0	0

Hanketavoitteet:

Kävelyreitti Sevetin kylän asutuksen ja koulun välille, Leader hanke?

Veskoniemen sataman laituri	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-100 000	0	0
Investoinnit netto	0	-100 000	0	0

Hanketavoitteet:

Uusi laituri

Tervetuloa Inariin kyltit	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-40 000	0	0
Investoinnit netto	0	-40 000	0	0

Hanketavoitteet:

Inari 150-vuotisjuhla

Kevyenliikenteen silta Ivalojoen yli	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	350 000	0
Investointikulut	0	-100 000	-700 000	0
Investoinnit netto	0	-100 000	-350 000	0

Hanketavoitteet:

Vuonna 2025 toteutetaan ajantasainen suunnitelma ja kustannusarvio
Vuonna 2026 haetaan rahoitukseen avustusta ja käynnistetään toteutus

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Tekninen lautakunta yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	50 000	168 300	350 000	0
Investointikulut	-1 360 000	-2 400 000	-2 850 000	-300 000
Investoinnit netto	-1 310 000	-2 231 700	-2 500 000	-300 000

Ympäristöterveydenhuolto				
Eläinlääkäritalon kalustus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-30 000	0	0	0
Investoinnit netto	-30 000	0	0	0
Hanketavoitteet:				
Eläinlääkäritalon kalustus				

Ympäristöterveydenhuolto yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-30 000	0	0	0
Investoinnit netto	-30 000	0	0	0

Kalatalouden kehittämisrahasto				
Kalahallin laajennus, siirto vuodelta 2022	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	313 600	313 600	0	0
Investointikulut	-372 000	-330 000	0	0
Investoinnit netto	-58 400	-16 400	0	0
Hanketavoitteet:				
Hankkeen kustannukset jakaantuvat kahdelle vuodelle				
Rahoitusavustus siirretään vuodelle 2025				

Massakone	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	0
Investoinnit netto	0	0	0	0
Hanketavoitteet:				
Määrärahat poistettu vuodelta 2024.				

Pakastekontti	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	0
Investoinnit netto	0	0	0	0
Hanketavoitteet:				
Määrärahat poistettu vuodelta 2024.				

Inarin kalahallin kylmälaitteet	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-12 000	0	0	0
Investoinnit netto	-12 000	0	0	0
Hanketavoitteet:				
Inarin kalahallin kylmälaitteiden uusinta.				

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Inarin kalahallin perkuukone	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	36 000	52 000	0	0
Investointikulut	-60 000	-65 000	0	0
Investoinnit netto	-24 000	-13 000	0	0

Hanketavoitteet:

Perkuukoneen hankinta siirretään vuodelle 2025

Kalatalouden kehittämisrahasto yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	349 600	365 600	0	0
Investointikulut	-444 000	-395 000	0	0
Investoinnit netto	-94 400	-29 400	0	0

Tilapalvelu liikelaitos

Sääsuojahalli (Monitoimiareena 2025 ->)	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-10 000	0	0	0
Investoinnit netto	-10 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

2024 esiselvitys käynnistetty

Monitoimiareena	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-10 000	-50 000	-200 000
Investoinnit netto	0	-10 000	-50 000	-200 000

Hanketavoitteet:

2025 esiselvitys, 2026 hankeselvitys, 2027 toteutussuunnittelu

Kunnantalo	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-200 000	-10 000	-50 000	-200 000
Investoinnit netto	-200 000	-10 000	-50 000	-200 000

Hanketavoitteet:

2024: peruskorjauksen tutkimukset

2025 esiselvitys, 2026 hankeselvitys, 2027 toteutussuunnittelu, jos uudisrakennus (omalle kortille?)

Toimintakeskus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	-75 000
Investoinnit netto	0	0	0	-75 000

Hanketavoitteet:

2027: vesikaton uusiminen

Kirjasto	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	-75 000
Investoinnit netto	0	0	0	-75 000

Hanketavoitteet:

2027: vesikaton uusiminen (jos perusteellinen peruskorjaus/uudisrakennus 2006 esiselvitys 5000e, 2027 toteutussuunnittelu 70 000e)

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Inarin koulun lisätila B (Inarin suomenkielinen päiväkotiki 2025>)

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-200 000	0	0	0
Investoinnit netto	-200 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

2024: muutokset päiväkotikäyttöön (toteutuu osittain)

Inarin suomenkielinen päiväkotiki

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-100 000	0	0
Investoinnit netto	0	-100 000	0	0

Hanketavoitteet:

2025: muutokset päiväkotikäyttöön valmistuminen 3/2025

Budjetointikohde / korjausinv / pienet hankkeet

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-35 000	-55 000	-55 000	-55 000
Investoinnit netto	-35 000	-55 000	-55 000	-55 000

Hanketavoitteet:

2025: suunnittelemattomien hankkeiden investointimääräraha, voidaan käyttää myös siirtomäärärahana.

Inarin saamenkielinen päiväkotirakennus

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-2 900 000	-750 000	0	0
Investoinnit netto	-2 900 000	-750 000	0	0

Hanketavoitteet:

2024: toteutuu osittain

2025: valmistuminen 7/2025

Eläinlääkäritalo

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-95 000	0	0	0
Investoinnit netto	-95 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Sevettijärven monitoimitalo

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-1 500 000	0	0	0
Investoinnit netto	-1 500 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

2024: Sevettijärven uuden koulurakennuksen rakentaminen

Sevettijärven koulurakennus

	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-225 000	0	0
Investoinnit netto	0	-225 000	0	0

Hanketavoitteet:

2025: vesikaton uusiminen, julkisivumaalaus, rännivesijärjestelmä, muut korjaukset, aluevalaistus?

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Ivalon päiväkoti Eetuntie	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-50 000	0	0
Investoinnit netto	0	-50 000	0	0

Hanketavoitteet:

2025: piha-aidan uusiminen ja lisäparkkipaikat

Saariselän päiväkoti	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	-25 000	0	0
Investoinnit netto	0	-25 000	0	0

Hanketavoitteet:

2025: kota lähimetsään ja sääsuoja (varjopaikka) pihaan

Tilapalvelu liikelaitos yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-4 940 000	-1 225 000	-155 000	-605 000
Investoinnit netto	-4 940 000	-1 225 000	-155 000	-605 000

Saariselän kehittämisrahasto

Saariselän keh.rahasto / Maa-alueiden myynti	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	100 000	100 000	100 000
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	0
Investoinnit netto	0	100 000	100 000	100 000

Hanketavoitteet:

Maa-alueiden myynti

Saariselän kuutamoladun ja Prospektorin valaistus	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	15 000	0	0	0
Investointikulut	-315 000	0	0	0
Investoinnit netto	-300 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

valmis 2024

Kaunispään Loimurinne	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-300 000	-350 000	0	0
Investoinnit netto	-300 000	-350 000	0	0

Hanketavoitteet:

Kaunispään Huipun pohjoispuolen hotellikortteliin johtavan kadun rakentaminen, siirtyy 2024-> 2025

Trail Park Saariselkä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-87 750	-87 750	0	0
Investoinnit netto	-87 750	-87 750	0	0

Hanketavoitteet:

Hankkeen kuntaosuus 30 %, kahdelle vuodelle

Lähipyöreittejä Saariselälle.

Inarin kunta
Talousarvio 2025

Budjetointikohde - kiinteät rakenteet ja laitteet / Saariselkä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0			0
Investointikulut	0	-750 000	-750 000	-1 000 000
Investoinnit netto	0	-750 000	-750 000	-1 000 000

Hanketavoitteet:

Raitopolun infran saneeraus yhteistyössä Inarin Lapin Veden kanssa 2025

Viskitien rakentamisen käynnistäminen

Kiveliöntien ja Laanilantien linjaaminen 2026

Saariselän lumetusjärjestelmä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointikulut	-50 000	0	0	0
Investoinnit netto	-50 000	0	0	0

Hanketavoitteet:

Uusia lumetusputkia ja -letkuja

Saariselän keskustan infran kehittäminen	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	0	0	0
Investointien rahoitusosuudet	0	250 000	585 000	0
Investointikulut	0	-500 000	-1 170 000	0
Investoinnit netto	0	-250 000	-585 000	0

Hanketavoitteet:

Kiveliöntien jalankulku 2025

Itä- ja länsipuolen kaava-alueiden kevyen liikenteen väylä ja huoltotie yhteys, alikulku 2025-2026

Saariseläntien ja Lanilantien uudelleen linjaaminen

Saariselän kehittämisrahasto yhteensä	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot	0	100 000	100 000	100 000
Investointien rahoitusosuudet	15 000	250 000	585 000	0
Investointikulut	-752 750	-1 687 750	-1 920 000	-1 000 000
Investoinnit netto	-737 750	-1 337 750	-1 235 000	-900 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Investointituotot, omaisuuden myynti	150 000	250 000	250 000	250 000
Investointien rahoitusosuudet	414 600	783 900	935 000	0
Investointikulut	-7 926 750	-6 030 750	-5 075 000	-2 055 000
Investoinnit netto	-7 362 150	-4 996 850	-3 890 000	-1 805 000

6. RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA

Suunnittelukauden 2025–2027 nettoinvestointien määrä keskimäärin on n. 3,6 milj. euroa.

Ensi vuonna nettoinvestoinnit ovat n. 5,0 milj. euroa. Vuonna 2025 on varauduttu pitkäaikaisen lainanottoon 1 milj. euroa. Myös suunnitteluvuosille on suunniteltu lainanottoa 1 milj. euroa vuotta kohden. Lyhytaikaista korotonta tilapäislainaa on edellisten vuosien tapaan varauduttu antamaan mahdollisiin kylien kehittämiss-hankkeisiin yhteensä 0,2 milj. euroa. Kunnanhallitus voi erillispäätöksillä antaa tilapäislainoja mm. kylien EU-tai muihin hankkeisiin.

Suunnitelman mukaisia pitkäaikaisen lainan lyhennyksiä ensi vuonna on yhteensä n. 1,055 milj. euroa. Pitkäaikaisen lainan määrä ensi vuoden lopussa on n. 8,4 milj. euroa eli 1 183 €/asukas, mikä on edelleen reip-paasti alle valtakunnan tason. Manner-Suomessa vastaava tunnusluku oli vuoden 2023 tilinpäätöksessä kes-kimäärin 3 365 € / asukas. Inarin konsernin lainakanta vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli 6 322/asukas. Man-ner-Suomen vastaava luku oli keskimäärin 6 960 €/asukas. Leasingvuokravastuut kunnassa ovat korkealla tasolla, n. 38,6 milj. euroa. Tavoitteena on kunnan kassan pitäminen riittävän vahvana. Ensi vuonna kunnan maksuvalmiuden arvioidaan olevan n. 64 päivää. Maksuvalmiuden hoidon kannalta riittävänä voidaan pitää noin kahden viikon kassan riittävyttä.

Tunnusluku lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun. Hyvä, kun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun arvo on 1–2. Jos arvo on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Ensi vuonna Inarin lainanhoitokatteen tunnusluku on 1,35.

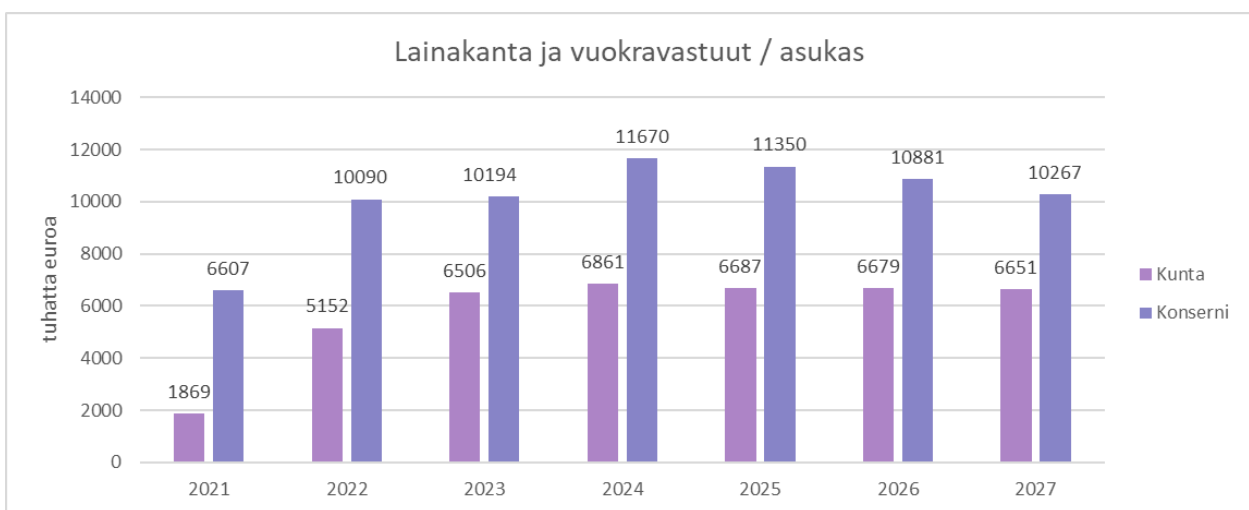
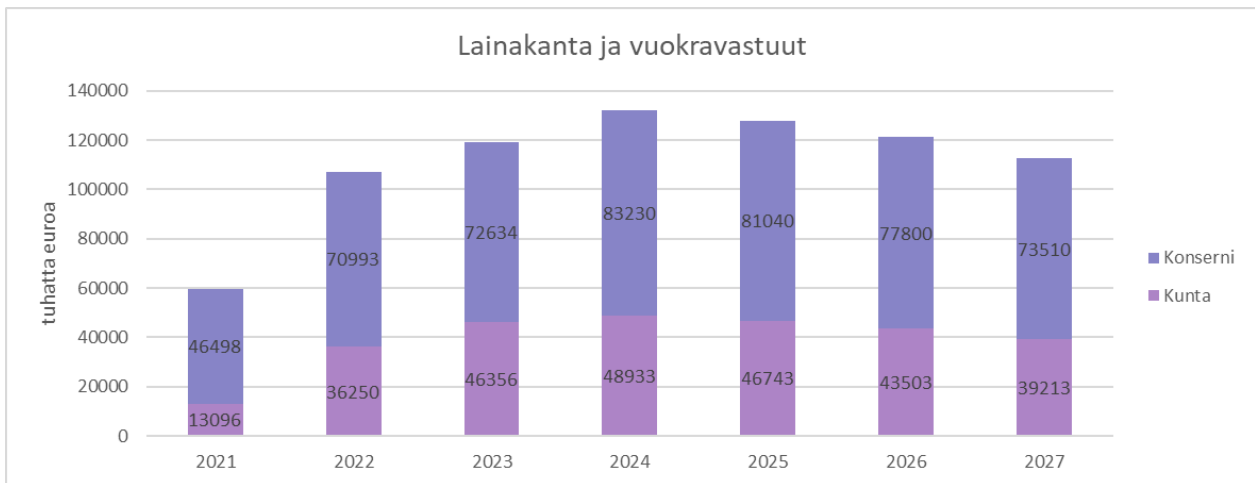
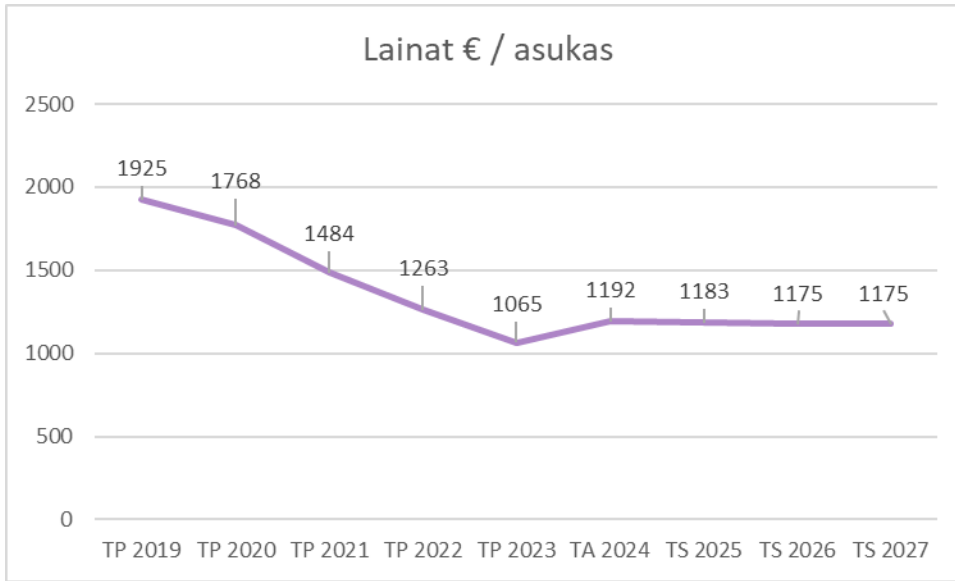
Inarin kunta
Talousarvio 2025

INARIN KUNTA					
Rahoituslaskelma 2025-2027	2023 tp	2024 ta	2025 ts	2026 ts	2027 ts
	€	€	€	€	€
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 850 939	2 908 397	1 486 270	2 075 316	1 475 499
Peruskunta	4 522 732	2 412 398	324 335	871 969	258 777
Tilapalvelu liikelaitos	-136 812	451 644	891 016	929 068	944 438
Kalatalouden kehittämisrahasto	-23 451	20 855	92 039	96 466	95 770
Saariselän kehittämisrahasto	488 469	23 500	178 880	177 813	176 514
Satunnaiserät					
Tulorahoituksen korjauserät	-989 871				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 994 100	-7 926 750	-6 030 750	-5 075 000	-2 055 000
Peruskunta	-2 566 024	-1 790 000	-2 723 000	-3 000 000	-450 000
Tilapalvelu liikelaitos	-268 197	-4 940 000	-1 225 000	-155 000	-605 000
Kalatalouden kehittämisrahasto	-104 895	-444 000	-395 000	0	0
Saariselän kehittämisrahasto	-54 983	-752 750	-1 687 750	-1 920 000	-1 000 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	414 600	783 900	935 000	0
Peruskunta	0	50 000	168 300	350 000	0
Tilapalvelu liikelaitos	0	0	0	0	0
Kalatalouden kehittämisrahasto	0	349 600	365 600	0	0
Saariselän kehittämisrahasto	0	15 000	250 000	585 000	0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luov.tulot	1 112 429	150 000	250 000	250 000	250 000
Peruskunta	642 181	150 000	150 000	150 000	150 000
Saariselän kehittämisrahasto	470 248	0	100 000	100 000	100 000
Tilapalvelu liikelaitos	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 979 396	-4 453 753	-3 510 580	-1 814 684	-329 501
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset	-41 312				
Antolainasaamisten vähennykset	893 852	400 000	400 000	400 000	400 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	2 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Peruskunta	0	1 000 000	0	0	0
Tilapalvelu liikelaitos	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Saariselän kehittämisrahasto					
Lyhytaik.lainojen lisäys peruskunta					
Pitkäaik.lainojen vähennys	-1 297 736	-1 092 142	-1 055 094	-1 040 000	-990 000
Peruskunta	-432 808	-316 686	-390 000	-390 000	-390 000
Tilapalvelu liikelaitos	-682 328	-592 856	-665 094	-650 000	-600 000
Saariselän kehittämisrahasto	-182 600	-182 600	0	0	0
Lyhytaik. lainojen muutos	313 546				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	-501				
Vaihto-omaisuuden muutos	0				
Saamisten muutos	553 110	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Korottomien velkojen muutos	-2 747 235				
Rahoituksen rahavirta	-2 326 275	1 107 858	144 906	160 000	210 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-346 879	-3 345 895	-3 365 674	-1 654 684	-119 501
Lainakannan muutos					
Lainakanta 31.12.	7 590 917	8 498 775	8 443 681	8 403 681	8 413 681
Asukkaita 31.12.	7 125	7 132	7 140	7 150	7 160
KUNTALAINA €/ASUKAS	1 065	1 192	1 183	1 175	1 175
Kassavarat 1.1.	12 790 781	12 443 902	9 098 007	5 732 333	4 077 649
Kassavarat 31.12.	12 443 902	9 098 007	5 732 333	4 077 649	3 958 148
Kassan riittävyys, pv	122	102	64	47	51
Lainanhoitokate	3,40	2,42	1,35	1,88	1,44

Inarin kunta
Talousarvio 2025

PITKÄAIK. LAINAT	PERUSKUNTA	TILAPALVELU	SAARISELÄN KEHITT.RAH.	KOKO KUNTA YHTEENSÄ	Asukkaita	per/as €/as
2024 - 2027						
TP 2018	3 942 206	6 400 742	2 775 600	13 118 548		1 899
TP 2019	3 160 888	7 526 454	2 593 000	13 280 342		1 925
TP 2020	3 154 890	8 250 073	730 400	12 135 363		1 768
TP 2021	2 343 892	7 510 302	547 800	10 401 994		1 484
TP 2022	1 739 494	6 783 959	365 200	8 888 653		1 263
TP 2023	1 306 686	6 101 631	182 600	7 590 917		1 065
v. 2024						
*lyhennykset 2024	-316 686	-592 856	-182 600	-1 092 142		
*lainanotto 2024	1 000 000	1 000 000		2 000 000		
31.12.2024	1 990 000	6 508 775	0	8 498 775	7132	1 192
v. 2025						
*lyhennykset 2025	-390 000	-665 094		-1 055 094		
*lainanotto 2025		1 000 000		1 000 000		
31.12.2025	1 600 000	6 843 681	0	8 443 681	7140	1 183
v. 2026						
*lyhennykset 2026	-390 000	-650 000		-1 040 000		
*lainanotto 2026		1 000 000		1 000 000		
31.12.2026	1 210 000	7 193 681	0	8 403 681	7150	1 175
v. 2027						
*lyhennykset 2027	-390 000	-600 000		-990 000		
*lainanotto 2027		1 000 000		1 000 000		
31.12.2027	820 000	7 593 681	0	8 413 681	7160	1 175

Inarin kunta
Talousarvio 2025

7. HENKILÖSTÖOHJELMA

	Lukumäärä				
	TP2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KUNNANHALLITUS					
kunnanjohtaja	1	1	1		
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	1	1	1	1	1
HALLINTO-OSASTO					
hallintojohtaja	1	1	1		
viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö	1	1	1		
tiedonhallinnan asiantuntija	1	1	1		
talouspäällikkö	1	1	1		
taloussuunnittelija	1	1	1		
hallintosihtööri	1	1	1		
toimistosihtööri	3	2	2		
hyvinvointikoordinaattori	1	1	1		
atk-päällikkö	1	1	1		
harjoittelija (3 kk)					
YRITYS- JA KEHITTÄMISPALVELUT					
kehitysjohtaja	1	1	1		
kehittämiskoordinaattori	1	1	1		
yrittäneuvoja	1	1	1		
hankekoordinaattori	1	1	1		
HALLINTO-OSASTO YHTEENSÄ	15	14	14	14	14
SIVISTYSOSASTO					
sivistysjohtaja	1	1	1		
hallintosihtööri	1	1	1		
toimistosihtööri	1	1	1		
Yhteensä	3	3	3	3	3
ksm-hanke					
Projektipäällikkö määräaikainen 31.8.2026 asti			1	1	
Projektityöntekijä määräaikainen 31.8.2026 asti			1	1	
Yhteensä			2	2	
Perusopetus					
rehtori	1,5	1,5	1,5		
apulaisrehtori	0,5	0,5	0,5		

*Inarin kunta
Talousarvio 2025*

toimistos sihteeri	2,5	2,5	2,5		
opettajaviran haltija	69	69	69		
joista inarinsaamenkielisessä ja inarinsaamen kielen opetuksessa	6	6	7		
joista koltansaamenkielisessä ja koltansaamen kielen opetuksessa	1	1	2		
joista pohjoissaamenkielisessä ja pohjoissaamenkielen opetuksessa	8	9	9		
tuntiopettaja (päätoiminen)	1	1	1		
joista pohjoissaamenkielisessä ja pohjoissaamenkielen opetuksessa	1	1	1		
koulunkäynninohjaaja	14	14	14		
virastomestari (poistuu 2025)	1	1			
Yhteensä	89,5	89,5	88,5	85,5	85,5
Tilapäinen määräaikainen henkilöstö					
tuntiopettaja (päätoiminen)	6	7	6		
* joista inarinsaamenkielisessä ja inarinsaamen kielen opetuksessa	2	3	3		
joista koltansaamenkielisessä ja koltansaamen kielen opetuksessa		2	1		
*joista pohjoissaamenkielisessä ja pohjoissaamen kielen opetuksessa	1	2	2		
koulunkäynninohjaaja	4,5	4	4		
Lukio					
rehtori	0,5	0,5	0,5		
apulaisrehtori	0,5	0,5	0,5		
toimistos sihteeri	0,5	0,5	0,5		
opettajaviran haltija	8	8	8		
Yhteensä	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Kansalaisopisto					
rehtori	1	1	1		
opettajaviran haltija	1	1	1		
suunnittelijaopettaja	1	1	1		
tuntiopettaja (päätoiminen)	5	4	4		
Yhteensä	8	7	7	7	7

*Inarin kunta
Talousarvio 2025*

Kirjasto

kirjastotoimen johtaja	1	1	1		
kirjastonhoitaja	2	2	2		
kirjastovirkailija	3	3	3		
kuljettajavirkailija	1	1	1		
hanketyöntekijä (määräaikainen)			2	2	
Yhteensä	7	7	7	7	7

Kulttuuritoiminta

kulttuurisihteeri	1	1	1		
kulttuurituottaja (määräaikainen)			1	1	
Yhteensä	1	1	1	1	1

Vapaa-aikatoimi

vapaa-aikasihteeri	1	1	1		
erityisliikunnanohjaaja	1	1	1		
liikunnanohjaaja *vakinaistettu	0	1	1		
uinninvalvojauimaopettaja	1	1	1		
liikuntapaikkojen hoitaja	1,6	2	3		
nuoriso-ohjaaja	2	2	2		
viestintäpajan toiminnanohjaaja	1	1	1		
etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1		
työpajaohjaaja	1	1	1		
HSM- hanketyöntekijä (määräaikainen)	1,4	1	1	1	
koulunuorisotyöntekijä (määräaikainen hanke)			1		
Yhteensä	9,6	10	12	12	12
*määräaikainen liikunnanohjaaja vakinaistettu	1				

Varhaiskasvatus

varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1		
varhaiskasvatusyksikön johtaja	1	1	1		
varh.kasv. erityisopettaja	1	1	1		
toimistos sihteeri	2	2	2		

Päiväkodit

päiväkodinjohtaja	3	3	3		
varh.kasv. opettaja	15	15	15		
varh.kasv. Erityisopettaja	2	2	2		
varh.kasv. Sosionomi	1	1	1		

Inarin kunta
Talousarvio 2025

ryhmäavustaja*	4	0	0		
ryhmäohjaaja*		4	4		
*nimikkeen muutos 1.1.2024					
lastenhoitaja	21	24	26		
joista 2 pohj.saamenkiel. pk.ryhmässä					
päiväkotiapulainen	1	1	1		
joista 0,5 pohj.saamenkiel.pk.ryhmässä					
keittäjä-päiväkotityöntekijä	1	1	1		
varh.kasv. Sosionomi määräaikainen (hanke 2026 loppuun)		1	1		
Perhepäivähoito ja kielipesät					
perhepäivähoitaja	11	8	8		
joista 1 koltansaamen kielipesässä					
lastenhoitaja	13	13	13		
joista 8 Inarinsaamen kielipesässä ja 3 koltansaamen kp					
varhaiskasvatuksen opettaja	2	2	2		
joista 1 inarinsaamen kielipesässä					
Varhaiskasvatus yhteensä	79	79	81	81	79
SIVISTYSOSASTO YHTEENSÄ	206,6	206	209	206	192

TEKNINEN OSASTO

TP2023 TA 2024 TA 2025 TS 2026 TS 2027

Hallinto

tekninen johtaja	1	1	1		
hallintosihteeri	1	1	1		
toimistosihteeri*	1	0	0		
suunnitteluavustaja*			1		
Yhteensä	3	2	3	3	3

* suunnitteluavustaja osoitetaan teknisen hallintoon

Rakennusvalvonta

rakennustarkastaja*	1	1	2		
tarkastusinsinööri*	1	1	0		
lupasihteeri	1	1	1		
suunnitteluinsinööri	0,5	0	0		
Yhteensä	3,5	3	3	3	3

*tarkastusinsinööri muutettu toiseksi rakennustarkastajaksi

Yhdyskuntasuunnittelu

kaavoitusinsinööri	1	1	1		
mittausinsinööri	1	1	1		

*Inarin kunta
Talousarvio 2025*

kaavasuunnittelija	2	2	2		
suunnitteluavustaja*		1			
ympäristösuunnittelija**			1		
Yhteensä	4	5	5	5	5

* suunnitteluavustaja osoitetaan teknisen hallintoon

**uusi ympäristösuunnittelija

Yhdyskuntarakentaminen

maanrakennusmestari	1	1	1		
reittimestari	1	1	1		
suunnitteluinsinööri	0,5	1	0		
kunnossapitoinsinööri	1	1	1		
varastonhoitaja-työvalmentaja	1	1	1		
kunnossapitotyöntekijä	7	7	9		
Yhteensä	11,5	12	13	12	12

Ympäristöterveydenhoito

Inari ja Utsjoki v. 2008-isäntäkuntana Inari

vastaava praktikko eläinlääkäri		1	1		
eläinlääkäri	4	3	4		
terveydensuojelutarkastaja	2	2	2		

Maaseututoimi

maataloussihteeri	1	1	1		
Yhteensä	7	7	8	7	7

TEKNINEN OSASTO YHTEENSÄ	29	29	32	30	30
---------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

TILAPALVELU-LIIKELAITOS

	TP2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
kiinteistöpäällikkö*	1				
tilapalvelupäällikkö*		1	1		
projekti-insinööri*	1	0			
toimitilainsinööri*		1	1		
rakennuttajainsinööri määräaik.	1	1			
*nimikkeen muutos					
TILAPALVELU-LIIKELAITOS YHTEENSÄ	2	3	2	2	2

HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	253,6	253	258	253	239
----------------------------	--------------	------------	------------	------------	------------

Muutos henkilöä		-0,6	5	-5	-14
muutos, %		-0,24	1,98	-1,94	-5,53

8. KUNTASTRATEGIAN 2030 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luontopääoman arvon kasvattaminen	Tunnistetaan kohdekohtaiset luontotarvot ja riippuvuudet päätöksenteossa	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (%)
	Toteutetaan kaavoitusta perustuen kattaviin luontoselvityksiin, osallistamiseen, luonnonmonimuotoisuuden turvaamiseksi ja kulttuurimaisemien huomioimiseksi	Kaavoituksessa on otettu käyttöön relevantit kestävän kehityksen mittarit, Kyllä/Ei
	Selvitetään aktiivisesti vaihtoehtoisia pitkän tähtäimen ratkaisuja lämmön tuotantoon	Suojeltujen alueiden pinta-ala (m ²) ja osuus kunnan maapinta-alasta
Ilmastomuutokseen vastaaminen	Laaditaan ympäristörakentamisen sekä huolto- ja kunnossapidon suunnitelmat kestävän kehityksen periaattein (vähähiilisyys)	Kunnossapidon kustannusten kehitys
	Sopeudutaan ja varaudutaan ilmastomuutokseen paikallisesti mahdollisuuksien mukaan (tulva, lumi- ja vesisateet, kova pakkanen)	Varautumissuunnitelmassa huomioitu sään ääri-ilmiöt, Kyllä/Ei
	Laaditaan kunnalle ilmastosuunnitelma	Ilmastosuunnitelma on laadittu, Kyllä/Ei
Kiertotalouden edistäminen	Nostetaan kierrätysastetta (aktiivinen yhteistyö Lapin Jätehuolto kuntayhtymän kanssa)	Kierrätysasteen kehitys (%)
	Edistetään raaka-aineiden tehokasta hyödyntämistä	Kehityssuunnitelma laadittu, Kyllä/Ei
	Järjestetään opastusta ja tiedotusta yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen ja jätehuoltoviranomaisen kanssa	Toteutunut valistus, lukumäärä/vuosi
Ohjatut ja merkityt reitistöt	Huomioidaan luontomatkailukohdeissa niin paikalliset tarpeet ja tavat kuin matkailijat säilyttäen koskematon luontoa ja keskittäen reitistöjä	Palaute reittien kunnosta ja huollosta (yhteenveto aina kauden jälkeen)
	Toteutetaan opastettuja reittejä lähiluontokohteisiin ja lähivirkistysalueille eri käyttötarpeet ja esteettömyys monipuolisesti huomioiden	Kohdennetut käyttöastelaskurit

Kestävä maankäyttö	Vastataan monipuolisella ja kestäväällä tonttitarjonnalla elinkeinojen, julkisten toimintojen ja asuinrakentamisen tarpeisiin	Kaavoitettujen uusien tonttien lkm./vuosi Toteutunut rakentaminen/vuosi
	Saariselän maankäyttösuunnitelman päivittäminen	Saariselän kehittämissuunnitelma päivitetty, Kyllä/Ei
	Tunnistetaan alueelliset ominaispiirteet ja kehittämistarpeet; Ivalo, Inari ja Saariselkä sekä kylät ja toteutetaan tarkemman suunnittelun pohjaksi alueellisia kokonaiskuvakartoituksia ("Master Plan")	Kuntalaiskyselyjen tulokset (asuinviihtyvyys ja tyytyväisyys palveluihin)
	Huomioidaan myös sosiaalinen kestävyys maankäytön suunnittelussa koko kunnan alueella	Tehdyt alueelliset kokonaiskuvakartoitukset verrattuna aluekartoitusten laadintasuunnitelmaan

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Yhteisen tahtotilan määrittely tavoitelluille investoinneille	Elinkeino-ohjelman pohjalta laadittu kuntakonsernin investointiohjelma, Kyllä/Ei
	Asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen	Uusien rakennuslupien määrä kpl/vuosi
	Toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö	
Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen	Uusien yritysten houkuttelu alueelle esim. testaus, audiovisuaalinen tuotanto, kokoonpano tai muu teollinen toiminta	Alueelle sijoittuneiden uusien yritysten lkm./vuosi
	Koulutus- ja tutkimusyhteistyön vahvistaminen (mm. toinen aste, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset)	Oppilaitosyhteistyön uudet avaukset
	Tutkimustiedon hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Oppilaitosyhteistyön uudet avaukset
	Yritysten hyödyke- ja palvelutuotannon tukeminen	Yritysten liikevaihdon kehittyminen
Osaavan työvoiman saanti	Kuntamarkkinoinnin kohdentaminen paluumuuttajiin	Kunnan asukasmäärän kehitys (%)
	Työvoimatarpeen selvittäminen ja työvoiman pysyvyyden varmistaminen	Kunnan asukasmäärän kehitys (%)

*Inarin kunta
Talousarvio 2025*

	Saamen kielten ympärille syntyvien työpaikkojen ja saamenkielentaitoisen työvoiman määrän kasvattaminen	Kielillisää saavien työntekijöiden lukumäärä
	Asumis- ja palveluratkaisujen kehittäminen työntekijöille	Asuntojonossa olevien lukumäärä
Vastuullinen ympärivuotinen matkailu	Ympärivuotisuuden edistäminen ja viipymien pidentäminen	Viipymä
	Vastuullisten ja ilmastoivisaiden matkailupalvelujen ja -rakenteiden kehittäminen (ml. reitistöt ja tapahtumat)	Majoituskapasiteetin kuukausittainen käyttöaste (%)
	Matkailumarkkinoinnin tukeminen ja yhteistyön kehittäminen matkailutoimialalla	Vastuullista matkailua tukevat hankkeet
Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot	Pohjoisia luonnonoloja hyödyntävän yritys- ja testaustoiminnan edistäminen	Kehittämishankkeiden lukumäärä
	Luontolähtöisten elinkeinojen ekosysteemin rakentaminen (poro, kala, luonnontuotteet, käsityö, hyvinvointi)	Luontolähtöisten elinkeinojen ekosysteemis suunnitelma laadittu, Kyllä/Ei
	Tuotteiden jalostusasteen nostaminen ja kiertotalouden mahdollisuuksien hyödyntäminen	Tuotteiden jalostusaste
Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut	Yrityspalvelujen konseptointi ja verkostoyhteistyön kehittäminen (yrittäjäjärjestöt, neuvontaorganisaatiot ja rahoittajat)	Yritysten nettolukumäärä Elinvoimasopimus yrittäjäjärjestön kanssa tehty Kyllä/Ei
	Neuvontapalvelujen tuottaminen alkaville ja kehittyville yrityksille	Suomen yrittäjien kuntabarometrin tulokset
	Työvoimapalvelujen kehittäminen	Haettujen yritystukien määrä (€)
Saavutettavuus	Tietoliikenneyhteyksien parantaminen	Puhelin ja nettiyhteyksien peitto
	Reittilentoyhteyksien määrän kasvattaminen	Suorien lentoyhteyksien lukumäärä
	Vastuullisten matkaketjujen edistäminen	

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus on arvokas osa inarilaista arkea	Saamelaiskulttuuri esillä osana inarilaista arkea lapsesta pitäen	Kunnassa järjestettävien saamelaiskulttuuri- ja saamenkielisten tapahtumien
	Tietoa saamelaisista ja saamenkielisistä palveluista ulkoisessa viestinnässä, henkilöstön perehdytyksessä sekä uusien kuntalaisten tiedottamisessa	Perehdytysmateriaali laadittu, kyllä/ei
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Lisätään saamelaiskulttuurin ja kielten näkyvyyttä (mm. fyysiset opasteet ja verkkoviestintä)	Tehdyt toimenpiteet/vuosi
	Saamenkielisen viestinnän lisääminen suunnitellusti, esim. valtuuston kokousten tulkkaus saamen kielille	Käännöksiin, tulkkaukseen, ilmoituksiin ja viestintään käytetyt € ja henkilöresurssit/vuosi Tavoitettu henkilömäärä saamen kielillä tulkatuissa valtuustostriimeissa/vuosi
Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Aktiivinen toiminta saamelaisalueen toimijoiden kanssa lakisääteisten palveluiden rahoituksen varmistamiseksi	Tyytyväisyys saamenkielisiin palveluihin (kysely)
	Saamenkielisen vapaa-aikatoiminnan edistäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Kielipoliittisen ohjelman (kielistrategian) mittareiden analysointi vuosittain, Kyllä/Ei
	Saamenkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä saamen kielen lukio-opetuksen sekä niiden rahoituksen turvaaminen - kunnalla tärkeä rooli uhanalaisten kielten tulevaisuuden turvaamisessa	Valtionavustusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa €/vuosi
	Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut, saamelaisuuden näkeminen voimavarana	Saamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen sekä saamen kielen opetuksen määrä (toteutuneet tunnit ja lapsimäärät)
Hyvät väestösuhteet	Luodaan yhdessä turvallinen, avoin ja oppiva keskusteluilmapiiiri	Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset valtuustokausittain
	Luottamuksen rakentaminen yhdessä	Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset valtuustokausittain
Rakentava vuoropuhelu saamelais-toimijoiden kanssa	Vuoropuhelu kunnan ja saamelaiskäräjien kesken - yhteisen edunvalvonnan ja yhteistyön kehittäminen	Säännöllinen yhteydenpito tapauksia/vuosi

	Luontevat polut ja säännöllisyys yhteistyöhön saamelaistoimijoiden kanssa, mm. Saamelaiskäräjät, Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Siida sekä yhteistyön varmistaminen Lapin hyvinvointialueen kanssa	Yhteiset vaikuttamistoimenpiteet kpl/vuosi
Saamenkielisten työntekijöiden saatavuuden parantaminen	Saamenkielisten työntekijöiden saatavuus ja pitäminen - hyvät työskentelyolosuhteet ja tuki kielihuollolle	Saamenkielisten työntekijöiden määrä (kielilisiä) kunnassa (%)
	Työntekijöiden motivointi kielikoulutuksiin ja nuorten motivointi varhaiskasvatus- ja perusopetusaloille	Hakijat per avoin saamenkielinen (kelpoisuusehto) työpaikka
	Inarin kunnan veto- ja pitovoima saamenkielisten työntekijöiden osalta	Saamenkielisten työntekijöiden määrä (kielilisiä) kunnassa (%)
	Työpaikkailmoituksiin maininta saamen kielilisästä	Saamenkielisten työntekijöiden määrä (kielilisiä) kunnassa (%)
	Saamenkielisten työntekijöiden rekrytoinnin kehittäminen yhdessä saamelaiskäräjien kanssa	Hakijat per avoin saamenkielinen (kelpoisuusehto) työpaikka

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Pidämme yllä vahvat peruspalvelut	Tyytyväisyys palveluihin (vuosittainen kysely) – arvosanojen kehitys
	Käytämme palveluissa ja asiakasohjauksessa ymmärrettävää kieltä ja vältämme vaikeiden ammattitermien käyttöä	Tyytyväisyys palveluihin (vuosittainen kysely) – arvosanojen kehitys
	Valmistelemme kylille palvelukonseptit	Kylien palvelukonseptit 2 kpl vuodessa tehty Kyllä/Ei
	Panostamme kunnan henkilöstön työhyvinvointiin	Henkilöstön sairauspoissaolojen seuranta
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Harrastamisen Suomen mallin jatkokehittäminen Inarin kunnan lähtökohdista	Kuinka monella lapsella ja nuorella on harrastus (%)
	Kehitämme harrastuspaikkoja suunnitelmallisesti	Harrastuspaikkojen kehityssuunnitelma tehty, Kyllä/Ei
	Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä	Kouluterveyskyselyn tulosten kehitys

Inarin kunta
Talousarvio 2025

	Toimimme aktiivisesti yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa lasten ja perheiden varhaisessa tukemisessa	Kouluterveyskyselyn tulosten kehitys
Ikäihmisten hyvinvointi ja elämänlaatu	Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua	Elämänlaatunsa hyväksi kokevien ikäihmisten osuus (%)
	Ylläpidämme toimintaedellytyksiä harrastusten, tilojen ja osallistamisen kautta	Elämänlaatunsa hyväksi kokevien ikäihmisten osuus (%)
	Kannustamme rakentamaan esteettömiä asuntoja	Elämänlaatunsa hyväksi kokevien ikäihmisten osuus (%)
Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa	Toimimme yhteistyössä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi	HYTE-kertoimen mittareiden kehitys
	Valvomme etujamme palvelujen saatavuudessa	HYTE-kertoimen mittareiden kehitys
	Rakennamme yhteistyön ja toimivat yhdyspinnat Lapin hyvinvointialueen toimintojen kanssa	Arviointi yhteistyön toimivuudesta hyvinvointialueen kanssa (kysely)
Älykäs saavutettavuus	Edistämme henkilökuljetusmahdollisuuksia	Kuljetusten ja yhdistettyjen kuljetusten lukumäärä ja täyttöaste
	Sovitamme yhteen palveluliikennettä ja koulukuljetuksia	Kuljetusten kehityssuunnitelma tehty, Kyllä/Ei
	Edistämme tietoliikenneyhteyksiä	Nettiyhteyksien peitto
Kylien tukeminen	Tuomme esille kyliä nykyistä voimakkaammin ja edistämme kyläyhteistyötä	Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)
	Päivitämme kylien turvallisuus-suunnitelmat	Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)
	Parannamme kylien ensiapu ja alkusammutuskykyä	Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)
	Kylien profilointi niiden omista tarpeista ja lähtökohdista	Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)
Ennakoarvioinnin toteuttaminen merkittävässä hankkeissa	Arvioimme ennakoivasti merkittävien hankkeiden vaikutuksia paikalliselle yhteisölle	Toteutuneiden päätösten vaikutusten ennakoarviointien lukumäärä (EVA lkm)